

Za pološnicu

Noć je tija, blaga, mila
samo zvono sa crkve
svojom jekom nas poziva.
Noćas vaju budan bit,
radosni sa prisiti
da u ove blage noći
Isus oće k nama dojt.
Noćas nebo nisko nam je,
noćas misec daje sjaje.
Zvizde noćas baš treperu,
k'o da nam štogod velu.
Noćas janje podigrava,
noćas niko baš ne spava.
Putnik noćas pismu piva,
a i prosjak svega ima.
Noćas svako pravo ima
dušom svojom da uživa.
Ratnik noćas ne ratuje,
neprijatelj ti niko nije.
Noćas anđel pismu piva,
Majka noćas rodi Sina.
Noćas nebo sjajom gori,
noćas anđel pismu poji.
Na pojima noćas nije
k'o u noći što je prije.
Zato noćas ne spavamo,
već u crkvu svi krećemo.
Tamo Isus u štalice
digo svoje dvi ručice.

Pavka Domić

Katolički list

Zvonik

GOD. XXVII. BR. 12 (313) | Prosinac (decembar) 2020. | cijena 150 din

ISSN 1451-2149

Tema broja:

**DOŽIVLJAJ
BOŽICA
U NAŠIM
OBITELJIMA**

BOŽIĆ pod okupacijom

Poštovani čitatelji, vjerujem da naslov ovog uvodnika nije nimalo ugodan, još manje „božićan“, ali jednostavno oslikava ozračje Kristova rođenja, kako nekad tako i danas. Vremena su uvijek bila burna. Otkako je svijeta i vijeka, uvijek je negdje bila okupacija. I u vrijeme Kristova rođenja Izraelci su bili pod vlašću Rimskog Carstva. Kralj je bio Herod, ali da bi ostao na vlasti, morao je biti poslušan caru i provoditi carske odluke i naredbe. Izraelci su se bunili! Dizali su pobune i ustanke. Možda se i mi danas osjećamo pod okupacijom nečeg nevidljivog i mrsko nam je provoditi odluke i naredbe državnih vlasti. Izražavamo nezadovoljstvo i spremnost za borbu, ali tko nam je neprijatelj? Virus? Država? Svjetska zdravstvena organizacija? Mediji? Crkva? Internet je prepun teorija zavjere, kao da stalno tražimo krivca koji nam je sve ovo priredio, a za to vrijeme, jedino stradaju bližnji... U svakom ratu oružanje je najvažnije. Ne možeš goloruk u boj. No, koliko god da

je čovjek proizveo oružja i naučio ga koristiti, ova pandemija podsjeća nas da je čovjekovo najjače oružje njegov razum i zdrava savjest. Ispada da smo u to najmanje ulagali.

Božić je, a vani je sve tiho. Nema kupovine, nema putovanja. Ove godine gužve su jedino u našim bolnicama. Što će nam ove godine mali Isus donijeti? Možda ćemo ove godine umjesto darova poželjeti samo da ostanu s nama tata i mama, djed i baka, kćerka i sin, prijatelj i prijateljica.

Svaka statistika „pada u vodu“ kada na svojoj koži proživljavamo ono što na televiziji gledamo. Možda ćemo ove godine zaista razumjeti zašto nam Isus zapovijeda da volimo bližnjega kao sebe samoga. Možda će se Kristovim rođenje začeti u nama zahvalnost za zajedništvo koje dijelimo i roditi suosjećanje za bolesne, siromašne i usamljene. To je ono što u meni budi nadu ovog Božića.

Tim mislima svima vama želim čestit Božić, Isusovo porođenje!

*Radujmo se i mi dakle svi danas,
jer se rodi Isus slatki i za nas.
Hajdmo, braćo, k slavnom gradu Betlemu,
poklonit se Spasitelju našem.*

U godini u kojoj smo više nego ikada bili upućeni jedni na druge, u kojoj su briga za zdravlje, solidarnost i obitelj stavljeni u središte našega života, u kojoj smo iskusili teškoće razdvojenosti od ljudi, slaveći blagdane u tišini svojega doma, ali sjedinjeni u duhu i molitvi s našim pastirima, neka nam Božić bude podsjetnik da negujemo mini crkve u svojim srcima i domovima, okruženi ljubavlju bližnjih, a zagledani u novorođeno Djetesce Isusa. Uzmognimo s njime rasti u skromnosti štalice, s Marijom poklon prikazat mu svoj, srce dat mu na dar.

Čestit Božić i sretna nova 2021. godina!

Uredništvo Zvonika

Život se očitova i vidjesmo i svjedočimo

Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu – da, Život se očitova, i vidjeli smo i svjedočimo, i navješćujemo vam Život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama – što smo vidjeli i čuli, navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama. A naše je zajedništvo s Ocem i sa Sinom njegovim Isusom Kristom. I to vam pišemo da radost vaša bude potpuna. (1 Iv 1,1-3)

Približavamo se proslavi još jednog Božića. Još jednom će nas liturgija svete božićne noći povesti u tihi i svetu betlehemsku noć, u kojoj se prije 2000 godina utjelovio Život. Došao sam život da imaju, u izobilju da ga imaju (usp. Iv 10,10). Zasigurno da će i ove godine vjernici pohrliti u crkve, okiti borove u svojim kućama, napraviti jaslice. Kupovat će se darovi, čestitat će jedni drugima i mogli bismo kazati, sve će proći kao i obično. Još jedan Božić u nizu i idemo dalje. Uskoro ćemo se opet vratiti u našu svakodnevicu kao da Božića nije ni bilo.

Život se očitova i vidjesmo i svjedočimo. Ne zapinju li nam odmah za oko dvije riječi: vidjeti i svjedočiti? Zaustavimo se ovoga Božića na ove dvije riječi. Vjerujem da smo svi toliko puta u životu sudjelovali na liturgijama polnoćke. Svi smo, uvjeren sam, osjetili neku mističnost trenutka, sve nas prođu trnci dok u toj noćnoj Euharistiji čitamo biblijske tekstove, dok slavimo Život. Ti osjećaji – to je naše „vidjeti”. U tim trenucima proživljavamo iste one osjećaje koje su te davne noći proživljavali pastiri koji su došli vidjeti dijete Isusa. Međutim, čini se da uglavnom na te osjećaje, na to da smo vidjeli, zaboravljamo čim napustimo crkvu, a tada bismo trebali svjedočiti. Jer nije dovoljno samo vidjeti, već ono što smo vidjeli treba dalje naviještati. Trebamo odgovoriti svom kršćanskom pozivu da budemo sol zemlje i svjetlo svijeta, da budemo kvasac društva u kojem živimo. Očigledno je da u našem društvu vlada letargija, beznađe, bezidejnost. Mi kršćani pozvani smo ponovno u ovo društvo vratiti optimizam i nadu, ma kako teško bilo. Ma kako nas teško pogađali stečajevi, loše uprave, loši gospodarski potezi, ne smijemo se

predati tom beznađu. Trebamo odgovoriti našem pozivu koji smo dobili na krštenju i ulijevati nadu i optimizam, radost i veselje. Ta nada i taj optimizam, to je „svjedočenje”. Mi svojim životima trebamo pokazati da svjedočimo ono što smo vidjeli.

U tom svom svjedočenju najprije trebamo krenuti od vlastitih obitelji. Kriza u društvu ne pojavljuje se bez razloga, do nje se dolazi zbog krize obitelji. Koliko se moli u našim obiteljima? Koliko naših obitelji redovito sudjeluje u nedjeljnim euharistijski slavljenjima? Nažalost, odgovori na ova pitanja su porazni. Koliko roditelja ne razgovara sa svojom djecom? Koliko djece ne poštuje svoje roditelje? Koliko roditelja živi nevjenčano i tako sablažnjava svoju djecu? Koliko supružnici imaju povjerenja jedno u drugo?

Ako želimo vratiti nadu i optimizam u ovo naše društvo, a na to smo pozvani, onda najprije vratimo obitelji ono mjesto koje joj u društvu pripada. Kršćanska obitelji, budi zaštitnik, a ne uništavač života! Trgni se i postani ono što bi trebala biti. Postani kvasac koji će pridonijeti zdravijem i boljem razvoju naše sredine u kojoj živimo! *Vrijeme je već da se oda sna prenemo, noć poodmače dan se približi.*

Život se očitova i vidjesmo i svjedočimo. Svima vama, od srca želim da vidite i da svjedočite. Želim Vam čestit i blagoslovljen Božić te da ga provedete u miru i tišini svojih obitelji, kako bismo iz toga mogli crpiti snagu za uspješnu 2021. godinu.

† Slavko, biskup

Još jedan BOŽIĆ

Još jedan Božić je stigao. Istina, u pomalo drugačijem ozračju nego što smo navikli. Zbog gotovo godinu dana prepunjenih medija o temi bolesti, zaraze, umiranja i liječenja, postali smo pomalo zagušeni za pravu radost života. Dolazi nam tako neka obećavajuća želja izdignuti se iznad svega i udahnuti svježeg zraka. Htjeli bismo provesti neko vrijeme u miru, daleko od svih novih informacija. Tko to sve može podnijeti? Zar je bolest čitavoga čovječanstva nešto što jedan običan čovjek (poput mene) treba nositi u svojoj glavi? Moguće je da sve te informacije u meni samo pojačaju brigu, koju ionako ne mogu i ne znam riješiti. Ipak, u svemu tome pronalazim nešto obećavajuće...

Još jedan Božić je stigao. Istina, nismo navikli da smo ga ikada bili toliko željni kao ove godine. Do sada se redovito znao stopiti, a u nekim slučajevima i izgubiti u moru svih popratnih elemenata koji pobuđuju osjećaje dragosti. Sada sam ga baš i poželio. Onakvog istinskog, kakav uistinu i jest: daleko od primijećenosti, od zastupljenosti u medijima, društvenim mrežama, svim mogućim portalima. Ostavljam mobitel i sve drugo što me želi držati zarobljenoga na parteru medijskoga kazališta. Neću gledati umjetnu i izmišljenu predstavu, nego želim izići izvan toga grada, u prirodu, kako bih vidio i primijetio ono što je stvarnost, ono što je istina.

Prava istina, svjetlo života, radost svijeta, nada spasenja, i kako god ga još želimo nazvati, rodio se u takvoj stvarnosti. Daleko od očiju ljudi, daleko od popularnih trendova svoga vremena, skriven, jednostavan, neprivlačan, običan i posve normalan. Da! Samo takav može biti pravi Božić! I njega primjećujem baš sada: u vremenu u kojem sam smješten. Pritisnut svjetskim temama želja srca me vuče na mjesto slobode i mira. Vodi me k Njemu. Zaista, ne pronalazim ništa posebno, ništa osobito, ništa nemoguće i ništa izvanredno. Pronalazim malo Dijete. Ali istovremeno u tom Djetetu sve je drugačije, sve je moguće i sve je novo. Činjenica da je rođeno na ovome svijetu daje mi neki poseban osjećaj mira. Zamisli samo! Rođen je Bog u ovome našem svijetu! Pa to je rješenje! To je spasenje! To je ime Isus – Bog spašava!

Bog je tako jednostavno spustio svoj pogled i svoju ruku skroz do zemlje. Pružio nam je pomoć s visina. Raj se otvorio da bi nama ljudima podario ono svoje najdragocjenije – Sina Božjega po kome smo stvoreni.

Osmjeh i mirnoća maloga Djeteta promijenili su sve. Naočigled isto kao i svako drugo, ovo Dijete ipak vraća osmijeh i na moje lice. Njegovo rođenje znači kraj izgubljenosti čovječanstva. Konačno pronalazim izlaz iz sveopćeg straha. Ljudi i dalje zabrinuti strahuju, trče, analiziraju, traže načine kako pobijediti očaj... A Bog? On je tako jednostavno spustio svoj pogled i svoju ruku skroz do zemlje. Pružio nam je pomoć s visina. Raj se otvorio da bi nama ljudima podario ono svoje najdragocjenije – Sina Božjega po kome smo stvoreni.

Bog je, istina, ponudio sve. Ostatak je na nama. Hoćemo li prihvatiti ispruženu ruku Svemogućega ili ćemo i dalje trčati uživajući u strahu, skandalima i očaju? Nije li naše vrijeme baš pogodno da prepoznamo znak s neba? Taj je znak Božić. Ove godine stigao je kao i prvi put: tiho, neprimjetno, u skrovitosti. Kao i uvijek, Bog je i sada pronašao pogodan trenutak kada će čovjeku ponuditi alternativu. Doista, ovaj Božić nešto je sasvim drugo i drugačije od onoga što nam svijet nudi svaki dan. Toga smo već siti. Hajdemo tražiti Boga kojega smo žedni. Naša žeđ je želja za mirom, radošću i pravim životom, a ona se može utažiti u Onome koji to sve nudi. Na dobro nam došlo porođenje Isusa, Spasitelja svijeta!

DOŽIVLJAJ BOŽIĆA

u našim obiteljima

Polako izmiče još jedna godina za nama, koja je bila puna izazova u našem svakidašnjem načinu života. S jedne strane važno nam je bilo sačuvati zdravlje, a s druge strane sačuvati normalan društveni i vjernički život. Mnoštvo smo kulturnih, društvenih, crkvenih događanja otkazali ili odgodili za iduću godinu, nadajući se boljim vremenima za različita tradicionalna događanja. U vremenu došašća znali smo imati različitih tradicionalnih crkvenih koncerata, izložbi božićnjaka, božićnih vašara, a ovog došašća ostadosmo uskraćeni od svega toga. Izvanjska su predblagdanska slavlja izostala. Velikih blagdanskih gužvi po tržnim centrima više nema, kao da nam ništa od toga ne treba! Čak i bez troškova kupnje poklona, Božić je jedan od najskupljih blagdana. Kada tu još zbrojite troškove hrane, kolača, ukrasa, slastica, to će vam sigurno biti dodatni motiv za blagdane u obitelji. Kako su mjeseci prolazili tako smo se nadali da će se sve brzo završiti s epidemijom i da će nas „sestra korona” napustiti. No, uporna je! Ne napušta nas tako lako, kao da hoće s nama proslaviti i božićne blagdane, u našim obiteljima. Mnogi će reći da je korona kriva za sve ono što nismo uspjeli doživjeti tijekom ove godine, ali možda bi joj trebalo zahvaliti

jer konačno možemo provesti vrijeme u obitelji te shvatiti istinsku radost slavlja Božića u krugu naših najbližih. Proslava Božića kod kuće lijepa je prilika da se prisjetimo obiteljske tradicije i doživljaja iz djetinjstva. Vjerujem da u našoj Bačkoj imamo mnoštvo lijepih obiteljskih običaja koje ne mogu zamijeniti nikakvi šopinzi, zabave, koncerti itd.

OBILJEŽAVANJE PREDBOŽIĆNIH OBIČAJA

Okićeni gradovi, trgovci, ulice, crkve i kuće podsjećaju nas da je Božić pred vratima. No ove godine Božić se ne događa vani, na trgovima, u restoranima, u tržnim centrima, gdje smo posljednjih godina znali potrošiti puno više vremena, zaboravljajući pritom svoj vjernički identitet zbog nekakvog pomodarstva. Možda smo izgubili značenje i vrijednost pravog Božića. No, ove godine možemo reći da se Božić vratio u naše domove ili bolje rečeno da smo se mi sami vratili izvornom slavlju Božiću, u krugu obitelji. Mladi će možda reći da su mnogo toga izgubili i propustili zbog situacije u kojoj se nalazimo, no ipak, ni ovaj advent i Božić nisu bez sadržaja. Zaboravljamo da ipak ima nešto neodvojivo

od slavlja Božića u našim obiteljima, a to su naši lijepi običaji koji su puni simbolike i vrijednosti jer u sebi sadrže duboku kršćansku dimenziju i bez kojih naš vjernički život ne bi bio potpun. Običaji ili različite tradicije vezane za božićno vrijeme koje baštinimo nisu bili zamjena za slavlje Božića nego obogaćenje proslave rođendana našeg Spasitelja Isusa Krista. Ovo veliko otajstvo kršćanske vjere, koje je često za nas neshvatljivo, nepristupačno i neopipljivo, nastojali smo uprizoriti na sebi jednostavan i slikovit način. Običaji koje slavimo u našim obiteljima uprizoruju ono što Božić simbolizira – slavlje života i darivanje bližnjima.

Kada započne vrijeme došašća uvijek do izražaja dolazi mnoštvo običaja koji se vezuju uz posebne svece ili nedjelje. Na takav način su naši stari pokušali sačuvati i prenijeti srž kršćanske poruke spasenja. Slavimo svete mise zornice kako bi očitavali svoju budnost i spremnost za dolazak Isusa Krista. Cijelo predbožićno vrijeme odiše radošću, željnim iščekivanjem trenutka kada će se obitelj okupiti za obiteljskim stolom te zajedno dočekati Spasitelja Isusa Krista. U došašću imamo značajne svece poput sv. Barbare, sv. Nikole, sv.

Darivati znači dati dio sebe, svoje vrijeme, svoju ljubav, blizinu, poštovanje. Time ujedno izričemo zahvalu Bogu koji nam podario roditelje te jasno svjedočimo da je obitelj temelj svega jer čovjek nije stvoren za sebe, nego za drugoga, za zajedništvo, obitelj. Obitelj tako postaje mjesto okupljanja, zajedništva, ljubavi, cijeli dom je ispunjen radošću, toplinom jer se slavi život koji nam je darovan od Boga preko naših roditelja. Ne postoji institucija niti mjesto gdje čovjek može osjetiti što znači biti voljen, poštivan, cijenjen osim u skromnosti svoga obiteljskog doma. Kada je čovjek osamljen, nevoljan, žalostan, utjehu može i treba tražiti u vlastitoj obitelji. Zbog toga je osobito važna obiteljska molitva, koja nas jača, tješi i preko koje zagovaramo kod Boga. Obitelj je dar od Boga, te je upravo nju Bog odabrao kao put dolaska među nas. Emanuel, Bog s nama, započeo je svoju povijest spasenja u ljudskoj obitelji. Prema tome, običaj Materica i Otaca potvrđuje koliko poštujemo oca i majku, njihovu ljubav, pomoć, odricanje za nas, a onda i samu instituciju obitelji. Stoga u svetoj nazaretskoj obitelji Marije i Josipa svaka kršćanska obitelj može naći ne samo uzor, nego i pomoć za život.

Smisao ovih običaja jest u simbolici darivanja i slavlja novog života te da nas pripreme na proslavu Božića u kojem nam je darovan život Božjeg sina. Božić je uistinu blagdan darivanja jer nam se u liku djeteta Isusa daruje sam Bog!

To je trenutak kada Bogu zahvaljujemo na darovanom životu i obitelji kao mjestu rađanja potpuno novog života.

Lucije, slavimo svetkovinu Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije te tako otkrivamo koji je smisao blagdana Božića, a to je zasigurno sebedarje. Na svetog Nikolu običaj je da djeca spremaju svoje čizmice i da ih sveti Nikola dariva, za svetu Luciju se sijalo mlado žito kao simbol novog života. Smisao ovih običaja jest u simbolici darivanja i slavlja novog života te da nas pripreme na proslavu Božića u kojem nam je darovan život Božjeg Sina. Božić je uistinu blagdan darivanja jer nam se u liku djeteta Isusa daruje sam Bog! To je trenutak kada Bogu zahvaljujemo na darovanom životu i obitelji kao mjestu rađanja potpuno novog života.

Među običajima priprave za Božić posebno se ističu „Materice” i „Oci”, obiteljski blagdani majki i očeva koji se slave na sjeveru Bačke na treću i četvrtu nedjelju došašća. Običaj je to koji se vezuje za četvrtu Božju zapovijest: „Poštuj oca i majku” te se na ovaj način daje posebno poštovanje i zahvalnost majkama i očevima na svemu onome što su nam podarili u životu. Djeca se osobito raduju ovim običajima jer ih majke i očevi darivaju, premda nije značaj u daru nego samom činu darivanja.

BOŽIĆNJAK, MALO KUĆNO SVETILIŠTE POPUT ŠTALICE U BETLEHEMU

Budući da ne postoji narod i vjera bez tradicije, jer se jedno bez drugoga ne može oblikovati, ovdje ističem najvažniji simbol Božića u našim obiteljima, a to je

božićnjak. Kruh je u našem narodu oduvijek bio simbol nade i života te je uvijek dobivao svoje posebno značenje na Božić *pod granom*. Od običnog kruha za blagovanje postaje mjesto uprizorenja velikog otajstva utjelovljenja Sina Božjega te tako za nas postaje malo

kućno svetište po uzoru na štalicu u Betlehemu. Koliko nam znači božićnjak potvrđuje činjenica koliko žene i djeca u obitelji ulažu truda, pažnje i ljubavi pri izradi ovoga kruha. Svaki je božićnjak dika i ponos obitelji. Postavljanje božićnjaka u našim domovima pomaže nam ponovno oživjeti veliki spasonosni događaj koji se dogodio prije dvije tisuće godina u Betlehemu. Sadržaj božićnjaka je raznolik te donosi mnoštvo figurica koje predstavljaju našu svakodnevicu. Ono što djecu osobito zaintrigira jest prikaz malenih životinja poput krave, magarca, vola, ovaca, ptičica, kokoši s pilićima, pijetla, kvočke na jajima itd. Cijeli božićnjak tako postaje mjesto radosti, pun života, stvorenja koji se okupljaju oko svoga Stvoritelja. Na takav način se spominjemo, kao što su proroci navijestili, kako cjelokupno stvorenje sudjeluje u slavlju Mesijina dolaska. Osim životinja na našem božićnjaku nalaze se pastiri, anđeli i zvijezda repatica koji označavaju poziv da i mi krenemo prema obiteljskoj spilji i poklonimo se Gospodinu. U samom središtu božićnjaka jesu Josip, Marija i dijete Isus, Svjetlo svijeta koje je zasjalo u Betlehemu, a koje i danas svijetli na malom

Mnogi će reći da je korona kriva za sve ono što nismo uspjeli doživjeti tijekom ove godine, ali možda bi joj trebalo zahvaliti jer konačno možemo provesti vrijeme u obitelji te shvatiti istinsku radost slavlja Božića u krugu naših najbližih. Proslava Božića kod kuće lijepa je prilika da se prisjetimo obiteljske tradicije i doživljaja iz djetinjstva.

obiteljskom božićnom kolaču. Sveti Josip je vjerni čuvar koji neumorno štiti svoju obitelj. U svome srcu nosio je veliko otajstvo kojim su bili obavijeni Isus i njegova zaručnica Marija te se kao pravednik uvijek pouzdavao u Božju volju i vršio je (*Admirabile signum* – Apostolsko pismo svetog oca Franje o značenju i vrijednosti jaslica). Marija je mama koja promatra svoje djetesce i pokazuje ga onima koji ga dolaze posjetiti. To je majka koja je na anđelov navještaj odgovorila poslušnošću te se prepustila Božjoj volji da je vodi u njezinu životu (AS). Međutim, najjače srce kuca u središtu Betlehema jer je to srce živoga Boga koji je odlučio postati dijete i biti dio ljudske obitelji. Promatrajući sjaj i radost na licima jedne mlade obitelji dok gleda svoje tek rođeno dijete, možemo shvatiti osjećaje Josipa i Marije koji su osjetili Božju prisutnost u svom životu. Stoga, promatrajući naš obiteljski Betlehem možemo vidjeti, dotaknuti ovaj izvanredni događaj koji je promijenio našu povijest.

Ovim mislima želim potaknuti na razmišljanje svakoga čitatelja da otkrijemo neprocjenjivu vrijednost obitelji te da Božić uistinu doživimo kao obiteljski blagdan. Svi naši predbožićni običaji imaju svoju snažnu simboliku jer nam najavljuju proslavu velikog otajstva utjelovljenja Sina Božjega te proslavu Svete obitelji Josipa i Marije. Obiteljski običaji nas čuvaju da ne zaboravimo pravu vrijednost proslave rođenja Isusa Krista. Božić se ne događa vani, na trgovima, kafićima nego u kućnoj crkvi, obitelji odakle je počela naša povijest spasenja.

Za đakona zaređen dominikanac fr. Saša Stjepan Bukvić

Na Prvu nedjelju došašća, 29. studenog, u katedrali Presvetog Srca Isusova u Sarajevu nadbiskup metropolita vrhbosanski kardinal Vinko Puljić zaređio je za đakone tri kandidata za Vrhbosansku nadbiskupiju i jednog za Hrvatsku dominikansku provinciju.

U koncelecijaciji s kardinalom Puljićem bio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije Navještenja Blažene Djevice Marije **fr. Slavko Slišković** i još tridesetak svećenika. Među ređenima je bio i **Saša Bukvić**, podrijetlom iz Bačke, član dominikanskoga reda. Saša Stjepan Bukvić OP rođen je 26. listopada 1973. u Subotici. Kršten je u župi Presvetog Srca Isusova u Tavankutu, a krizman u župi sv. Marka u Žedniku. Osnovnu školu i srednju Kemijsko-tehnološku školu završio je u Subotici. Nakon mature diplomirao je geografiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Novome Sadu, a zatim i na Filozofsko-teološkom

Institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Prve zavjete u Redu propovjednika položio 26. kolovoza 2017., a svečane (doživotne) 18. studenoga 2020. /M.T./

Žednik: Župna događanja

Početkom Došašća u Župi sv. Marka, evanđelista, pripremamo se za Božić i iščekivanje malog i dragog Isusa. Na jednostavni način uspjeli smo održati tradicionalne zornice kao sve što slijedi u vrijeme Došašća.

Dočekali smo nama našeg dragog gosta sv. Nikolu, koji nas je pohodio u 6. prosinca poslije nedjelje svete mise te je radosna srca podijelio darove najmlađim članovima župne zajednice i izrazio veliku zahvalnost na recitacijama koje su pripremila djeca iz župe.

Dana 13. prosinca osvanula je u našoj župi nedjelja radosti, kao i slavlje za naše najdraže Majke, nedjelja posvećena njima – „Materice“, te su djeca izrecitala zahvalu svojim mama.

*U ovome svetom hramu
pozdravljam svoju mamu.
Recitiram joj strofe dvije
dok mi radosno srce bije.*

*Jer svu ljubav primam od nje,
a zbog zapovijedi Gospodnje
i ja njoj moram ljubav dati
jer mi je rođena mati. /Ivan Pašić/*

Dana 20. prosinca na nedjeljnom slavlju zahvalili smo našim očevima iznijevši im zahvalu iz naših malih srdaca jer nas čuvaju i paze na nas u svakom trenutku života. /Damjan Pašić, đakon/

*Na Horebu na kamenoj ploči
Bog je napisao s neba
četvrtu zapovijed koja svjedoči
da roditelje poštovati treba.
I ja poštujem oca svog.
Neka ga blagoslovi Bog.
Neka mu udijeli obilje sreće
koja nikada prestati neće. /Ivan Pašić/*

XXIV. Izložba božićnjaka u Subotici

Etnološki odjel „Blaško Rajić” pri Katoličkom društvu „Ivan Antunović” priredio je XXIV. Izložbu božićnjaka. Tradicionalna Izložba božićnjaka održava se od 1997. godine, uoči najradosnijeg kršćanskog blagdana Božića. Otvorenje izložbe upriličeno je 9. prosinca u poslijepodnevnom satima u HKC-u „Bunjevačko kolo” u Subotici. Ove godine otvorenje izložbe održano je uz pridržavanje svih epidemioloških mjera, uz svega nekoliko sudionika.

Nazočne je pozdravio vlč. dr. Ivica Ivanković Radak, predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović”. U svom obraćanju izrazio je zahvalnost svima onima koji sudjeluju u organiziranju izložbe božićnjaka, kao i udrugama s kojima Katoličko društvo „Ivan Antunović” surađuje na očuvanju ovog vrijednog običaja bunjevačkih Hrvata, koji je primarno prožet kršćanskom porukom. Naglasio je ujedno, kako je bilo važno i ove godine održati kontinuitet izložbe, unatoč vrlo skromnim mogućnostima koje nas uvjetuju.

Izložbu je otvorio mladomisnik vlč. Tomislav Vojnić Mijatov, župni vikar u Horgošu. On je naglasio kako je *u našem narodu kruh simbol života, nade, vrijednih ruku, koji svoju osobitu vrijednost dobiva na Božić pod granom. Kruh koji blagujemo svakog dana ne daje samo život nego i u ovo vrijeme iščekivanja postaje posebnim mjestom gdje se uprizaruje život Božjeg Sina, našeg nebeskog Kruha koji je s neba sišao radi nas i radi našega spasenja. Radi toga ovaj kruh nije običan kruh nego božićnjak. Božićnjak prikazuje*

Isusovo rođenje na jednostavan i skroman način, a opet naviješta veliko otajstvo utjelovljenja Sina Božjega. Scena rođenja jest poput živog evanđelja koje obilno teče sa stranica Svetoga pisma jer je božićnjak oduvijek bio odgovor na svjedočanstvo žive vjere i ljubavi naših starih prema Bogu, djetetu Isusu, zaključio je vlč. Vojnić Mijatov.

Ove godine održane su radionice u Subotici u OŠ „Matko Vuković” i u HKPD „Matija Gubec” u Tavankutu. Jelena Piuković, pročelnica Etnološkog odjela „Blaško Rajić” izrazila je zahvalnost svima koji su izradili i izložili božićnjake, kao i svima onima koji u svojoj obitelji potiču djecu i mlade da sudjeluju u izradi božićnjaka. Po završetku programa Jelena Piuković uručila je izlagačima božićnjaka i ostalim sudionicima prigodne zahvalnice. Izložba je održana uz podršku Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice i Grada Subotice. /Zv./

Priznanje za obrazovanje na hrvatskom jeziku redovnicama Kćeri milosrđa TSR sv. Franje

Na 44. sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji usvojene su odluke o dodjeli priznanja zaslužnim članovima hrvatske zajednice za 2020. godinu.

Svake godine HNV dodjeljuje tri priznanja: za oblasti društvenoga djelovanja, kulture i obrazovanja. Ovogodišnje priznanje za doprinos u području obrazovanja „Pajo Kujundžić“ dodijeljeno je Družbi Kćeri milosrđa Trećeg svjetovnog reda sv. Franje i vrtiću *Marija Petković – Sunčica*. Ovaj vrtić osnovala su sestre iz ove družbe uz financijsku podršku Katoličke službe

za pomoć. Vrtić, koji se nalazi na području župe sv. Roka u Subotici, službeno je otvoren i blagoslovljen 18. rujna 2001. godine. Nazvan je po utemeljiteljici Družbe bl. Mariji Petković, koja je baš u Subotici započela rad s djecom. Prvi je to vrtić i uopće prva obrazovna ustanova u Srbiji u kojoj je proces odgoja organiziran na hrvatskom jeziku, te prvi katolički vrtić u ovoj državi. Nakon tri godine od utemeljenja, vrtić je pripojen državnoj predškolskoj ustanovi, ali je proces odgoja ostao na hrvatskom jeziku, po Montessori metodi, uz vjerski odgoj za koji su zadužene časne sestre. /M. T./

Konferencija o manjinskim i regionalnim medijima: „Moramo razumjeti medije koje koristimo“

Medijska organizacija *Heror Media Pont* organizirala je u Novom Sadu 4. Međunarodnu konferenciju na temu manjinskih i regionalnih medija. Konferencijski paneli emitirani su tijekom dva konferencijska dana, 26. i 27. listopada, putem video-platforni i portala ove medijske organizacije.

Jedan od panela bavio se temom vjerskih medija, načina njihova funkcioniranja u svjetlu brzih promjena te sadržajem javnih medijskih servisa namijenjenih vjernicima. U panelu su sudjelovali svećenik Subotičke

biskupije i urednik katoličkog lista *Zvonik* vlč. **Vinko Cvijin**, pastor Protestantske kršćanske zajednice u Novom Sadu, autor YouTube emisije „Teologija uz jutarnju kavu“ i voditelj rehabilitacijskog centra „Duga“ **Dušan Beređi** i **Miroslav Keveždi**, kulturolog-religijolog, doktorand na Doktorskoj školi Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku – poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij kulturologije, zaposlen u Kulturnom centru Vojvodine „Miloš Crnjanski“. Vlč. Cvijin je, predstavljajući misiju *Zvonika*, rekao da je to

neovisan katolički list kojega su pokrenuli svećenici hrvatskog govornog područja Subotičke biskupije godine sa željom da naše vjernike informira o događanjima unutar Subotičke biskupije i pruži im duhovnu formaciju. Zvoniku je bila primarna zadaća dati pregršt informacija o Crkvi i kulturi unutar hrvatske zajednice, ali i o naučavanju Katoličke Crkve, rastumačiti ga i približiti ljudima koji nemaju mogućnost saznati što novo o tomu. Biskup ne postavlja, nema upliv u poslove i zadaće urednika, te smo s te strane neovisni, no Zvonik ipak po sadržaju sliči biskupijskom glasilu kazao je Cvijin. Na pitanje o korištenju društvenih mreža u misiji ovoga lista, Cvijin je rekao da koriste Facebook i Instagram za najavu aktualnih događanja i njihov slikovit prikaz. Sve je više naših vjernika koji se služe internetom, no postoji i veliki broj onih koji

ove video-platforme. Imamo oko 1200 prijavljenih pratitelja, podjednako muškaraca i žena, najviše u populaciji od 35 do 45 godina, a najmanje tinejdžera. Gledanost je od 150 do 500 pregleda. Streaming naših bogoslužja je na Facebooku, a koristimo ga zato što omogućuje najveće organsko doseganje ljudi. I sam sam mislio da je Tik-tok nemoguće rabiti za bilo što korisno na svijetu osim za šalu, međutim kolege iz Amerike su me razuvjerile. Oni emitiraju kratka videa, formiraju biblijske skupine na platformi Zoom i diskutiraju na biblijske teme, kaže Beređi. Prema njegovom iskustvu, prigodom pripreme za propovijedanje Božje riječi putem YouTubea bitna je sažetost. Potrebno je biti koncizan, brz i interesantan, urediti video prije postavljanja, poznavati dizajn i voditi računa o izboru naslova. Moramo razumjeti medij koji koristimo. Nekada

nisu u toj poziciji. Treba zauzeti balansirani stav, tako da se za sada čvrsto nalazimo na liniji publiciranja tiskanog izdanja jednom mjesečno.

Pastor Beređi rekao je da medijska povijest zajednice koju vodi započela spontano, no da se mijenjala sukladno promjenama koje su pojedine medijske platforme donosile u svojem poslovanju, budući da je ova zajednica uglavnom oslonjena na korištenje internet-skih medija. Počeli smo producirati videa jer se mnogo naših vjernika iselilo u zemlje u kojima se nisu uspjeli integrirati u lokalnu zajednicu. Reakcije su bile dobre, i tada smo počeli ulagati u opremu. To nas je dovelo do YouTubea i emisije „Teologija uz jutarnju kavu” koja se emitira svakog utorka, kazao je on. Beređi je predstavio i svoja iskustva emitiranja teološkog sadržaja putem

je, primjerice, bilo bitno zamoliti ljude da podijele sadržaj, danas je to bezvrijedno. Ako nema diskusije i razgovora na pojedine teme, video „umire”, te je potrebna i vještina pokretanja razgovora, otkriva on.

Keveždi je na panelu rekao da u eri njihovog vrto-glavog razvitka, kod crkvenih zajednica još postoji stanovita zbunjenost novim medijima, zato što se sam karakter medijskih pojava različito tumači. Keveždi je govorio i o vjerskim emisijama koje se, na različitim jezicima (ne i na hrvatskom), prikazuju na javnom medijskom servisu u Vojvodini. Cijeli je panel, koji je moderirao **Marko Tucakov**, dopisnik tjednika *Hrvatska riječ* i kolumnist *Zvonika*, kao i ostali paneli s konferencije, dostupan na YouTube kanalu organizacije *Heror Media Pont.* /Zv./

Adventske večeri online

Vrijeme došašća vrijeme je pripreme za doček proslave Isusova dolaska, koje se slavi od IV. stoljeća. U XIX. stoljeću nastao je običaj postavljenja adventskog vijenca, kojeg je u povijesti prvi put pripremio njemački svećenik Johann Wichern. Od tada se priprema vijenac sa svijećama. Radi dubljeg i boljeg doživljaja Božića, ima vrijednu ulogu, ali je u došašću najbitnija duhovna priprema i pokora. Pod adventskim večerima, antifona Maranatha sa psalmom upućuje nas na proslavu Boga. Proročka čitanja pripremaju nas na doček Božjeg Sina, a razmatranja na aktualnostima u našem duhovnom životu. U sjemeništu i gimnaziji *Paulinum* od osnutka (1962.) redovito se drže adventske večeri, kao liturgijske pripreme za nedjelje došašća. Ova se tradicija nastavlja neprekidno već 58 godina, ali ove godine, zbog pandemije, večeri su pripremljene izravno putem mreže.

Novi ministar i novi tajnik obrazovanja

Poslije izbora, nova vlada obično imenuje nove ministre. U republičkom Ministarstvu obrazovanja namjesto Mladena Šarčevića imenovan je Branko Ružić. U pokrajinskoj vladi je također došlo do promjene te je tajnika obrazovanja Mihály Nyilasa zamijenio Zsolt Szakallas. Ministar obrazovanja propisuje i određuje statute škola te planove i programe rada u školama u Republici. Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine i nacionalne zajednice nadležno je za Vojvodinu. Pokrajinski tajnik odgovoran je za sve škole u Vojvodini, pa tako i za gimnaziju *Paulinum*.

Sjećanje na bivšu profesoricu

Profesorica Margit Bleszics rođena je u Subotici. Takozvanu Građansku školu, a zatim preparandiju tj. učiteljsku školu završila je kod sestara Naše Gospe u Subotici. Kasnije je studirala biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Novom Sadu. Kao učiteljica, a kasnije nastavnica, predavala je u više škola. Poslije državnih promjena, predavala je biologiju u gimnaziji *Paulinum*. Njezin način rada nije se temeljio samo na poučavanju, nego i na odgoju učenika. Poučavala je u najteže komunističko vrijeme. Unatoč tomu, svoju vjeru i pohađanje nedjeljne sv. mise (makar u pokrajnjoj lađi crkve) nije propustila. Više puta bivala je prijavljivana državnim tijelima od strane špijuna, ali nije strahovala i nije napustila Crkvu. Kao pedagoginja živjela je za učenike i uvijek je bila spremna pomoći. U razredima u kojima je predavala uvijek je poticala učenike na pohađanje vjeronauka, primanje prve pričesti i svete krizme. Kada je već bila teško bolesna, redovito je

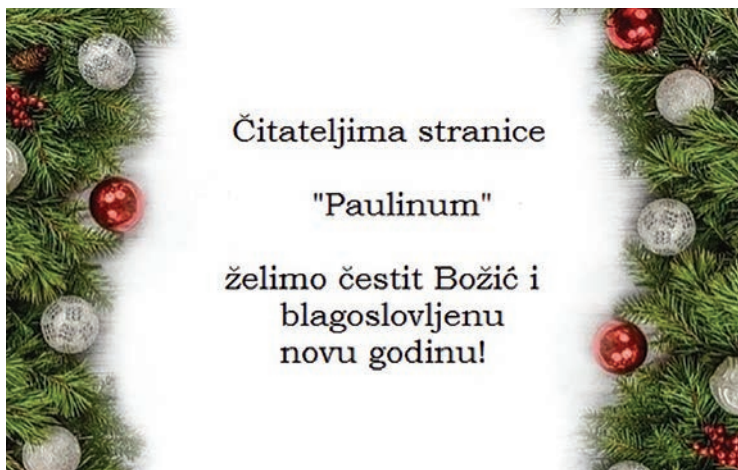
pratila svete mise i crkvene događaje putem medija. Kao uzorna vjernica, primanjem svetih sakramenata predala je dušu svome Stvoritelju. Naš ravnatelj, nakon saznanja o njezinoj smrti, služio je sv. misu zadušnicu u sjemenišnoj kapeli.

Paulinci kao trubaduri na gradskom trgu

Glazbeni trio *paulinaca* sačinjavaju Adam Petrović (gitara), Valentin Erdeg (violina) i Samuel Varga (klarinet). Oni su učenici naše gimnazije i uz ozbiljni rad u školi, bave se i glazbom. Iako nisu profesionalci, uz vodstvo i upute profesorice glazbe Nataše Kostadinović,

postigli su stručnu razinu. Glazbeni trio redovito nastupa na školskim i izvanškolskim priredbama. Naš je trio primijetio da građani nisu više oni koji su bili prije pandemije i zato su odlučili razveseliti Subotičane svojim sviranjem. Njih možemo vidjeti na gradskom trgu ili na korzou kako zabavljaju prolaznike, različitim glazbenim repertoarom. Sviraju ozbiljnu glazbu, lake melodije i najnovije trend komade. Prolaznici ih rado slušaju, pa ih čak i nagrađuju. Rado su viđeni i prihvaćeni kao učenici gimnazije *Paulinum*, koji žrtvuju svoje slobodno vrijeme da drugima čine dobro.

Srijemska Mitrovica: Početak adventa 2020. i izrada adventskog vijenca

U nizu priprema koje se vrše za sveto adventsko vrijeme, u Župi svetog Dimitrija, đakona i mučenika u Srijemskoj Mitrovici, već tradicionalno izrađuje se veliki adventski vijenac. Dana 28. studenoga, večer uoči prve adventske nedjelje, napravljen je veliki adventski vijenac u dvorištu crkve.

Adventski vijenac redovito izrađuju mladi srijemsko-mitrovičke župe. To im je prigoda da se putem aktivnosti u vlastitoj župi iskušaju u kreativnosti i ukrašavanju te tako daju svoj obol župnom životu. Nakon što je izrađen adventski vijenac, u večernjim satima upriličena molitveno-duhovna večer pod nazivom „Adventski hod”. Želja i nakana ovoga susreta jest bolja i temeljitija priprava na velike i svete dane koji su pred nama. /Ivica Zrno/

Petrovaradin: Adventska duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije

Ured za duhovnu formaciju svećenika Srijemske biskupije s preč. Berislavom Petrovićem na čelu, 30. studenoga organizirao je adventsku duhovnu obnovu za svećenike Srijemske biskupije i redovnike koji djeluju na području Srijemske biskupije. Duhovnu obnovu predvodio je vlč. Tibor Szöllösi, župnik Župe sv. Rozalije, djevice iz Temerina (Subotička biskupija).

Tema adventske duhovne obnove bila je „Blažena Djevica Marija kao uzor molitve”. *Bog nas često poziva na darivanje, da darujemo vrijeme i da darujemo sebe. Upravo u svetoj misi vidimo kako se to događa jer nam se sam Isus daruje. Zato bi i naše molitve mogle biti trenutci darivanja Bogu*, poručio je okupljenim svećenicima vlč. Szöllösi. Nakon voditeljeva izlaganja, okupljeni svećenici su iznijeli svoja razmišljanja i iskustva o molitvi, te poteškoćama vezanim uz konkretan pastoralni život u kojem se nalaze. Na koncu adventske duhovne obnove, svećenici su se uputili u crkvu sv. Jurja, mučenika gdje su prvo u osobnoj molitvi – u šutnji – razmatrali sve što je izrečeno na izlaganju, a zatim su zajedničkom molitvom zaključili adventsku duhovnu obnovu. /Ivica Zrno/

Novi izgled grba Srijemske biskupije

Koncem studenoga izrađen je novi grb Srijemske biskupije, tj. postojeći grb je dobio novi i bogatiji izgled. Biskupijski pastoralni centar Srijemske biskupije, u suradnji s Tiskovnim uredom Srijemske biskupije izradili su novoformirani grb Srijemske biskupije.

Grb Srijemske biskupije nalazi se u štitu koji je podijeljen okomito, na dva jednaka dijela. U lijevom dijelu je žuta boja, dok je u desnom dijelu bijela, što treba simbolizirati boju vatikanske zastave, kojom se želi označiti pripadnost

latinskom obredu, te vjernost Svetoj Stolici. Preko ova dva polja prostire se križ u prepoznatljivoj crvenoj boji. To znači da je štit, po sredini razdijeljen crvenim križem na četiri dijela, koja kroz svoje dvije nijanse izražava križ mučeništva, kojim je drevni Srijem, a time i Srijemska biskupija obilježena.

U središnjem dijelu grba nalazi se „pečat” s likom sv. Dimitrija, đakona i mučenika, koji označava poveznicu s drevnim Gradom Syrmiumom, središtem Srijemske biskupije. Grafički lik koji se nalazi u pečatu predstavlja lik svetog Dimitrija, đakona i mučenika, izrađen prema oltarnom kipu koji se nalazi u katedralnoj crkvi svetog Dimitrija, đakona i mučenika u Srijemskoj Mitrovici.

Oko pečata s likom sv. Dimitrija nalaze se natpisi na latinskom jeziku: *Civitas Sancti Demetrii* te *Dioecesis Sirmiensis*, što znači Grad svetog Dimitrija te Biskupija srijemska, čime se želi istaknuti sjedište Srijemske biskupije i ime biskupije te na osobit način, pripadnost latinskom obredu. Za istaknuti je da je Srijemska biskupija jedna od rijetkih biskupija koja u svom nazivu ima oznaku regije, ali ne i središta (npr. Mitrovičko-srijemska biskupija), što ima svoje utemeljenje u srednjovjekovnoj povijesti Srijemske biskupije, te granicama srednjovjekovnoga Srijema.

Iza štita, iznad grba nalazi se križ koji je simbol žrtve Isusa Krista. Ovdje uočavamo zlatni trolisni križ u kojem prepoznamo vidljivi znak pastoralne skrbi za povjeren narod Božji. Postojeći grb nastao je na tragu prethodnog grba Srijemske biskupije, koji je u potpunosti ugrađen u novi grb. Prethodni grb imao je središnji pečat s latinskim natpisima, dok je novoizrađeni grb obogaćen dodatnim elementima i simbolikom. Grb je osmislio vlč. Ivica Zrno, a grafički izradio Luka Žurovski. /Ivica Zrno/

Proslavljen crkveni god u Sotu

Sveta Katarina, djevica i mučenica, proslavljena je 25. studenog svetom misom koju je predslavio vlč. Zdravko Čabrac, župnik u Beočinu.

U koncelecijaciji su bili: preč. Marko Kljajić, župnik u Surčinu, vlč. Ivica Zrno, župnik u Lačarku, vlč. Ivica Živković, župnik u Hrtkovcima, vlč. Darko Rac, grkokatolički župnik u Bačincima i župnik domaćin vlč. Nikica Bošnjaković. Sveta misa slavljena je u župnoj dvorani, zbog sigurnosnih mjera jer je dvorana prostranija od župne crkve.

Vlč. Zdravko Čabrac istaknuo je da u mučeništvu nije važna količina prolivanja krvi, muke i patnje, nego da muka i patnja dolaze uz svjedočenje. To znači da se kroz kušnju mora i očitovati kojoj strani istinski pripadam. /Ana Hodak, Ivica Zrno/

Papa proglasio Godinu svetog Josipa

Sveta Stolica objavila je 8. prosinca apostolsko pismo pape Franje *Patris corde* (Očinskim srcem) u povodu 150. obljetnice proglašenja svetog Josipa zaštitnikom sveopće Crkve. Tim povodom do 8. prosinca 2021. održat će se posebna Godina svetog Josipa uz koju su vezani posebni oprosti.

Ljubljeni otac, otac pun nježnosti, poslušni otac koji prihvaća; otac kojeg resi kreativna hrabrost, marljiv, uvijek u sjeni, tim riječima papa Franjo na nježan i dirljiv način opisuje sv. Josipa. Čini to u apostolskom pismu *Patris corde* objavljenom 8. prosinca prigodom 150. godišnjice proglašenja Marijina zaručnika zaštitnikom Katoličke Crkve. Naime, blaženi Pio IX. odlukom *Quemadmodum Deus*, potpisanom 8. prosinca 1870., uresio je tim naslovom svetog Josipa. U pozadini Apostolskog pisma krije se pandemija COVID-19 koja nam je – piše Franjo u pismu – pomogla da shvatimo važnost običnih ljudi, onih koji, daleko od očiju javnosti, svakodnevno iskazuju u kreposti strpljivosti i ulijevaju drugima nadu i potiču na suodgovornost. U novom apostolskom pismu *Patris corde* Papa otkriva jednu svoju naviku. Naime, svakoga dana, već više od četrdeset godina, Papa moli molitvu Marijinom zaručniku preuzetu iz francuskog molitvenika iz 19. stoljeća Kongregacije redovnica Isusa i Marije. /IKA/

U Vatikanu predstavljen dokument „Biskup i jedinstvo kršćana: ekumenski vademecum”

Predsjednik Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana kardinal Kurt Koch predstavio je 4. prosinca dokument „Biskup i jedinstvo kršćana: ekumenski vademecum”, objavio je Vatican News.

Vodič namijenjen biskupima trebao bi ih ohrabriti i poslužiti im u radu na jedinstvu kršćana. Takav dokument zatražili su 2016. članovi Papinskog vijeća. Izišao je u povodu obilježavanja 25. godišnjice enciklike sv. Ivana Pavla II. *Ut unum sint* i 60 godina otkako je sv. Ivan XXIII. ustanovio Vijeće. Novi vademecum temelji se na enciklici *Ut unum sint*, Dekretu Drugoga vatikanskog sabora o ekumenizmu *Unitatis redintegratio* i dva dokumenta Papinskog vijeća: Direktorij za primjenu načela i normi o ekumenizmu (1993.) i Ekumenska dimenzija u formaciji onih koji se posvećuju svećeništvu. Kardinal Koch istaknuo je da dokument ne donosi samo načela nego nudi i „praktične preporuke” koje biskupi mogu poduzeti na mjesnoj i pokrajinskoj razini. Papa Franjo je u pismu u povodu 25. obljetnice enciklike poručio da je „služenje jedinstvu bitan vidik poslanja svakog biskupa, koji je ‘vidljivi izvor i temelj jedinstva’”. /IKA/

Statistički podatci za Katoličku Crkvu

Uoči 94. Svjetskog dana misija koji se obilježava u listopadu, agencija Fides donosi statističke podatke preuzete iz posljednjeg izdanja *Crkvenog statističkog godišnjaka* (od 31. prosinca 2018.).

Tako je na zadnji dan 2018. na zemaljskoj kugli živjelo 7 496 394 000 osoba što je s obzirom na godinu prije porast od 88 020 000. Na zadnji dan 2018. godine broj katolika u svijetu bio je 1 328 993 000, što je 15 716 000 više u odnosu na raniju statistiku. Broj biskupa u svijetu je 5 377, zatim broj svećenika u svijetu je 414 065 (-517). A kontinent koji bilježi najveći pad u broju svećenika ponovno je Europa (-2 675), kao i Amerika (-104). Broj svećenika se povećao u Africi (+1 391), Aziji (+823) i Oceaniji (+48). Zabilježen pad broja redovnica (-7 249), te ih se broji 641 661. Broj misionara laika u svijetu je 376 188, dok je broj kateheta 3 076 624. Kada je riječ o bogoslovima, redovničkim i dijecezanskim, njihov broj porastao je globalno za 552, te ih je ukupno 115 880. Ukupan broj sjemeništara, redovničkih i dijecezanskih je 100 164. Na polju obrazovanja, Katolička Crkva vodi: 73 164 vrtića sa 7 376 858 djece; 103 146 osnovnih škola s 35 011 999 školaraca; 49 541 srednju školu u koju ide 19 307 298 učenika. Također brine i za 2 251 600 učenika viših srednjih škola i 3 707 559 studenata. Broj karitativnih i zdravstvenih ustanova koje vodi Crkva je sljedeći: 5 192 bolnica, 15 481 dispanzer, 577 domova za njegu gubavaca, 15 423 staračka doma ili doma za kronične bolesnike i osobe s poteškoćama, 9 295 sirotišta, 10 747 jaslica, 12 515 centara za bračno savjetovanje, 3 225 društveno-rehabilitacijskih centara i još 31 091 različitu instituciju.

Najavljen pohod pape Franje Iraku

Tiskovni ured Svete Stolice objavio je 7. prosinca da će Sveti Otac od 5. do 8. ožujka 2021. poduzeti apostolsko putovanje u Irak.

U priopćenju se navodi da je Papa prihvatio poziv Republike Irak. Na apostolskom putovanju Franjo će pohoditi Bagdad, Ursku ravnicu – povezanu sa sjećanjem na Abrahama, Erbil, Mosul i Qaraqosh u Ninivskoj ravnici. /IKA/

Virtualni „Knjižničari u razmjeni“

Zbog nepovoljne epidemiološke situacije višegodišnji projekt „Knjižničari u razmjeni“, zajednički projekt nekoliko knjižnica u Hrvatskoj, Mađarskoj i Srbiji, odnosno Gradske knjižnice Beli Manastir i Središnje knjižnice Mađara u Republici Hrvatskoj i partnerskih knjižnica iz Subotice, Mohácsa, Baje i Kecskeméta, tijekom studenog održan je virtualno.

Budući da se knjižničari spomenutih knjižnica nisu mogli međusobno posjetiti i održati radionice u školama i vrtićima nacionalnih manjina u toj zemlji, snimljen je video program koji je potom emitiran djeci. Tako je Gradska knjižnica Subotica ugostila knjižničare iz Belog Manastira, koji su virtualno bili u posjetu školama u Subotici i okolici gdje se nastava održava na hrvatskom jeziku. Istodobno, subotički knjižničari virtualno su se družili s djecom u Belom Manastiru, koja pohađaju nastavu na srpskom jeziku. Radionice su održavane i u Mađarskoj.

Priznanja i imenovanja

Na 44. sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća održanoj 24. studenoga u prostorijama HKC-a „Bunjevačko kolo“ u Subotici, Katica Naglić imenovana je za upraviteljicu Fondacije „Antun Gustav Matoš“, Vojslav Temunović za člana Izvršnog odbora HNV-a za kulturu (na mjesto nedavno razriješenog člana Darka Sarića Lukendića), a Bernadica Ivanković je imenovana za članicu Odbora za kulturu.

Među ostalim, Vijeće je usvojilo i odluke o dodjeli priznanja HNV-a za 2020. godinu. Odlučeno je da će za istaknuti društveni rad priznanje HNV-a „Ban Josip Jelačić“ dobiti **Aleksandar Skenderović**, priznanje na polju doprinosa u području kulture „Dr. Josip

Andrić“ pripast će Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo“ iz Subotice, dok će priznanje na polju doprinosa u području obrazovanja „Pajo Kujundžić“ biti dodijeljeno Družbi Kćeri milosrđa i vrtiću Marija Petković – Sunčica.

Usvojene su i odluke o utvrđivanju ustanova kulture i obrazovanja od osobitog značaja za hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji, utvrđivanju Franjevačkog samostana u Baču nepokretnim kulturnim dobrom od osobitog značaja za hrvatsku nacionalnu manjinu, usvojena je dopuna odluke o utvrđivanju tradicionalnih naziva naseljenih mjesta i odluka vezana uz smještaj studenata u Subotici.

Čuvamo svoje riči

Manifestacija „Divanim šokački“, koju godinama organizira KUDH „Bodrog“ iz Monoštora, ove godine zasjala je u novom ruhu – U potrazi za blagom riči.

Za „blagom“ su se u potragu uključila djeca, članovi dječjeg folklora KUDH-a „Bodrog“, a neki od njih su i učenici cjelovite nastave na hrvatskom jeziku u mjesnoj školi 22. oktobar ili pohađaju izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Razdijeljeni u četiri skupine naslovljene po elementima Gornjeg Podunavlja obišli su cijelo svoje mjesto, sve znamenitosti sela, te su se na zabavno-edukativni način djecu upoznali s riječima koje koriste možda još samo njihovi djedovi i bake, kako bi sačuvali naše blago – šokačke riči.

75. obljetnica kolonizacije Hrvata u Vojvodinu

Održavanjem stručnog skupa i izložbom radova u drvetu s motivima iz Dalmacije, HKD „Vladimir Nazor“ iz Stanišića obilježilo je 28. studenog 75. obljetnicu Savezne kolonizacije Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Vojvodinu.

Predavanje o uzrocima, planiranju, izvršenju i posljedicama kolonizacije, a osobito u mjestu Stanišić i Riđica, održao je predsjednik Društva **Ivan Karan**, dok je o poljoprivredi u Cetinskoj krajini (odakle je koloniziran najveći broj Hrvata u Vojvodinu) u predratnom periodu te poljoprivredi u Vojvodini nakon kolonizacije govorio dipl. ing. agroekonomist **Slobodan Karan** iz Beograda. Predviđeni predavači iz Hrvatske nisu mogli doći zbog epidemije korone, ali očekuje se da prilože svoje radove. U kulturnom dijelu manifestacije izloženi su radovi u drvetu s motivima iz Dalmacije, autora Slobodana Karana.

Svečano uručenje ključeva Fondaciji „Antun Gustav Matoš”

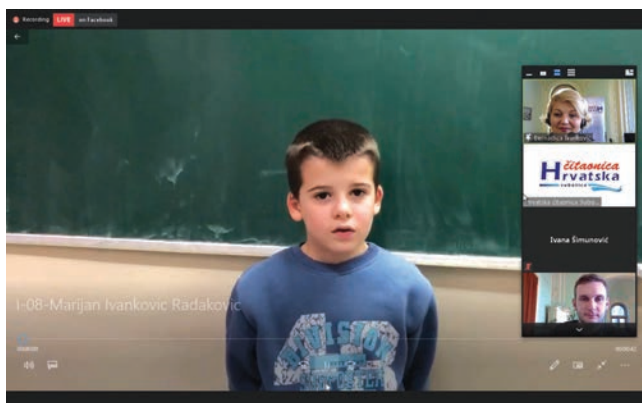
Svečano uručenje ključeva Fondaciji „Antun Gustav Matoš” u Beogradu upriličeno je 4. prosinca uz poštivanje protuepidemijskih mjera sigurnosti i ograničeni broj uzvanika.

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji dobilo je prostor na korištenje u Beogradu za potrebe područnog ureda HNV-a i hrvatskih udruga, Zaključkom Vlade Republike Srbije 10. rujna ove godine, a na inicijativu predsjednika Srbije **Aleksandra Vučića**. Fondacija „Antun Gustav Matoš” će u budućnosti koordinirati radom ovog prostora, koji se nalazi na adresi Studentski trg 10.

Virtualna XIX. Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku

I pored nepovoljne i nepredvidljive epidemiološke situacije vezane uz COVID-19, Hrvatska čitaonica je XIX. Pokrajinsku smotru recitatora na hrvatskom jeziku za učenike koji nastavu pohađaju

na hrvatskom jeziku ili izučavaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture ili članove hrvatskih udruga kulture u Vojvodini održala virtualno, online putem ZOOM platforme 5. prosinca.

Recitatori su se prijavili u lijepom broju iz gotovo svih mjesta Vojvodine: Monoštora, Sonte, Berega, Vajske, Plavne, Srijemske Mitrovice, Tavankuta, Đurđina, Male Bosne, Žednika i Subotice. Prijavljeno je 60-ak učenika u tri uzrasne dobi, mlađa, srednja i starija, a njihove izvedbe ocjenjivalo je tročlano prosudbeno povjerenstvo: predsjednik povjerenstva **Milan Vejnović**, glumac Narodnog kazališta u Subotici, **Filip Čeliković** iz Subotice i **Bernadica Ivanković** iz Subotice.

Božićne radionice

Etnološki odjel HKPD-a „Matija Gubec” iz Tavankuta u suradnji s članicama Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame kroz projekt „Tradicijska koja živi” održali su 24. studenoga dvije božićne radionice.

Na jednoj su izrađene figurice za božićnjak, koji je kasnije i ispleten te ispečen. Tako su polaznici radionice imali priliku pratiti kompletnu izradu božićnjaka, od početka do njegova završetka, a voditeljica je bila **Jozefina Skenderović**.

Druge radionice bavila se izradom čestitki i ukrasa od slame prikladnih za božićne blagdane. Broj polaznika je bio primjeren aktualnoj epidemiološkoj situaciji.

Klara Dulić Ševčić dobitnica „Povelje uspješnosti Julija Benešića”

Klara Dulić Ševčić iz Subotice jedna je od dobitnica ovogodišnje „Povelje uspješnosti Julija Benešića” koja se dodjeljuje mladim književnim kritičarima „za niz književnih kritika objavljenih u časopisima i zbornicima”.

Povelja se dodjeljuje u okviru manifestacije Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara. Po vokaciji profesorica književnosti, Klara Dulić Ševčić suradnica je književnih časopisa *Nova riječ* i *Klasje naših ravni* iz Subotice. Autorica je pogovora za više knjiga vojvođansko-hrvatskih autora, a radove je objavljivala i u zborniku s Međunarodnog kroatističkog znanstvenog skupa u Pečuhu te Godišnjaku za znanstvena istraživanja ZKVH-a. Zbog situacije izazvane koronavirusom, ovogodišnji Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara bit će održani u virtualnom izdanju, do konca 2020. godine.

Nedjelja, 03. 01. 2021. DRUGA NEDJELJA PO BOŽIĆU

ČITANJA: Sir 24,1-2.8-12; Ef 1,3-6.15-18; Iv 1,1-5.9-14

U danima dok svoje misli rado usmjeravamo k jaslicama, svetoj obitelji i pastirima, isto to očekujemo i od liturgije. No danas nam liturgija donosi dva himna koja nam govore ozbiljnije o Božićnom otajstvu. Riječ tj. Druga božanska osoba postala je Tijelom i došla k svojim, k nama. Cilj tog dolaska jest opisan u drugom čitanju: *u njemu nas sebi izabra (...) u ljubavi nas predodredi za posinstvo, za sebe*. Postanimo ovog Božića svjesni svoje povezanosti s Gospodinom. Kao što je on uzeo udjela u našem čovječstvu, nastojmo mi po molitvi i sakramentima uzeti udjela u njegovu božanstvu.

Nedjelja, 10. 01. 2021. KRŠTENJE GOSPODINOVO

ČITANJA: Iz 55,1-11; 1 Iv 5,1-9; Mk 1,7-11

Danas gledamo u Isusa koji je, u dobi od oko trideset godina, dao da ga Ivan krsti u rijeci Jordan. Bio je to krst obraćenja, koji je koristio simbol vode kako bi naznačio čišćenje srca i života. Kada je Isus kršten u Jordanu, sišao je Duh Sveti, spustio se na Njega u tjelesnom liku goluba, a Ivan Krstitelj spoznao je da je On Krist, „Jaganjac Božji”, koji je došao oduzeti grijeh svijeta. Isus se dao krstiti Ivanovim krstom kako bi se solidarizirao s nama grješnicima. On je za nas uronio u smrt kako bi s nama izronio na vječni život. Spomenimo se danas svoga krštenja i zahvalimo Gospodinu.

Nedjelja, 17. 01. 2021. DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: 1 Sam 3,3b-10.19; 1 Kor 6,13c-15a.17-20; Iv 1,35-42

Evangelje nam donosi Isusov poziv prvih učenika, a prvom čitanje poziv proroka Samuela. U oba izvješća ističe se važnost osobe koja ima ulogu posrednika, pomažući osobama pozvanim prepoznati Božji glas i slijediti ga. U oba slučaja netko drugi upućuje na Gospodina – Eli i Ivan. To pokazuje kako je važno uza se imati dobrog duhovnika koji će nas voditi k Isusu. Duša koja bi htjela sama hoditi duhovnim putem ne bi uspjela stići do cilja, upozoravao je sv. Ivan od Križa.

Nedjelja, 24. 01. 2021. TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Jon 3,1-5.10; 1 Kor 7,29-31; Mk 1,14-20

Današnje evangelje govori nam o Gospodinovu pozivu. Svi smo mi pozvani na ostvarenje nečega u svome životu – bio to duhovni poziv ili poziv na obiteljski život. Oba poziva upućuje Gospodin. Ono što je bitno jest prepoznati poziv i onda ostaviti sve i poći za Gospodinom koji zove. U oba poziva, i duhovnom i obiteljskom, treba sve ostaviti poradi Krista. Bez nasljeđivanja Krista ne možemo ostvariti nijedan poziv.

Nedjelja, 31. 01. 2021. ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Pnz 18,15-20; 1 Kor 7,32-35; Mk 1,21-28

Evangelje ove nedjelje predstavlja nam Isusa koji, na dan subotnji, propovijeda u sinagogi u Kafarnaumu. Njegov nauk, koji pobuđuje divljenje u narodu, prati oslobođenje čovjeka opsjednuta nečistim duhom. Ubrzo se glas o njemu pronio čitavim krajem. Jesmo li mi zadivljeni Isusovim naukom? Prihvaćamo li ga rado, pronosimo li glas o njemu onima koje susrećemo? Upozorenje iz prvog čitanja posve je jasno: A ne bude li tko poslušao mojih riječi što ih prorok bude govorio u moje ime, taj će odgovarati preda mnom.

*Euharistijska služba, II. dio***Prikupljanje darova u bogoslužju – „lemozina” (I.)**

„Što je vrhunac škrтости? Kad gledaš *online* misu pa promijeniš kanal kad krenu kupit lemozinu.” Dragi čitatelji, ovom prigodnom šalom u vrijeme sve češćih *online* liturgija nastavio bih govor o drugom velikom dijelu svete mise, a to je Euharistijska služba. Ta služba započinje nakon Molitve vjernika i nakon što su svi sjeli. No najsigurniji audio vizualni znak da je uopće počela Euharistijska služba je „džeparenje”. U ovom slučaju izraz se definira kao: „zdušna i detaljna pretraga (vlastitih!) džepova, novčanika, torbi... potpomognuta gestom pomicanja gornjeg dijela tijela u svim pravcima i spontanom laktanjem susjeda (po pravilu, novčanik je zaturen u jedinom preostalom džepu kojega još niste pretražili), a sve popraćeno lelujavim žuborom meškoljenja”. Neupućeni promatrač ovog sinkroniziranog vrpoljenja pomislio bi da sa sjedalom nešto nije u redu, ili je to možda pripadna liturgijska koreografija koju nazočni moraju revnosno odigrati na zvuk zvončeta skupljača lemozine (tko kaže da ne postoji liturgijski ples?!).

Karikiram malo, svakako ne bez uporišta u stvarnosti. O toj izvedbenoj formi davanja lemozine/milostinje bit će više u idućem broju. Sada bih se više pozabavio pitanjem je li uopće prikladno u svetom činu dohvaćati se novca te u kakvoj je vezi skupljanje milostinje i euharistija. Netko će se možda sjetiti onog događaja kada je Isus istjerao trgovce iz hrama i porazbacao stolove mjenjačima novca. Ne naliči li naše „džeparenje” upravo na to?

Izraz ljubavi i solidarnosti

Ukratko, možemo reći na temelju novozavjetnih i drugih svjedočanstava da je prikupljanje darova uvijek postojalo u sklopu euharistijskog slavlja. U Rimu su u početcima vjernici svoje darove za siromahe predavali nakon službe riječi: službenik bi ih uzimao i stavljao na oltar. Kasnije se počinju razlikovati dvije vrste darova: jedni (kruh i vino) donose se na oltar za euharistiju, a drugi se (u naravi ili u novcu) ostavljaju za potrebe siromaha ili Crkve.

U cijelom 8. poglavlju Druge poslanice Korinćanima Pavao tumači kako je važno prikupljati darove za siromahe jer je to izraz ljubavi i pobožnosti. I nije smatrao nepriličnim da se ti darovi prikupljaju nedjeljom koja je bila dan euharistije. Naprotiv, prikupljanje milostinje za njega je izraz pobožnosti! Dakle, od apostolskih vremena običaj je da se milostinja prikuplja u sklopu euharistije. S vremenom je postalo nepraktično da svi donose hranu i slične darove, tako

da se umjesto toga ustalio novac kao simbol osobnog rada i prinosa za siromašne i za potrebe Crkve. Dakle, pitanje lemozine (grč. *eleēmosynē* – *eleēmōn*: milostiv) nije upitno. To je liturgijski čin kojim vjernici djelotvornom lju-

bavlju sudjeluju u prikazanju darova namijenjenih za Crkvu i za siromašnu braću i sestre. Evo kako Opća uredba Rimskog misala (OURM) o tome govori:

OURM 95: „Vjernici u euharistijskome slavlju tvore sveti puk, stečeni narod, kraljevsko svećenstvo, da daju hvalu Bogu te mu ne samo po svećenikovim rukama nego i zajedno s njime prinosne neokaljanu žrtvu te uče prinositi i sami sebe. Neka nastoje to očitovati dubokim osjećajem vjere i ljubavlju prema braći koja sudjeluju u istome slavlju.”

OURM 73: „Primaju se također novac i drugi darovi što ih vjernici donesu ili u crkvi skupe za potrebe siromaha ili Crkve. (...) Premda vjernici više ne darivaju kao nekoć od svojega, kruh i vino određene za liturgiju, ipak obred njihova donošenja zadržava snagu i duhovno značenje.”

Ljubav prema potrebitima ima obilježje duhovne žrtve (prinošenja samoga sebe u daru koji se donosi): moj je dar ponajprije znak ljubavi. Tako davanje milostinje pod misom možemo smatrati konstitutivnim dijelom mise. Milostinja je izvanjski znak naše duhovne žrtve (Z. Pažin).

Žrtva koja košta!

Ne zaboravimo ni na žrtveni karakter mise! Žrtva je uvijek prinos i prikaz. Svojevrsno odreknuće. Tako je ovaj znak „žrtvovanja” materijalnih dobara postao i znak sudjelovanja kod žrtvenog karaktera svete mise. Dakle, to nije skupljanje „siće” nego vjerski čin aktivnog sudjelovanja u misi gdje je norma darivanja isključivo savjest. Mi dakle prinosimo dar po savjesti prema svojim mogućnostima. To ne znači sakralizirati novac, nego prikazati žrtvu koja nas „košta”.

Po današnjim crkvenim zakonima, iz toga se novca izdržava crkva kao objekt i djelomično crkveni službenici te se izdvaja za one koji su u potrebi (za Caritas, sjemenište, misije, siromašne...). Kada sve to saberemo – da smo svi mi Crkva, da je ta zgrada naša zajednička kuća, da je to mjesto susreta Boga i čovjeka i da je predstojnik te zajednice u našoj službi i objedinjuje zajednicu – onda nam je jasno koliko je odgovorno naše prinošenje dara.

Zaključimo: Crkva je potrebna materijalne podrške svojih vjernika, a s druge strane davanje milostinje je sa strane vjernika znak njihove kršćanske ljubavi i solidarnosti. Ne zaboravimo na udovičin darak kojega Isus toliko hvali! On je bio znak ljubavi. Ako na taj način promatramo i tako činimo, onda se neće narušiti dostojanstvo kršćanskog bogoslužja.

Lukino evanđelje

(VI. dio, 19,29-24,53)

Isus stiže u Jeruzalem. Grad je cilj njegovog putovanja. U kojem smislu? Odgovor kaže već sam kralj David: *Sada polazim na put sviju smrtnika* (I. Kralj 2,2). Nazarećanin uzima na sebe ono što mi smatramo najvećim neprijateljem: smrt. No, dok ljudi gledaju na kraj života kao na sudbinu, Isusova je smrt dobrovoljna jer svojom žrtvom upravo želi oduzeti našu „sudbinu” – tj. uvjeriti svakoga da iza zemaljskog putovanja čovjeka ne čeka smrt, nego život. Svoju ljubav ostvaruje prema onima koji izjavljuju nad njim: *Dostojan je smrti!* (Mt 26,66). Adam nije samo podređen trenutku u kojem gubi samoga sebe, nego misli da ima pravo i drugoga uništiti, tj. gurati u mračni ponor ništavila.

Taj „dostojan je smrti” – opovrgava sam Pilat i to dva puta: *Nikakve krivnje ne nalazim na ovome čovjeku!* (Lk 23,4). *Evo, ja ga pred vama ispitah i ne našдох na njemu nikakve krivnje za koju ga vi optužujete. A ni Herod, jer ga posla natrag k nama* (Lk 23,14b-15). Desni je razbojnik isto svjestan njegove nedužnosti: *Ovaj nije učinio nikakva zla* (23,41). Imamo i trećeg svjedoka protiv onoga: „dostojan je smrti” – a to je stotnik pod križem: *Zaista, ovaj čovjek bijaše pravednik!* (Lk 23,47). Isus je krenuo na put „sviju smrtnika” – ali nije bio „dostojan smrti”.

Od navedenih triju izjava – u židovstvu je dosta dva svjedoka u prilog nekoga – najveći dokaz da nije dostojan smrti i da nije smrtnik jest djelo njegova Oca. Bog je uskrisio Isusa onoga jutra i time pokazao, iako je krenuo putem sviju smrtnika, ipak je stigao u život. Bogočovjek, sam čovjek koji se rađa od žene, koji je slab, određenih godina, mada mora prijeći kapiju smrti – ipak stiže u Život. On nije dostojan smrti. Ne samo Sin, nego ni Adam. Bog Otac smatra da je njegovo stvorenje dostojno života i zato mu ne poklanja neki Eden, nego vlastiti božanski život – kao što je to poklonio Bogočovjeku poslije muka i križa.

Jeruzalem je grad gdje se sukobljava smrt i Život. Adam ima jedno ograničeno iskustvo jer je on sam ograničen. Njegov pogled ne ide dalje od zemaljskih godina. Dotle vidi, planira, organizira svoj put. Nazarećanin je u Jeruzalemu pokazao na sebi da takvo iskustvo ne obuhvaća cijelu

ljudsku egzistenciju. Postoji osoba – ne nekakva sila – nego Osoba, koja je veća od Adama, i poklanja svome stvorenju iz vlastitog života. To je Bog, koji je uzeo na sebe sve ljudsko, pa čak i smrt, i tako ograničeno biće pretvorio u onoga, koji ni u smrti ne gubi sebe, nego ulazi u jedan neizmjerljivo veći, plemenitiji svijet, a to je život samoga Stvoritelja i Otkupitelja. U Jeruzalemu, prije 2000 godina, smrt je izgubila bitku. I oni su izgubili bitku, koji smatraju da je čovjek dostojan smrti.

Pogledajmo pozitivno ovu izgublenu bitku. Prije nego što je Isus na sebi pokazao lažnost izjave velikoga vijeća i potvrdio gore spomenute svjedoke, na Posljednjoj večeri pobjedu je učinio sasvim konkretnom: *Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni!* (Iv 6,54). Ono što mi imamo pred sobom nisu samo riječi, duboka teologija, nego prvotno događaj u jednoj Osobi. Ta osoba izjavljuje da čovjek, koga je Bog oblikovao, nije dostojan smrti. Doduše, može uništiti svoje dostojanstvo, ali u srcu svome stvoren je kao najvrjednije biće odmah iza Boga. On nije dostojan smrti, nego života. Dogodila se na početku buna protiv Stvoritelja, ali Bog ne ostavlja Adama u smrti. Ocu je nezamislivo da nekoga prepusti propasti. Zato se njegov Sin utjelovio, krenuo na put sviju smrtnika, ali na kraju je totalno uništio svršetak tog puta: uništio je smrt i čovjeka podigao u božanski život.

Katolik ide istim putem kao Isus: „Polazim na put sviju smrtnika.” – Na tom putu smo dvadeset, pedeset, sedamdeset godina... No, po Uskrslome, koji je ostavio sebe u Euharistiji, „put smrtnika” – svršava se u Životu, u Isusu Kristu, koji je u svom kraljevstvu. Zadnji odgovor na sve ljudsko jest: Život – osobni život s Otkupiteljem. Zato katolik ovaj zemaljski put mora shvaćati kao put života, u ulici gdje stanuje, na radnom mjestu... Njegov

Po Uskrslome, koji je ostavio sebe u Euharistiji, „put smrtnika” – svršava se u Životu, u Isusu Kristu, koji je u svom kraljevstvu. Zadnji odgovor na sve ljudsko jest: Život – osobni život s Otkupiteljem. Zato katolik ovaj zemaljski put mora shvaćati kao put života.

put je put s Uskrslim, i zato je njemu ostao samo život. Sve je odbačeno: izjava kralja Davida, i optužba velikog svećenika i vijeća, odbačena je i sama smrt – jer Uskrslim je dokazao, čovjek je dostojan života.

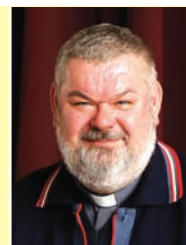
Evandeoske pripovijesti o Isusovu rođenju

U četiri evanđelja o Isusovu djetinjstvu govore samo dva. Ako malo bolje pogledamo, shvatit ćemo da evanđelisti Matej i Luka donose dva sasvim različita izvještaja o Isusovu rođenju. Najčešće ne čitamo usporedno cjelovite tekstove jednog i drugog izvješća o prvim danima Isusova života među ljudima, nego pamtimo samo one odlomke evandeoskih tekstova koji se u božićne dane čitaju u liturgijskim slavljinama. No, bilo bi vrlo zanimljivo kad bismo uzeli oba evanđelja i usporedili informacije koje nam cjeloviti tekst izvješća o Isusovu rođenju donose. Možda bi nam ovi kratki zimski dani označeni opasnošću od zaraze koronavirusom i duge noći kad moramo boraviti u svojim kućama bili bogatiji. Čitanje izvješća o Isusovom rođenju bi sigurno moglo štogod novoga za naše vjerničko znanje i utvrditi nas u vjeri da je Isus Krist – Spasitelj svega svijeta – među nama i u trenucima izolacijske osamljenosti.

Više pitanja nego odgovora

Evanđelist Matej u svom izvješću ništa ne govori o djetinjstvu Ivana Krstitelja, o Marijinom pohodu Elizabeti, o popisu pučanstva što ga je proveo cezar August, niti o putovanju Svete obitelji u Betlehem. Matej ne spominje ni jaslice, ni pohod pastira, niti se u njegovu izvještaju čuje pjesma anđela s nebeskih visina. Ni nakon opisa rođenja Matej ne govori o Isusovom prikazanju u Hramu, niti donosi zgodu o tome kako se dvanaestogodišnji Isus odvojio od svoje obitelji i ostao u Hramu dok su ga njegovi roditelji Marija i Josip uporno tražili među hodočasnici. Evanđelist Luka u svom izvješću nigdje ne spominje Josipovu noćnu moru prije nego će odlučiti uzeti Mariju za svoju ženu. U Lukinom se evanđelju ne spominje čudesna zvijezda koja je vodila mudrace do mjesta gdje su se poklonili novorođenom kralju. Lukino izvješće ne donosi ni riječ o bijegu svete obitelji u Egipat, niti govori o pokolju nevinih dječaka. Evanđelist Matej piše da je Isusovo rođenje prvo naviješteno Josipu, a evanđelist Luka obavještava nas o pohodu anđela djevici Mariji i navještaju rođenja djeteta koje će se zvati Isus – Spasitelj. U evanđelju po Mateju piše da je sveta obitelj u trenutku Isusova začeca živjela u Betlehemu gdje su imali svoju kuću, a u evanđelju po Luki piše da su Josip i Marija živjeli u Nazaretu. Matej piše da su čudesni događaji oko Isusova rođenja uznemirili čitav Jeruzalem, a Nazarećani o tome nisu ništa znali. Naprotiv, građani

Nazareta su se sablažnjavali nad Isusom jer je bio skromnog porijekla – drvodjeljin sin. Još je čudnije da Herod Antipa koji je vladao Galilejom u vrijeme Isusovog djelovanja ništa ne zna o Isusu, premda je njegov otac, Herod Veliki, želeći sačuvati kraljevsko prijestolje upravo njemu počinio strašan zločin pobivši betlehemske djecu. Čini se da su Matejeva i Lukina pripovijest o Isusovu djetinjstvu toliko različite da u nama bude više sumnji i pitanja nego što daju objašnjenja.

Gdje se krije odgovor?

Valja ponajprije shvatiti da ni Matejevi ni Lukini opisi nemaju za cilj dati povijesne informacije o činjenicama gdje se i kako se Isus rodio. Svrha pisanja ovih izvješća je dati odgovor na pitanja: Tko je Isus? Zašto se rodio? Koje je Isusovo poslanje? Radi čega je Bog poslao svoga Sina? Kako je prihvaćen od ljudi? Odgovore na ova pitanja oba evanđelista daju posežući s jedne strane u prošlost, u Stari zavjet, a s druge strane u budućnost, u Isusovo djelovanje, muku, smrt i uskrsnuće. Na ovaj način oba evandeoska opisa djetinjstva Isusova predstavljaju sažetak objašnjenja razloga vjere u ostvarenje prethodne povijesti odnosa izraelskog naroda s Bogom, te na temelju starozavjetnog iskustva vjere gledaju u budućnost svega što će se dogoditi kasnije s Isusom i Crkvom koja nastavlja živjeti svoj odnos s Bogom Ocem u novozavjetnom vremenu. I Matejevo i Lukino izvješće o Isusovom rođenju prije svega su poticaj na osnaživanje vjere u Božju prisutnost među vjernicima. Unatoč velikim razlikama, ova dva izvješća imaju istu ulogu: predstavljanje Isusa Krista kao ostvaritelja starozavjetnih obećanja i sažetak glavnih tema o kojima će se govoriti kasnije u Novom zavjetu.

Uzmi i čitaj!

Čitajući i slušajući evandeoske odlomke o Isusovom rođenju u liturgijskim slavljinama, često smo u svojoj svijesti i mašti slagali kombiniranu sliku o tom događaju i zamišljali na svoj način ovaj događaj spasenja. Jaslice koje gradimo u našim crkvama potpomogle su toj kombinatorici, pa se u njima nalaze i pastiri i ovce, anđeli koji s nebeskih visina glasno pjevaju „Gloria”, čak i deve, vol i magarac koji griju malog Isusa, ali se u evandeoskom tekstu ni kod Luke ni kod Mateja nigdje ne spominju. Sve nas to može zbuniti i onemogućiti nam razumijevanje ovih toliko različitih izvješća. Ako bismo u ove božićne dane ozbiljno uzeli čitati dijelove Matejevog i Lukinog evanđelja, koji govore o Isusovom djetinjstvu, mogli bismo i mi otkriti neke do sada nam nepoznate činjenice i učvrstiti svoju vjeru da je Bog s nama u sve dane.

Partnerstvo na probi

Dosta parova se u posljednje vrijeme javilo tražeći psihoterapijsku podršku jer ih je vrijeme koje je nastupilo uputilo jedne na druge. Neki su prepoznali svoje granice (ne)izdržljivosti i riješili nešto promijeniti. U intenziviranom bivanju skupa do izražaja su došle razlike, ali i emotivna razilaženja za koja jedan ili oboje iz odnosa nisu više imali psihološke kondicije.

Brak je moguće održati onda kada su oba partnera voljna sudjelovati u obnavljanju njihova zajedništva. Ako vjeruju da je to moguće i ako to žele iskreno, promjene se i događaju. Međutim, sasvim je legitimno da ne znaju na koji način i da im nedostaje ono „kako”. Zato je moguće obratiti se psihoterapeutu za pomoć tijekom ovog procesa.

OBNAVLJANJE ODNOSA

Ako je odnos imao određene kvalitete koje su se izgubile uslijed obostranog ili samozanemarivanja jedne strane, drugih okolnosti i sl., moguće je naći prostora i rehabilitirati odnos tako da se pronađe „ono što je postojalo, a čega više nema”. Svakako, neophodno je da partneri budu realni i razumiju da povratak „stare funkcije” neće imati isti oblik jer su se vrijeme i okolnosti najvjerojatnije promijenili. Ipak, veliki broj parova preskočio je neke razvojne faze svog odnosa i time sebe lišio određenih kvaliteta u njihovu zajedništvu. Na primjer, čim se upoznaju postanu roditelji i tijekom tog procesa potpuno se uključe u roditeljske uloge, zanemarujući njegovanje partnerskih. Ili na primjer, tijekom partnerske veze nisu imali nikakav ozbiljan problem koji u jednom trenutku nastupi u braku i koji treba rješavati, a oni frustrirano odbijaju uhvatiti se u koštac s tim, već krive svoj odnos za novonastalu situaciju, loš odabir partnera, odbijajući surađivati. Ovdje partneri zapravo i nemaju svoju polaznu platformu partnerstva na koju bi se vratili ili je obnovili jer je nikada nisu ni imali. Zato ih kriza poziva na to novo „mi”, koje tek treba nastati, uz novi zajednički trud, kako bi išli dalje.

PREDSTAVE O ODNOSIMA

Ponekada neizgrađenost samih osoba, nezrele fantazije o braku i partnerstvu, nerealna očekivanja, prebacivanje krivnje i nedovoljna odlučnost, kao i malo ili nimalo osobnog investiranja u odnos, može za posljedicu imati nedostatak povjerenja, zbog čega se krive međusobno ili navode lošu sreću, sudbinu pa čak i samog partnera, koji im u tom trenutku djeluje odbijajuće. Ovdje je resetiranje odnosa kompleksnije, traje dulje i zahtijeva kako obostrani, tako i individualni psihoterapijski rad s nekim od partnera pojedinačno.

Partneri se najčešće žale na lošu komunikaciju, na loše zajedničke ili pojedinačne navike, zanemarivanje u smislu emotivne, seksualne ili čak prijateljske distance i otuđenja. Lakše se prevladavaju situacijski problemi kada osoba mora

naučiti reagirati, na primjer, izražavati nešto ili tražiti za sebe ili rješavati konflikt između njih ili djece. Također, vrijeme je danas ključni trenutak nepovezivanja, pa tako i nalaženje vremena zahtijeva novi pristup promjeni.

SUVREMENI BRAK

Klijenti su mi bračni par mladih arhitekata koji rade u stranim tvrtkama. Radno vrijeme od 8 do 17.30 sati i dolazak doma oko 19 sati, njihovo zajedništvo svodi na objektivno kratko provedeno vrijeme skupa tijekom tjedna, uz zajedničke vikende. Oboje vole svoje dijete koje uvečer viđaju i posvećeni su roditelji, ali su se s vremenom udaljili i žele provjeriti imaju li oboje kapaciteta za dalje jer su im odnosi zahladnili te zbunjeno izjavljaju da ne znaju gdje su se izgubile emocije. Ovaj proces je sporiji i postepen jer su oboje donijeli iz svojih obitelji zamršene modele i uvjerenja o bliskosti, koje sada dolaze do izražaja, a koja im ne pomažu.

Ipak, kada se radi na emotivnim povredama uslijed preljube na primjer, gubitaka i kroničnih dubljih nerazumijevanja, radimo najprije na saniranju povrede, pa onda tek na rehabilitaciji odnosa, mada taj proces može ponekad biti usporedan, što često zahtijeva dulji rad s oba partnera.

EMOCIONALNA PISMENOST I SENZIBILNOST ZA DRUGOGA

Veoma je dobrodošla emocionalna pismenost, samosvjesnost i sklonost introspekciji. Također, empatija je na cijeni jer u zaštićenim procesima psihoterapijskog rada pomaže da razumijemo partnera i sagledamo povredu iz nove perspektive. Što su ljudi manje senzibilni za niz emocionalnih i socijalnih aspekata događanja u njihovoj vezi, to je manja mogućnost povratka. Primjećujem da se teže prelazi preko preljube, korištenja marihuane, alkohola ili nemogućnosti da druga strana odgovori na zahtjeve obitelji, sudjelovanjem u bavljenju svakodnevnim obvezama, tj. nebrige o općim mjestima u odnosu (komunikacija, bliskost, seksualnost, djeca – obitelj).

„NA KLIMAVIM NOGAMA”

U vrijeme življenja uz globalne stresore, od bolesti, gubitka posla ili pak previše posla, zajedništvo muškarca i žene može biti ozbiljno u iskušenju i na „klimavim nogama”. Ipak, kriza ne mora uvijek biti razlog za razilazak. Ona može bivati posljedica početne nesigurnosti, ali ako partneri nešto promijene ne mora biti krajnji stil suživota. Dobra volja, želja da se uči, napreduje, pronalaženje načina da se vrijeme provedeno skupa oplemenjuje na razne kreativne načine, pomaže. Odbijanje da nalazimo samo izgovore, tj. zašto nešto ne može i tko nije u pravu, jest i put da se s „klimavim” prijeđe na stabilnost u odnosu. Važno je kasnije tu stabilnost, koja ponekad nosi i elemente rutine, a koja nije nužno uzbudljiva i ponekada je malo dosadna, osobe ne „učitavaju” kao nedostatak ljubavi jer ljubav često ima različite oblike i zna govoriti različite jezike. Trebalo bi ih učiti čuti i razumjeti.

Dijelovi razgovora s papom Franjom, objavljenog u dnevniku „Politika” od 1. studenog 2020.

Sukobi se ne rješavaju zaboravom već dijalogom*

S obzirom na to da vjerujemo da većina čitatelja *Zvonika* nije mogla pročitati nedavno objavljeni razgovor s papom Franjom u dnevnom listu „Politika”, prenosimo ovom prigodom neke od njegovih dijelova, tim više jer je pitanje Papina posjeta Republici Srbiji aktualno unatrag nekoliko godina. Valja svakako napomenuti da pitanje Papina dolaska u Republiku Srbiju nije samo crkveno-diplomatskoga karaktera, odnosno usko vezano uz odnose Katoličke Crkve i Srpske pravoslavne Crkve, već jednako tako i političko i društveno pitanje. Stoga će zasigurno, unatoč tomu što u Republici Srbiji prema posljednjem popisu pučanstva iz 2011. godine objavljenom na internetskoj stranici Republičkog zavoda za statistiku, živi 356.957 katolika, to pitanje ostati otvoreno izvjesno vrijeme, čekajući neka bolja vremena, iako je odgovarajući na pitanje zašto za svoje pastirske posjete prednost daje „periferiji”, Papa istaknuo da s periferije lakše vidimo perspektivu, ono što je naglašeno, nepravde, posjekotine, kao i znake nade, koje često ignoriramo kada se nalazimo u središtu, te da treba ići na periferiju da bismo bolje vidjeli, da bismo bolje razumjeli ne samo Evanđelje, već i vlastitu čovječnost.

Približavanje onima koji inače žive na periferiji, pomoći će nam živjeti bolje vlastitu humanost. Ako kroz život ne želimo proći topeći se i fragmentirajući u uzaludnoj potrazi za srećom, put k periferiji može nam podariti obzorje punoće. To je put Gospodnji, rekao je papa Franjo, dodajući da je u planu svojih putovanja pokušao prednost onim dati onim mjestima koja do tada nijedan papa nije posjetio, pa čak i onim regijama gdje je prisustvo Katoličke Crkve gotovo nepostojeće. *Sjećam se da su mi, dok sam pripremao putovanje, rekli: „Sveti oče, u toj regiji ima vrlo malo katolika. Zašto ne bismo uzeli u obzir druga mjesta?” Moj odgovor je bio trenutni: „Imaju li ta naša braća, samo zato što ih je malo, manja prava od ostalih?” Živjeti vjeru u kontekstu progona ili manjina postaje svjedočanstvo koje vrijedi cijeliti*, pojasnio je Papa.

Kako je navedeno u „Politici”, „reč je svakako o istorijskom intervjuu, budući da se u 117 godina postojanja ‘Politike’ poglavar Svete stolice prvi put obraća čitaocima našeg lista, ali i uopšte nekom mediju u Srbiji”.

Kršćani moraju biti Kristovi učenici

Na konstataciju novinara „Politike” da se čini kako i poslije više od trideset godina od pada Berlinskog zida, nismo mnogo naučili iz povijesti, s obzirom na to da se „zidovi se i dalje dižu, a materijalne i duhovne podjele jačaju i postoji dojam da se iznova javlja stari sukob između blokova, a istodobno nastaju novi centri moći,

ali i da je Katolička Crkva, osobito tijekom Ivana Pavla II., imala zapaženu ulogu u razgradnji dva bloka, koja su imala ideološku matricu”, ali i upit kakav doprinos u novoj lokalnoj i svjetskoj situaciji Crkva može pružiti sveopćem blagostanju pojedinaca i naroda, Papa je istaknuo kako kršćani ne mogu okretati glavu na drugu stranu i pretvarati se da ne primjećuju ono što se oko njih događa. *Štoviše, pozvani su približiti se svakome i u svim situacijama, u ime solidarnosti koja se rađa iz samilosti*

nastavak na 26. i 27. stranici

SIJEČANJ Januar

- P 1 NOVA GODINA**
MARIJA BOGORODICA
- S 2 Bazilije, Grgur Nazijanski**
- N 3 2. NEDJELJA PO BOŽIĆU**
Ime Isusovo, Genoveva, Anastazija
- P 4 Dafroza, Angela F., Borislava**
- U 5 Telesfor, Emilijan, Miljenko**
- S 6 BOGOJAVLJENJE (Tri kralja)**
- Č 7 Rajmund P., Rajko, Zoran**
- P 8 Gospa od brze pomoći, Severin, Teofil**
- S 9 Julijan, Miodrag, Živko, Alix, Jadran**
- N 10 KRŠTENJE GOSPODINOVO**
Agaton, Dobroslav, Grgur X.
- P 11 Honorat, Neven, Higin**
- U 12 Ernest, Tatjana Rimska**
- S 13 Hilarije, Veronika, Radovan**
- Č 14 Feliks, Srećko, Veco**
- P 15 Pavao pust., Mavro, Anastazija, Stošija**
- S 16 Honorat, Marcel, Oton, Mislav**
- N 17 2. NEDJELJA KROZ GODINU**
Antun op., Leona, Vojmil, Lavoslav
- P 18 Margareta Ug., Priska, Premila**
- U 19 Mario Kanut, Ljiljana, Marta**
- S 20 Fabijan, Sebastijan**
- Č 21 Agneza, Janja, Neža, Ines**
- P 22 Vinko đakon, Anastazija, Irena R.**
- S 23 Emerencijana, Ema, Vjera, Milko**
- N 24 3. NEDJELJA KROZ GODINU**
Franjo Saleški, Bogoslav
- P 25 OBRAĆENJE SV. PAVLA AP., Ananija**
- U 26 Timotej i Tit, Bogoljub, Tješimir**
- S 27 Anđela Merici, Pribislav, Živko**
- Č 28 Toma Akvinski, Tomislav**
- P 29 Valerije, Konstancije, Zdeslav**
- S 30 Martina, Gordana, Darinka, Jacinta**
- N 31 4. NEDJELJA KROZ GODINU**
Ivan Bosco, Saturnin, Marcela

VELJAČA Februar

- P 1 Sever, Brigita, Miroslav**
- U 2 Prikazanje Gospodinovo, Marin**
- S 3 Blaž, Vlaho, Tripun, Oskar, Dubravko**
- Č 4 Veronika Jeruz., Andrija Corsini**
- P 5 Agata, Jagoda, Dobrila, Silvan, Goran**
- S 6 Pavao Miki i dr., Doroteja, Dorica**
- N 7 5. NEDJELJA KROZ GODINU**
Pio IX., Držislav, Rastimir, Rikard
- P 8 Jeronim Emilijani, Jozefina B., Jerko**
- U 9 Skolastika, Apolonija, Sunčana**
- S 10 Alojzije Stepinac**
- Č 11 Gospa Lurdska, Mirjana**
- P 12 Eulalija, Zvonka, Zvonimir, Damjan**
- S 13 Katarina Ricci, Božidarka, Kastor**
- N 14 6. NEDJELJA KROZ GODINU**
Valentin, Zdravko, Valentina
- P 15 Klaudije Col., Georgija, Agapa, Onezim**
- U 16 Julijana, Miljenko, Đula**
- S 17 Čista srijeda - Pepelnica**
7 utemelj. Reda slugu BDM, Donat
- Č 18 Bernardica, Šimun, Gizela**
- P 19 Bonifacije, Konrad, Blago, Ratko,**
- S 20 Leon, Lav, Lea**
- N 21 1. KORIZMENA NEDJELJA (Čista)**
Petar Damiani, Eleonora, Damir
- P 22 Katedra sv. Petra, Tvrtko, Izabela**
- U 23 Polikarp, Grozdan, Romana**
- S 24 Montan, Modest, Goran**
- Č 25 Viktorin, Valpurga, Hrvoje, Darko**
- P 26 Aleksandar, Sandra, Branimir**
- S 27 Gabriel od Žalosne Gospe, Tugomil**
- N 28 2. KORIZMENA NEDJELJA (Pačista)**
Roman, Teofil, Radovan, Bogoljub

OŽUJAK Mart

- P 1 Albin, Hadrijan, Jadranka**
- U 2 Janja Pr., Lucije, Iskra, Čedomil**
- S 3 Marin, Kunigunda, Kamilo, Zvezdan**
- Č 4 Kazimir, Eugen, Natko, Miro**
- P 5 Euzebij, Teofil, Vedran, Lucije**
- S 6 Marcijan, Viktor, Zvezdana**
- N 7 3. KORIZMENA NEDJELJA (Bezimena)**
Perpetua i Felicita, Tereza
- P 8 Ivan od Boga, Ivša, Boško**
- U 9 Franciska Rimska, Franjka, Franika**
- S 10 Emil, Makarije, Krunoslav**
- Č 11 Eutimije, Kondid, Firmin, Tvrtko**
- P 12 Maksimilijan, Teofan, Bernard,**
- Budislav**
- S 13 Kristina, Rozalija, Modesta, Ratka**
- N 14 4. KORIZMENA NEDJELJA (Sredoposna)**
Matilda, Miljana, Borislava
- P 15 Klement, Veljko, Vjekoslava**
- U 16 Agapit, Smiljan, Hrvoje**
- S 17 Patrik, Domagoj, Patricija, Gertruda**
- Č 18 Ćiril Jeruzalemski, Cvjetan, Ćiro**
- P 19 JOSIP ZARUČNIK BDM, Jos, Josipa**
- S 20 Niceta, Dionizije, Vladislav, Klaudija**
- N 21 5. KORIZMENA NEDJELJA (Gluha)**
Serapion, Vesna, Kristijan
- P 22 Oktavijan, Jaroslav, Lea**
- U 23 Turibije, Oton, Pelagije, Dražen**
- S 24 Latin, Simeon, Javorka, Katarina**
(kvatre)
- Č 25 NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO**
Dižma, Kvirin, Prokopije
- P 26 Emanuel, Montan i Maksima (kvatre)**
- S 27 Lidija, Rupert, Lada (kvatre)**
- N 28 CVJETNICA - Nedjelja muke Gospodnje**
Priska, Sonja, Nada, Polion
- P 29 Bertold, Jona, Eustazije**
- U 30 Kvirin, Viktor, Vlatko**
- S 31 Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo**

TRAVANJ April

- Č 1 Veliki četvrtak, Hugo, Teodora, Božica**
- P 2 Veliki petak, Franjo Paulski, Dragoljub**
- S 3 Velika subota, Rikard, Cvijeta, Radojko**
- N 4 USKRS (VAZAM)**
Izidor, Žiga, Strahimir
- P 5 Uskrsni ponedjeljak, Vinko F., Berislav**
- U 6 Vilim, Celzo, Rajko, Petar**
- S 7 Ivan de la Salle, Herman, Gizela**
- Č 8 Dionizije Korintski, Alemka**
- P 9 Marija Kleofina, Demetrije, Zdenko**
- S 10 Ezekijel, Apolonija, Sunčica**
- N 11 2. USKRSNA NEDJELJA (Bijela)**
Stanislav, Stana, Radmila
- P 12 Julije, Viktor, Davorka, Đula**
- U 13 Martin I., Ida, Hermenegildo**
- S 14 Maksim, Tiberije, Valerijan**
- Č 15 Damjan, Anastazija, Bosiljka**
- P 16 Josip Benedikt Labre, Bernardica**
- S 17 Rudolf, Robert, Inocent, Šimun**
- N 18 3. USKRSNA NEDJELJA**
Hermogen, Euzebij, Atanazija, Roman
- P 19 Konrad, Ema, Rastislav, Marta, Leon**
- U 20 Marcijan, Teotim, Bogoljub**
- S 21 Anzelmo, Goran, Fortunat**
- Č 22 Soter i Kajo, Teodor**
- P 23 Juraj, Bela, Đuro, Đurđica, Adalbert**
- S 24 Fidelis, Vjera, Vjerko**
- N 25 4. USKRSNA NEDJELJA (Dobri pastir)**
Marko ev., Ervin, Maroje
- P 26 Kletio i Marcelin, Zorko**
- U 27 Ozana Kotorska, Jakov Zadrani**
- S 28 Petar Chanel, Euzebij**
- Č 29 Katarina Sijenska, Kata**
- P 30 Pio V., Josip Benedikt Cottolengo**

SVIBANJ Maj

- S 1 Josip radnik, Sigismund, Žiga, Jeremija**
- N 2 5. USKRSNA NEDJELJA**
Atanazije, Eugen, Boris
- P 3 Filip i Jakov ap., Mladen**
- U 4 Florijan, Cvjetko, Cvijeta, Iskra**
- S 5 Anđelko, Irena, Maksim, Silvana**
- Č 6 Dominik Savio, Dinko, Nedjeljko**
- P 7 Duje, Gizela, Boris, Ivan**
- S 8 BDM Posrednica milosti, Bratoljub**
- N 9 6. USKRSNA NEDJELJA**
Pahomije, Herma, Mirna
- P 10 Ivan Merz, Gospa Trsatska, Antonin**
- U 11 Mamerto, Franjo Hieronym**
- S 12 Leopold Mandić, Bodgan, Pankracije**
- Č 13 Uzašašće (Spasovo)**
BDM Fatimska, Servacije, Ema, Vjerko
- P 14 Matija ap., Matko, Matiša, Bonifacije**
- S 15 Izidor, Sofija, Sonja, Jakov**
- N 16 7. USKRSNA NEDJELJA**
Ivan Nepomuk, Ubald, Nenad
- P 17 Paskal, Paško, Bruno, Sara, Akvilin**
- U 18 Ivan I., Venancije, Feliks, Srećko**
- S 19 Celestin, Teofil, Rajko, Ivan**
- Č 20 Bernardin Sijenski, Zvezdan**
- P 21 Andrija B., Dubravka**
- S 22 Helena, Jagoda, Rita, Eugen**
- N 23 DUHOVI**
Deziderije, Željko, Željka
- P 24 Marija Majka Crkve, BDM Pomoćnica**
- U 25 Beda Časni, Grgur VII., Urban**
- S 26 Filip Neri, Zdenko (kvatre)**
- Č 27 Augustin Canterburyjski, Bruno, Julije**
- P 28 German, Vilim, Velimir (kvatre)**
- S 29 Ervin, Euzebij, Polion (kvatre)**
- N 30 PRESVETO TROJSTVO**
Ivana Arška, Ferdinand, Srećko
- P 31 Krunoslava, Vladimir**

LIPANJ Jun

- U 1 Justin, Mladen**
- S 2 Marcelin i Petar, Blandina, Eugen**
- Č 3 TJELOVO (Brašančevo)**
Karlo Lwanga i drugovi, Dragutin
- P 4 Kvirin Sisacki, Predrag, Optat**
- S 5 Bonifacije, Valerije, Darinka**
- N 6 10. NEDJELJA KROZ GODINU**
Norbert, Neda, Paulina
- P 7 Robert, Sabinijan, Radoslav**
- U 8 Medard, Vilim, Žarko**
- S 9 Pelagija, Efrem, Ranko**
- Č 10 Margareta, Greta, Biserka, Bogumil**
- P 11 PRESVETO SRCE ISUSOVO, Barnaba ap.**
- S 12 Srce Marijino, Ivan Fakundo, Bosiljko**
- N 13 11. NEDJELJA KROZ GODINU**
Antun Padovanski, Tonko, Antonija
- P 14 Rikard, Rufin, Elizej**
- U 15 Vid, Jolanka, Ferdinand, Amos**
- S 16 Franjo Regis, Zlatko, Borko, Zlata**
- Č 17 Emilija, Laura, Bratoljub, Inocent**
- P 18 Marko i Marcelijan, Ljubomir, Grgur**
- S 19 Romuald, Rajka, Bogdan**
- N 20 12. NEDJELJA KROZ GODINU**
Naum Ohrid., Goran, Margareta
- P 21 Alojzije G., Vjekoslav, Slavko**
- U 22 Ivan Fisher, Toma M., Paulin Nol.**
- S 23 Sidonija, Josip Cafasso, Sida, Zdenka**
- Č 24 ROĐENJE IVANA KRSTITELJA**
- P 25 Vilim, Henrik, Adalbert, Eleonora**
- S 26 Ivan i Pavao, Vigilije, Zoran**
- N 27 13. NEDJELJA KROZ GODINU**
Ladislav Ug., Ćiril Aleks, Ema, Toma
- P 28 Irenej, Mirko, Smiljan**
- U 29 PETAR I PAVAO AP., Krešimir, Beata**
- S 30 Rimski prvomučenici, Ernest Praški**

2

0

2

1

SPRANJ Jul

- Č 1 Estera, Aron, Šimun, Predrag
P 2 Pohod BDM, Oton, Matinijan, Višnja
S 3 Toma ap., Tomo, Leon
N 4 14. NEDJELJA KROZ GODINU
Elizabeta Port., Elza, Jelica, Neven
P 5 Ćiril i Metod, Antun M., Zakarija
U 6 Marija Goretti, Bogomila
S 7 Vilibald, Klaudija, Vilko, Lovre
Č 8 Akvila i Priscila, Hadrijan, Eugen
P 9 *Marija Petković*, Augustin Zhao Rong
S 10 Amalija, Ljubica, Veronika, Vjerka
N 11 15. NEDJELJA KROZ GODINU
Benedikt opat, Benko, Dobroslav
P 12 Mohor, Suzana C., Ivan Gualberto
U 13 *Majka Božja Bistrička*, Henrik, Hinko
S 14 Kamilo, Katarina, Miroslav
Č 15 Bonaventura, Vladimir K., Dobriša
P 16 Gospa Karmelska, Elvira, Karmela
S 17 Andrija, Branko, Nadan, Marcela
N 18 16. NEDJELJA KROZ GODINU
Fridrik, Jadviga, Natko, Miroslav
P 19 Aurelija, Zora, Zlatka, Makrina
U 20 Ilija prorok, Iljko, Margareta
S 21 Lovro Brindiz., Danijel, Danica
Č 22 Marija Magdalena, Manda, Lenka
P 23 Brigita Švedska, Apolinar, Ivan Kasijan
S 24 Kristina, Mirjana, Kunigunda
N 25 17. NEDJELJA KROZ GODINU
Jakov st. ap., Kristofor, Krsto
P 26 Joakim i Ana roditelji BDM, Anica
U 27 Klement Ohridski i dr., Natalija
S 28 Viktor, Beato, Nevinko, Inocent
Č 29 Marta, Flora, Blaženka, Mira, Olaf
P 30 Petar Krizolog, Rufin, Anđa
S 31 Ignacije Loyol., Zdenka, Vatroslav

KOLOVOZ Avgust

- N 1 18. NEDJELJA KROZ GODINU**
Alfons de Liguori, Vjera, Nada
P 2 Porcijunkula, Gospa od anđela
U 3 *Augustin Kažotić*, Lidija, Aspren
S 4 Ivan Marija Vianney, Dominika
Č 5 Gospa Snježna, Nives, Snježana
P 6 Preobraženje Gospodinovo, Predrag
S 7 Siksto II., Kajetan, Donat, Albert
N 8 19. NEDJELJA KROZ GODINU
Dominik, Nedjeljko, Dinko, Neda
P 9 Edith Stein, Roman, Firmin, Tvrtko
U 10 Lovro đakon, Lovorko, Erik, Laura
S 11 Klara, Jasna, Ljiljana, Suzana
Č 12 Anicet, Hilarija, Veselka, Ivana Fr. Ch.
P 13 Poncijan i Hipolit, Ivan B., Kasijan
S 14 Maksimilijan Kolbe, Euzebij, Alfred
N 15 UZNESENJE BDM (Velika Gospa)
P 16 Rok., Roko, Teodor, Rudolf
U 17 Hijacint, Liberat, Miron, Jacek
S 18 Jelena Križarica, Jelka
Č 19 Ivan Eudes, Ljudevit, Tekla, Donat
P 20 Stjepan kralj, Krunoslav
S 21 Pio X., Hermogen, Anastazija, Donat
N 22 21. NEDJELJA KROZ GODINU
BDM Kraljica, Vladislava, Mavro
P 23 Ruža Limska, Flavije, Zakej, Vuk
U 24 Bartol ap., Miroslav Bulešić, Emilija
S 25 Ljudevit kralj, Josip Kalasan, Lajčo
Č 26 Bernard, Branimir, Aleksandar
P 27 Monika, Honorat, Časlav
S 28 Augustin, Tin, Gustav, Pelagije, Zlatko
N 29 22. NEDJELJA KROZ GODINU
Mučeništvo Ivana Krstitelja
P 30 Feliks i Adaukt, Radoslava
U 31 Josip iz Arimateje, Nikodem, Rajmund

RUJAN Septembar

- S 1 Egidije, Branimir, Tamara
Č 2 Kalista, Maksima, Divna, Veljka
P 3 Grgur Veliki, Gordana
S 4 Ruža Viterpska, Rozalija, Dunja, Ida
N 5 23. NEDJELJA KROZ GODINU
Majka Terezija, Lovro Just., Borko
P 6 Zaharija, Boris, Davor
U 7 *Marko Križevčanin*, Blaženko
S 8 Rođenje BDM (Mala Gospa), Maja
Č 9 Petar Claver, Strahimir
P 10 Nikola Tolentinski, Tara, Pulherija
S 11 Hijacint, Cvjetko, Miljenko
N 12 24. NEDJELJA KROZ GODINU
Ime Marijino, Gvido, Dubravko
P 13 Ivan Zlatousti, Zlatko, Ljubo
U 14 Uzvišenje sv. križa, Višeslav
S 15 Gospa Žalosna, Melita, Dolores (*kvatre*)
Č 16 Eufemija, Kornelije i Ciprijan
P 17 Robert Belarmin, Rane sv. Franje (*kvatre*)
S 18 Josip Kupertinski, Sonja, Irena (*kvatre*)
N 19 25. NEDJELJA KROZ GODINU
Januarije, Suzana, Emilija
P 20 Andrija Kim, Pavao Chong, Svjetlana
U 21 Matej ap. i ev., Matko, Mato
S 22 Toma Vilanovski, Mauricije, Žarko
Č 23 Pio iz Pietrelcine, Lino, Tekla
P 24 Gospa od Otkupljenja, Mirko
S 25 Firmin, Zlata, Kleofa, Rikarda
N 26 26. NEDJELJA KROZ GODINU
Kuzma i Damjan, Pavao VI., Justina
P 27 Vinko Paulski, Gaj, Berislav
U 28 Vjenceslav, Većeslav, Veco
S 29 Mihael, Gabriel i Rafael, arkandeli
Č 30 Jeronim, Jerko, Jere, Honorije

LISTOPAD Oktobar

- P 1 Terezija od Djeteta Isusa
S 2 Anđeli čuvari, Anđelko, Anđelka
N 3 27. NEDJELJA KROZ GODINU
Kandid, Maksimilijan, Gerhard
P 4 Franjo Asiški, Franka, Kajo
U 5 Faustina K., Mauro, Placid, Miodrag
S 6 Bruno, Fides, Verica, Vjera
Č 7 BDM od Krunice (Ružarija), Rosario
P 8 Demetrije i dr., Zvonimir, Šime
S 9 Dionizije Areop., Ivan Leonardi, Denis
N 10 28. NEDJELJA KROZ GODINU
Franjo Borgia, Daniel, Danko
P 11 Ivan XXIII., Emilijan, Prob, Milan
U 12 Serafin, Maksimilijan, Makso
S 13 Eduard, Hugolin, Hugo, Magdalena
Č 14 Posveta subotičke katedrale, Kalist papa
P 15 Terezija Avilska, Zlata, Rezika
S 16 Hedviga, Marija Margareta Alacoque
N 17 29. NEDJELJA KROZ GODINU
Ignacije Antiohijski, Vatroslav
P 18 Luka ev., Lukša, Svjetlovid
U 19 Pavao od Križa, Ivan Br. i Izak Jogues
S 20 Vendelin, Irena, Miroslava
Č 21 Uršula, Zvezdan, Hilarija
P 22 Ivan Pavao II., Marija Saloma, Dražen
S 23 Ivan Kapistran, Borislav, Severin
N 24 30. NEDJELJA KROZ GODINU
Antun Marija Claret, Jaroslav
P 25 Krizant i Darija, Katarina Kotromanić
U 26 Demetrije, Dmitar, Zvonko
S 27 Sabina Avilska, Gordana
Č 28 Šimun i Juda Tadej ap., Siniša
P 29 Narcis, Donat, Darko, Ida
S 30 Marcel, Marojko, Ferdinand, German
N 31 1. NEDJELJA KROZ GODINU
Alfons Rodriguez, Volfgang, Vuk

STUDENI Novembar

- P 1 SVI SVETI, Svetislav, Sveto**
U 2 Dušni dan, Dušica, Duško
S 3 Martin P., Hubert, Silvija
Č 4 Karlo Boromejski, Dragutin, Drago
P 5 Emerik, Mirko, Elizabeta, Srijemski muč.
S 6 Leonard, Sever, Vedran
N 7 32. NEDJELJA KROZ GODINU
Engelbert, Anđelko
P 8 *Gracija Koterski*, Bogdan
U 9 Posveta lateranske bazilike, Vitomir
S 10 Leon Veliki, Ivan Skot, Lav, Lavoslav
Č 11 Martin biskup, Davorin
P 12 Jozafat, Emilijan, Milan
S 13 Stanislav Kostka, Stanko, Didak
N 14 33. NEDJELJA KROZ GODINU
Nikola Tavelić, Ivan Trogirski, Zdenko
P 15 Albert Veliki, Leopold, Berto, Albe
U 16 Margareta Škotska, Gertruda, Otmar
S 17 Salomeja Krakovska, Igor, Hilda
Č 18 Posveta bazilike sv. Petra i Pavla
P 19 Elizabeta Ug., Krispin, Severinb
S 20 Feliks Valois, Srećko, Edmund, Veco
N 21 ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA
Prikazanje BDM, Gospa od zdravlja
P 22 Cecilija, Cilika, Slavujka
U 23 Klement, Milivoj, Blagoje
S 24 Krizogon, Krševan, Andrija, Firmin
Č 25 Katarina Aleksandrijska, Kata, Erazmo
P 26 Konrad, Leonard, Dubravko
S 27 Maksim, Severin, Virgilije
N 28 1. NEDJELJA DOŠAŠĆA (Godina C)
Sosten, Jakov Markijski, Držislav
P 29 Iluminata, Svjetlana, Vlasta
U 30 Andrija ap., Andrijana, Andrea

PROSINAC Decemabr

- S 1 Elegije, Natalija, Božena
Č 2 Bibijana, Živka, Blanka, Lara
P 3 Franjo Ksaverski, Klaudije
S 4 Barbara, Ivan Damašč., Kristijan
N 5 2. NEDJELJA DOŠAŠĆA
Saba, Krispina, Dalmatin, Slavka
P 6 Nikola biskup, Nikša, Vladimir
U 7 Ambrozije, Dobroslava, Agaton
S 8 BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM (*kvatre*)
Č 9 Valerija, Petar F., Zdravka, Abel
P 10 Gospa Loretska, Judita, Julija (*kvatre*)
S 11 Damaz, Damir, Sabin (*kvatre*)
N 12 3. NEDJELJA DOŠAŠĆA - Materice
Ivana Franciska de Chantal, Franjica
P 13 Lucija, Jasna, Svjetlana
U 14 Ivan od Križa, Špiro
S 15 *Drinske mučenice*, Kristijana G., Irenej
Č 16 Adela, Etela, Zorka
P 17 Lazar, Florijan, Zrinka
S 18 Gracijan, Bosiljko, Dražen
N 19 4. NEDJELJA DOŠAŠĆA - Oci
Urban, Tea, Božica, Vladimir
P 20 Amon, Eugen i Makarije
U 21 Petar Kanizije, Snježana
S 22 Honorat, Časlav, Zenon
Č 23 Ivan Krakovski, Viktorija, Vita
P 24 Bađnjak, Adam i Eva, Irma
S 25 BOŽIĆ, Anastazija, Božidar
N 26 SVETA OBITELJ
Stjepan prvomučenik, Krunoslav
P 27 Ivan ap. i ev., Janko, Fabiola
U 28 Nevina dječica, Mladen, Nevenka
S 29 Toma B., Davor, David
Č 30 Trpimir, Sabin, Liberije
P 31 Silvije I., Silvija, Donata

Gospodinove. On je prvi krenuo k nama i postao naš brat i nije bježao ni iz jedne situacije. Želimo ga slijediti i biti njegovi učenici, istaknuo je Papa. Pritom je nadodao kako voli misliti da je kršćanin realistična osoba, vrlo realistična, s realizmom Evanđelja. Zbog toga, prema Papinim riječima, svaka generacija treba preuzeti i prisvojiti dostignuća, ali isto tako i ograničenja i pogreške svake epohe, kako bi prepoznala osnovni doprinos koji je pozvana pružiti. Nedvojbeno, vremena se mijenjaju, ali misija nas i dalje poziva svjedočiti o svojoj nadi.

Iz krize ne izlazimo isti – možemo postati bolji ili gori, ali nikada isti

Nadovezujući se potom i na kontekst pandemije koronavirusa, Papa je u razgovoru za „Politiku” apostrofirao kako iz krize ne izlazimo isti; možemo postati bolji ili gori, ali nikada isti, dodajući da krize imaju sposobnost pojačati postojeće nepravde na koje smo se bili navikli i koje smo mogli nesvjesno opravdavati; ali

Sukobi se ne rješavaju zaboravom, neznanjem ili „brisanjem svega i kretanjem ispočetka”, već dijalogom, koji podrazumijeva prepoznavanje drugog i radosno prihvaćanje da smo pozvani proširiti pogled kako bismo prepoznali veće dobro, od kojeg ćemo svi imati koristi.

mogu potencirati najbolje prakse i reakcije među nama. Također, istaknuo je kako smo tijekom ovoga razdoblja mogli uočiti dva stava, tako da s jedne strane imamo autentične „urbane heroje” naoružane solidarnošću i tihom, konkretnom i svakodnevnom posvećenošću, onoga tko preuzima odgovornost prema bližnjem i traži konkretna rješenja kako nitko ne bi bio zapostavljen, a s druge strane, imamo porast broja onih koji su nemilosrdno profitirali od tuđe nesreće ili onih koji su mislili samo na sebe, koji su prosvjedovali ili se žalili zbog određenih restriktivnih mjera, nesposobni prihvatiti da nemaju svi iste mogućnosti i resurse suočavanja s pandemijom.

Vjerujem da je uloga Crkve upisana upravo na ovom raskršću. Sada smo u povoljnom trenutku za stvaranje i pokretanje dugoročnih procesa. /.../ Potrebna nam je promjena. Pandemija je dovela naše ustrojbene i razvojne modele u krizu; ogolila je mnoge nepravde, mučne šutnje i socijalne i zdravstvene propuste, podvrgavši veliki broj naše braće procesima socijalne ekskluzije i degradacije. U mnogo slučajeva, također, vidan je nedostatak osobnih i zajedničkih „antitijela” koja bi nam pomogla izboriti se krizom; a to je plod svih nastojanja da se diskreditira i zaboravi ono što je hranilo dušu naših naroda, u ime, na prvi pogled,

*spasonosnih rutina, koje nas, na kraju, lišavaju potrebnog imuniteta. Razvoj smo sveli na jednostavni ekonomski rast, zaboravljajući da autentični razvoj mora promicati sve ljude i cijelog čovjeka (v. *Populorum progressio*, 14). Napredak svih ljudi i za sve ljude. Ne možemo izgubiti iz vida činjenicu da promjene uvijek imaju cijenu i moramo se zapitati tko to plaća. U tome nismo sami i, prema tomu, ne moramo sami odgovarati na ova pitanja,* istaknuo je poglavar Katoličke Crkve, dodajući da nam je, kao Crkvi, dužnost pozvati i druge aktere i pokrenuti procese koji će nam pomoći da oslobodimo zarobljeni pogled svijeta koji je ustrojen oko moći, bogatstva i pohlepe, da pozovemo kako bismo stvorili (novu) normalnost.

Normalno nije prošlost, već ono za čim čeznemo za našu djecu i unuke: sutrašnjica, koju treba izgraditi, gdje soci-

jalno raslojavanje i isključenost nisu dominantni obrazac. Normalnost proživljena kao misija ovisit će o načinu na koji zajednički budemo odgovorili na krhkost naših naroda. Ako naučimo prihvatiti i otvoriti se za bol i ranjivost bližnjih, humanizirat ćemo naše zajednice i zadobit ćemo jednu (novu) normalnost u kojoj ljudsko dostojanstvo nije deklaracija o principima, već uvjerenje koje se pretače u vrlo konkretnu praksu i životni stil. Tako normalnost neće biti puki nastavak prošlosti, niti ukidanje ovog teškog trenutka, već pokretanje svih naših resursa i kreativnosti kako bismo sadašnjost transformirali u kariku koja nas povezuje s novom prilikom: da se stvari mogu promijeniti. Tu Crkva treba odigrati važnu ulogu, pozivajući i djelujući kako bi normalnost koja se stvara mogla sličiti protokolu po kojem će nam se jednog dana suditi. Ako budemo sposobni krhke i male staviti u središte, vidjet ćemo da umnožavanje kruhova nije utopija, već stvarnost, ističe Papa.

Upitan također kakav doprinos mogu dati religije da bi nakon iskustva s pandemijom društvo izašlo kao bolje i bratski više povezano, papa Franjo rekao je kako je dijalog jedan od najboljih instrumenata koji imamo, ne samo protiv pandemije COVID-19, već i protiv svih ostalih sukoba s kojima se suočavamo. *Ima nade, jer se u mnogim krajevima naših gradova i sela osjeća zdrav duh prijateljstva i dobrosusjedskog ponašanja; osnovni preduvjet za razbijanje svake vrste ideološke izolacije kulture ili religije. Shvaćam da je dug put pred nama, ali kada zastanem pred ovakvim situacijama, to mi pomaže prepoznati prisutnost Boga u svijetu, u povijesti koja i dalje pokreće čovječanstvo. Na putu smo jer se Gospodin i dalje (mogli bismo reći) „dovija“, kako bismo se svi mogli prepoznati kao braća i sestre. On je prvi koji je sebe založio da bismo mogli živjeti u bratstvu, odgovorio je Papa.*

Sačuvati pamćenje naših naroda znači sačuvati budućnost

Upitan da odgovori kako netko može očuvati svoj nacionalni identitet u globaliziranom svijetu, a da pritom ne padne u nacionalizam, što dovodi do podjele i gubitka univerzalnih vrijednosti, papa Franjo odgovorio je kako se mnogi mladi osjećaju kao djeca neuspjeha i razočaranja jer su mnoge generacije odrasle u svijetu u pepelu neispunjenih obećanja, različitih vrsta nasilja i eksponencijalnog, pa čak i opscenog bogaćenja za neke pojedince i velikih lišavanja za mnoge druge, te je u takvim okolnostima teško dugoročno održati velike iluzije i projekte, dok je vrlo lako biti zaslijepljen trenutnim odgovorima koji pružaju prividnu (ali lažnu) sigurnost i zaštitu.

Nedostatak pripadnosti na kraju nagrizava javni prostor, koji predstavlja našu sposobnost da posjedujemo jedno zajedničko mi: bez zajedničkog mi jednog naroda, jedne obitelji, jednog grada, jedne budućnosti koja je sanjana i građena zajedničkim snagama – sve će biti više sukobljeno i fragmentirano. Iz tog razloga potiče moje inzistiranje da se vratimo korijenima, bogatom povijesnom, kulturnom i duhovnom nasljeđu, koje je svaka zemlja znala stvoriti. Postoji prirodni i kulturni protuotrov za nacionalizme i sve procese fragmentacije i sukobljavanja. Dobro ste upoznati s patnjama tijekom ratnih sukoba iz nedavne prošlosti koji su nanijeli teške rane, koje tek trebaju zarasti. Sačuvati pamćenje naših naroda znači sačuvati budućnost. Ne da bismo ostali usidreni u prošlosti, već da bismo gledali s hrabrošću u sadašnjost i s nadom u budućnost; ne da bismo oponašali ili ponavljali podvige iz prošlosti, već da bismo pronašli duh koji je omogućio našim narodima da se ponovno usprave, naznačio je Papa, dodajući da kada bismo imali hrabrosti saslušati svoje starije, ako bismo ih pustili da govore, a da ih ne osudimo na brzinu, otkrili bismo lijepe priče o požrtvovanju, svakodnevnoj borbi, nadanijima i razočaranjima utkanim u duh koji ih je gurao naprijed.

Dijalog = prepoznavanje drugoga

Odgovarajući na pitanje zašto mu je od početka pontifikata dijalog toliko važan i kako bi on mogao pomoći u prevladavanju negativnih iskustava naslijeđenih iz povijesti i rješavanju novih i složenih situacija na osobnoj, socijalnoj i vjerskoj razini, Papa ističe kako padamo u kušnju povjerovati da su mržnja i nasilje brz i učinkovit način za rješavanje sukoba; a zapravo, jedina stvar koju na kraju generiraju jest spirala još većeg nasilja, što se vidi na društvenim mrežama i anonimnosti iz koje se mnogi kriju, a koja na kraju potiče i pojačava ovakve stavove.

Nepravda se nikada ne može riješiti nepravедnim postupanjem. U enciklici „Fratelli Tutti“ želio sam istaknuti da „velike transformacije nisu stvorene za stolovima ili u uredima. Postoji ‘arhitektura’ mira, koju stvaraju različite institucije društva, svaka iz svoje nadležnosti, ali postoji i

Približavanje onima koji inače žive na periferiji, pomoći će nam živjeti bolje vlastitu humanost. Ako kroz život ne želimo proći topeći se i fragmentirajući u uzaludnoj potrazi za srećom, put k periferiji može nam podariti obzorje punoće. To je put Gospodnji.

‘zanat’ mira, koji uključuje sve nas” (Fratelli Tutti, 230); to je mjesto dijaloga koji podrazumijeva ostavljanje po strani često ispraznih i izlišnih „lijepih izjava” kako bi se prihvatila budućnost u kojoj se razlike prepoznaju, vrednuju i artikuliraju na takav način da se nitko ne osjeća izopćeno. Danas nam nisu potrebni impresivni monolozi koji daju prednost dobrobiti jedne zajednice, sijući strah među onima koji su drugačiji. Dijalog ne podrazumijeva poništavanje ili zanemarivanje razlika, pa čak i rana koje su, možda, nanesene u prošlosti. Suprotno tome, dijalog je svjestan i skromni način prihvaćanja povijesti, nepravdi, razlika i njihova pozicioniranja u odnosu na budućnost u kojoj politike integriteta i podjela, sustavi koji podrazumijevaju nezasitnu utrku za profitom i ideološke tendencije koje potiču mržnju neće imati posljednju riječ (v. Dokument o ljudskom bratstvu). Sukobi se ne rješavaju zaboravom, neznanjem ili „brisanjem svega i kretanjem ispočetka”, već dijalogom, koji podrazumijeva prepoznavanje drugog i radosno prihvaćanje da smo pozvani proširiti pogled kako bismo prepoznali veće dobro, od kojeg ćemo svi imati koristi. /.../ Bez dijaloga promičemo kulturu geta, u kojoj na kraju biramo tko ima pravo (ili nema) biti smatran osobom. Važno je da uvijek pokušamo ostaviti otvorene kanale kako bismo se mogli ponovno povezati i održavati živu komunikaciju, zaključuje papa Franjo.

*/*Naslov preuzet iz dnevnog lista „Politika”/*

Dolazak Utjelovljenog Krista

Velečasni, zanima me zašto je Isus Krist odabrao utjelovljenjem doći na zemlju i spasiti nas? Hvala. C.V.

Poštovani, pitanje koje ste mi postavili je jako zanimljivo i vjerujem da u mnogim neiscrpnim teološkim izvorima postoje odgovori koje moj ograničen razum možda još ne može posve razumjeti. Ipak, Kristov dolazak je za sve nas znak otkupljenja, a način na koji je došao za nas jedna duboka poruka.

„VIC” KAO UVERTIRA NAŠEG PROMIŠLJANJA

Pripremajući odgovor na vaše pitanje slučajno naletjeh na jedan vic koji glasi ovako: *Razgovaraju filozof i teolog. Kaže teolog: – Filozof je za mene slijepac koji u noći, u sobi bez svjetla i prozora traži crnu mačku koja uopće nije tu. Filozof se osmijehne i kaže: – Teolog bi je ipak našao.*

Naš razum je ograničen i postoje stvari koje nikada do kraja ne možemo razumjeti. Jedna od njih je ovaj „zašto”, zašto je Krist izabrao utjelovljenje. Mnogi mudri i umni od crkvenih otaca, teologa i danas daju različita promišljanja, uglavnom razumljiva nama „potkovanima”, a za čovjeka praktična života nekako nejasna i dosta filozofska iako je u pitanju teologija. A ovaj vic lijepo objašnjava kako kao ljudi vjeru i razum znamo sukobljavati i kako se nekako teologija svodi na vjeru da nešto postoji, a filozofija na promišljanje.

Isus sve što čini na zemlji, u prvom planu čini kao čovjek. Ovo je velika poruka! Zato svi mi moramo biti zagledani prvo u njegovu čovječnost u njegova djela, pa tek onda na ostale, na svete. Jer jedino Krist savršeno pokazuje kakav je čovjek prije pada (prije iskonskog – istočnog grijeha). Njegovo ljudsko djelovanje je uputa našem djelovanju. Kao ljudi možemo biti oni koji će po primjeru ovoga vica uvijek naći tu „crnu mačku u mraku” jer ćemo „vjerovati”, ali je ne vidjeti i u biti ne razumjeti. Mnogi jednostavno vjeruju da je Isus došao da se utjelovio, što bi značilo *postao ljudima sličan, obličjem čovjeku nalik* (Fil 2,7).

S druge strane razum traži razlog, razlog kojeg i vi pretpostavljate. Možda odgovor leži i u ovome, da se naša vjera ne svede na zamišljanje neke „crne

mačke u noći”, nego da se ona temelji na prihvaćanju i razumijevanju. To znači da je Isus konkretizirao sve, uključujući riječ – kao onaj „Logos” iz prologa Ivanova evanđelja (1 Iv 1,14) – *I riječ je tijelom postala*, svoj govor i svoja djela. Isus konkretno pokazuje kako trebamo živjeti. Nije izabrao da bude „apstraktni bog” – neko puko učenje ili filozofski pravac, niti je svoju „svemoć” pokazao svojom prvotnom pojavnošću – jer bi nam to bilo nespojivo s našim djelovanjem, nego se opredijelio za „malenost”. Upravo ta malenost približila nas je Bogu, približila Kristu i učinila nama ljudima Boga razumljivim i konkretnijim.

UTJELOVLJENJE – BOŽJA ODLUKA DA NAM POMOGNE

Malenost je izbor našeg Boga suprotno svim ljudskim zamišljanjima božanstva. Bog nam je na ovakav način stavio do znanja koliko mu značimo kao ljudi i da je naše čovječstvo veliko blago, blago zbog kojeg je Lucifer rat poveo. Naše „palo” čovječstvo Krist je svojim utjelovljenjem opet podigao. Osim što je bio Bog, bio je čovjek, a pokazao je kako se božansko u ljudskom pronalazi i da je ta poveznica u „malenosti”. Boga trebamo tražiti u malenima, a to su i stari i bolesni i nemoćni i djeca i mladi i bližnji i napaćeni... To su svi oni na rubovima društva. Zato slika Isusa u jaslama jest snažna poruka, smjer koji ukazuje gdje je Spasitelj – Božić. U našem djelovanju naviještati ćemo Krista i svjedočiti evanđelje, sve drugo je mudrovanje koje se svodi na riječi ili na neke knjige koje se slabo čitaju. Ako smo nepošteni poslodavci, bahati, ako smo mi lopovi i lažovi, čemu onda naše silne riječi i javna ispovijedanja kao vjernika, kada nam život svjedoči suprotno – nevjeru.

TEOLOG „MAČKE” I FILOZOF „ODGOVORA”

Može se steći dojam da nerijetko teolog biva onaj koji vjeruje u postojanje ovih „crnih mačaka u noći” ili bilo čega što ne postoji, a filozof kao onaj koji se stalno nešto pita te ne daje konkretnih odgovora. Možda se u svemu ovome krije jedna međusobna isključivost i bahatost s obje strane, jedna „veličina”. Ako pak znamo da je našem Bogu draža malenost onda bi dijalog između ove dvojice glasio ovako: *Kaže teolog: – Filozof je za mene čovjek vizije koji i po noći, u sobi bez svjetla i prozora može naći mačku bilo koje boje i koja je stvarna. A filozof bi se osmijehnuo i rekao: – Teolog bi je i zatvorenim očima pronašao.*

Neka ovo neklasično promišljanje bude pokušaj odgovora iz jedne drugačije perspektive. Krist je došao, postao čovjekom i svima nam otvorio vrata Raja. Otkupio nas je.

Razmišljanje o adventu i Božiću 2020.

ISUS DOLAZI – da ne klonemo duhom

U tijeku je sveto vrijeme došašća. Pripremamo se za Božić u vrijeme pandemije koronavirusa. Sve se odvija uz mnoga ograničenja, uz dnevno „bombardiranje” medija dramatičnim podacima o broju zaraženih i umrlih. Najavljuju se strože mjere... Hoćemo li slaviti Božić u našim crkvama ili, ne daj Bože, kao i Veliki tjedan i Uskrs samo u svojim domovima, kraj telefona, radija, TV? Vidjet ćemo. Brzo.

No, vratimo se u vrijeme iščekivanja novog Adama, nove Eve, u vrijeme iščekivanja Mesije-Krista. Ono je trajalo od istočnog grijeha, od prvog grijeha naših praroditelja, pa sve do Isusova rođenja. Dugo, predugo su – ljudski govoreći – svemirom i zemljom odjekivale Božje riječi upućene Zmiji-đavlu: *Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojeg i roda njezina...* (Post 3,15). Hoće li danas, ponovno, u ovim čudnim i teškim vremenima, odjeknuti te Božje riječi na obzorju čovječanstva?! Hoće li nas napuniti nadom i osnažiti za radosno iščekivanje? Očito, situaciju s koronavirusom i pandemijom COVID-19 može promijeniti samo Bog – bar se tako čini već gotovo osam mjeseci. Hoće li Bog objaviti i sada „neprijateljstvo”, pa i pobjedu Žene i njezinog poroda (Sina) nad svim zlima ovoga svijeta?!

Pitam se hoćemo li doživjeti onu divnu objavu koju je najavio prorok Izaija, a koju su doživjeli, istina nakon više od sedam stoljeća, svjedoci Isusova rođenja: *Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja* (Iz 9,1). Ta svjetlost je Isus – vječna Riječ, koja je tijelom postala: *u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze* (Iv 1,4-5). Isus je *slava Gospodnja* koja je u noći njegovog rođenja *obasjala pastire* (usp. Lk 2,9). I starac Šimun u jeruzalemskom hramu kod Isusovog prikazanja svjedoči da je on *svjetlost na prosvjetljenje naroda* (Lk 2,32). Isus-svjetlo donio je veliku radost nebu i zemlji – anđelima i pastirima, izraelskom narodu i cijelom čovječanstvu.

Mi kršćani 21. stoljeća, godine Gospodnje 2020., u vrijeme pandemije, moramo imati slično raspoloženje onog prvog, vrlo dugog adventa. U nadi i molitvi moramo i ovog adventa radosno iščekivati svetkovinu Isusova rođendana i žarko moliti da On, vječna Božja riječ, rasprši tamu pandemije virusa COVID-19 i svakog drugog zla kako bismo mogli s prorokom Izaijom klicati:

Ti si radost umnožio, uvećao veselje, i oni se pred tobom raduju... (Iz 9,2). Ili s pastirima slaviti i hvaliti Boga (usp. Lk 2,20) zbog Isusove Pobjede na grijehom, zlom i virusom te s Marijom *u sebi pohranjivati sve te događaje i prebirati ih u svome srcu* (usp. Lk 2,19). Da, Isus je već došao. On je već spasio svijet i otkupio čovjeka. On je već pobijedio đavla, grijeh i smrt... On jest, ali mi nismo. Isus je učinio svoje. Čovjek – mi smo na potezu. Mi moramo prihvatiti Isusa. Mi se moramo pobrinuti da ne budemo svrstani među one za koje evanđelist Ivan svjedoči: *K svojim dođe i njegovi ga ne primiše* (Iv

1,11). Da su Isusa primili „njegovi” u „ono vrijeme” tijekom čovječanstva bi se razvijao sigurno u sasvim drugom pravcu. I tako je sve do danas. Glavnog razloga mnogih zala u svijetu, osobito ratova, siromaštva, gladi u svijetu, korupcije... danas ne bi bilo. Da je bilo manje grijeha, bilo bi i manje drugih zala u svijetu kao što su prirodne nepogode i zagađenost zraka, a ne bi bilo ni mnogih bolesti koje su izravna posljedica ljudskih grijeha i izopačenosti. No, što je tu je. Mi kršćani ne gubimo nadu. Poslušajmo savjet pisca poslanice Hebrejima: *Odložimo svaki teret i grijeh koji nas sapinje te postojano trčimo u borbu koja je pred nama!*

To na prvom mjestu jer grijeh je najveći neprijatelj čovjekove sreće. I još jedna važna uputa: *Uprimo pogled u Početnika i Dvršitelja vjere, Isusa, koji umjesto radosti što je stajala pred njim podnese križ, prezrevši sramotu te sjedi zdesna prijestolja Božjega. Doista pomno promotrite njega, koji podnese toliko protivljenje grešnika protiv sebe, da – premoreni – ne klonete duhom* (usp. Heb 12,1-3). Da, važno je da se ne premorimo i ne klonemo duhom jer ćemo onda ostati bez mira i radosti. Ako ostanemo vjerni Gospodinu on će *nas odmoriti i naći ćemo spokoj dušama svojim* (usp. Mt 11,28-29). Potkrijepimo to i divnom zbornom molitvom u srijedu, 2. tjedna Došašća: *Svemogući Bože, ti nas po Ivanu Krstitelju opominješ da pripravimo put Kristu Gospodinu. Ne dopusti da klonemo od umora i bolesti dok čekamo dolazak tvoga Sina, koji nam vraća snagu i zdravlje.*

Pokušajmo tako, pa će nam i ovaj Božić, u vrijeme pandemije virusa COVID-19, biti sretan a i blagoslovljena nova, godina Gospodnja 2021. To od srca želim svim čitateljima *Zvonika*.

Disciplina

Disciplinu obično doživljavamo kao neku nelagodnu vanjsku silu koja lebdi nad našim glavama – nešto na što nas možda drugi prisiljavaju. U svakom slučaju, kada govorimo o domu ili o obitelji, sigurno nećemo prvo pomisliti na disciplinu već na opuštanje. Napokon sam doma, pa napokon mogu činiti što i kako hoću... Ponekad imamo osjećaj kao da su red i disciplina suprotni slobodi i spontanosti. Ali, u stvari, da bi naši međuljudski odnosi zdravo i nesmetano funkcionirali, svaka zajednica i obitelj trebali bi imati svoj red: ustajanje, molitvu, zajedničke objede, vrijeme za rad, zajednička slavlja i odmore itd. Članovi bi trebali znati svoja zaduženja, svoje zadaće, poslove čime će oni pridonijeti zajedničkom životu.

Članovi Svete obitelji zasigurno nisu živjeli bez ikakvog kućnog reda, sigurno nisu radili što im je baš bila volja, ili što im je palo na pamet, neovisno o drugima. U vrijeme ručka vjerujem da su svi bili za stolom, i to ne samo zato što su bili gladni u tjelesnome smislu, već prvobitno zato što su bili gladni jedni drugih u duhovnome smislu. Oni su uvijek imali pred sobom druge članove obitelji, uvijek su pazili da ne bi uzrokovali neku poteškoću ili nelagodu za druge. Zato i ujutro ustajem na vrijeme, zato i navečer stižem doma na vrijeme. Da se taj drugi ne brine, da ne čeka, da ga ne opterećujem. Zato ću i uraditi sve svoje zadaće i kućanske poslove, iako sam možda umoran, iako nemam volju, iako bi najradije činio nešto sasvim drugo ili bi bio na nekom drugom mjestu. Samodisciplina je radi drugih, zato što su mi oni važni, što ih ljubim, što mislim na njih. Disciplina zapravo obuzdava moju sebičnost. Disciplina mi pomaže da izađem iz svoga zatvorenoga svijeta i da počnem živjeti s drugima i za druge. Duhovna disciplina nerazdvojna je od ljubavi. Bez toga nema obitelji, nema zajedništva, suživot je jednostavno nemoguć. Ako ljubim onda su samokontrola i samoodricanje zapravo stalni i sustavi dijelovi mog života. Ako te ljubim, onda obraćam pažnju na tebe, u svakom svom djelovanju uzimam u obzir tvoje vrijeme,

tvoje osjećaje, tvoju dobrobit. Bit ću točan radi tebe, pospremit ću za sobom da ne bi ti morao to uraditi, zapamtiti ću i uraditi ću sve ono što sam obećao ili preuzeo, i opet radi tebe. I ne samo da ću svoje uraditi nego ću dodatno biti pažljiv prema tebi, pa da bih te rasteretio ponudit ću ti svoje usluge, priskočit ću ti u pomoć, staviti ću ti se na raspolaganje.

Vidite, to je zapravo prostor spontanosti Duha Svetoga – koja će s kreativnošću na sve moguće načine biti za druge. Red je da uradim svoje, da te ne bih opteretio – to je minimum, a sloboda i spontanost dolazi navrh toga, da bih ti još nekako pomogao. Iz reda proizlazi sklad – svatko radi svoje i to uvijek obraćajući pažnju na druge. Tada je sve i svatko na svome mjestu, sve funkcionira glatko i povezano, svi mogu računati jedni na druge, svi se mogu pouzdati jedni u druge. Sjest ću za stol, radi tebe, iako možda uopće nisam gladan, ali znam da ti to puno znači – sjest ću za stol da budem s tobom. Duh Sveti je duh nesebičnosti i samodiscipline, on je duh reda i slobode. Duh Sveti me oslobađa od samoga sebe, od svojih tisuću želja i problema, oslobađa me od prisile da se stalno vrtim oko sebe, on me oslobađa za druge. Kad ljubim, kad napokon znam sebe staviti u zagradu, onda mogu reći da sam u redu, i tek onda ću moći taj red nositi i u život drugih. Istina je da se zdrava osobnost razvija u najtvrdjoj samodisciplini – to jest u ljubavi. Jedino mi disciplina ljubavi daje okvir da se opustim, da se zajednici u kojem živim osjećam sigurnim – jer znam, da kao što ja nosim druge, i oni drugi će nositi mene, jer znam da nisam sebi prepusten – u disciplini, u Duhu nas sve skupa nosi Bog.

Samodisciplina je radi drugih, zato što su mi oni važni, što ih ljubim, što mislim na njih. Disciplina zapravo obuzdava moju sebičnost. Disciplina mi pomaže da izađem iz svoga zatvorenoga svijeta i da počnem živjeti s drugima i za druge. Duhovna disciplina nerazdvojna je od ljubavi.

Ponuda za mlade katoličke u Novom Sadu

U velikoj studentskoj populaciji (koja broji oko 50.000 onih koji pohađaju fakultete i više škole), onih katolika kojima je hrvatski jezik katoličke zajednice iz koje dolaze, nekoliko je stotina svake godine. Većina njih je podrijetlom iz Bačke, a manji broj iz Srijema i drugih krajeva. Što im se u gradu, od primjerenih katoličkih, ili na katoličku kulturu naslonjenih sadržaja nudi? I što bi oni uopće u njemu iz te domene potražili?

Pregled koji slijedi odnosi se na grad i njegovu neposrednu blizinu, obuhvaćenu mrežom gradskih autobusa u užoj gradskoj zoni. On je jezički fokusiran uglavnom na hrvatski jezik (osim svetih misa). U tome se smislu on se odnosi na teritorije triju župa koje se nalaze u Subotičkoj (Novi Sad) i četiri u Srijemskoj biskupiji, tri u Petrovaradinu i jedne u Srijemskoj Kamenici. U ovim župama postoji osam katoličkih crkava: župna Imena Marijina, sv. Roka i sv. Elizabete Ugarske, te franjevačka sv. Ivana Kapistrana u Novom Sadu, župna sv. Jurja, Uzvišenja svetog Križa i sv. Roka, te Svetište Gospe Tekijske u Petrovaradinu i župna crkva Našašća svetog Križa u Srijemskoj Kamenici.

Nema opravdanja da netko tko živi u Novom Sadu ne pronađe vrijeme za nedjeljnu misu koje mu odgovara, jer se one služe od 7 do 18.30 sati. Svakodnevno se mise služe na četiri mjesta, od 8 (zornice u 6) do 18 sati, te su na nekoliko mjesta s homilijom. Mogućnost za službu čitača i ministranata otvorena je na svim ovim mjestima u dogovoru sa župnikom ili osobama koje on preporuča. Popodnevne nedjeljne mise slave se na dva mjesta u Petrovaradinu i u sv. Roku u Novom Sadu. Za detaljne rasporede, do dana kada će biti dostupni na jednom mjestu (žurna potreba!), valja pozvati župne urede.

Susreti mladih redoviti su srijedom u vjeronaučnoj dvorani Župe Imena Marijina i utorkom u Franjevačkom kulturnom centru „Bonaventurianum” u 20 sati. Program susreta kod franjevac (popularno FRANS) sastoji se od euharistijskog klanjanja svakog prvog utorka u mjesecu u 20 sati, online krunice utorkom, četvrtkom i nedjeljom u 21 sat, mogućnosti za razgovor, savjetovanje i ispovijed kod svećenika. Tijekom ljeta na programu su druženja, online krunica. Ostatak programa predviđen je za vrijeme akademske godine. Programi se sastoje od predavanja, tribina, diskusija, filmova, druženja, molitava, slavljenja, pokorničkog bogoslužja ili križnog puta u korizmi. Osim

toga, mladi organiziraju putovanja, piknike, Inicijativu „40 dana za život”, planinarski križni put, a planirane su i duhovne obnove.

Svakodnevna mogućnost za ispovijed svugdje postoji neprekidno, u dogovoru sa svećenicima, a uobičajeno vrijeme je prije svete mise. Zborovi na hrvatskom jeziku (ne samo za mlade) djeluju u Župi Imena Marijina i franjevačkoj crkvi u Novom Sadu, te u crkvi sv. Roka u Petrovaradinu. Crkvena se glazba osobito njeguje u okviru mješovitog pjevačkog zbora HKPD „Jelačić” u Petrovaradinu. Križni put tijekom korizme je redovit na dva mjesta u gradu, dva u Petrovaradinu te u Kamenici. Adventski i korizmeni programi su posebno dobro strukturirani u franjevačkoj crkvi. Centralni dijelovi su adventske i korizmene svete mise s razmatranjima, uz dodatne sakramentalne mogućnosti. Pri franjevačkoj crkvi djeluje i mjesni ogranak Franjevačkog svjetovnog reda, kao i franjevački Caritas. Konačno, studenticama

i studentima omogućen je povoljni smještaj u Franjevačkom studentskom domu „Bonaventurianum”. Za one koji nisu primili (sve) sakramente kršćanske inicijacije, mogućnosti za katekumenat postoje u župi Imena Marijina. Ljetno proštenije u Svetištu Gospe Tekijske na Tekijama vrlo je živo osobito u dane proštenja: na Male Tekije (26. srpnja) i Velike Tekije (5. kolovoza), kada je centralni hodočasnički dan.

Molitvena zajednica „Bog je ljubav” djeluje u Župi Imena Marijina. U toj župi se redovito organiziraju molitveni

susreti u duhu Taizea. U svim župama ima članova molitvene zajednice Klanjatelja Krvi Kristove. Caritas Dekanata Novi Sad, nekoć mnogo aktivniji, nudi i dalje povremeno mogućnost volontiranja. Kolping društvo Srbije ima svoj centar u Novom Sadu i promiče aktivnosti koje su zasnovane na socijalnom nauku Crkve, onako kako ih je utemeljio bl. Adolf Kolping. Novi Sad, Petrovaradin i Srijemska Kamenica čuvaju bogatu katoličku sakralnu baštinu, vrijednu posjeta, učenja i divljenja. Uz crkve koje su spomenute, tu je Katoličko groblje u Novom Sadu s kapelom sv. Elizabete Ugarske. Vrlo je bogata povijesno-kršćanska baština Petrovaradinske tvrđave i Starog Majura. Sačuvani ostatci armenske katoličke crkve sv. Jurja Prosvjetitelja nalaze se u Muzeju grada Novog Sada. U Novom Sadu je sjedište Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda i Međubiskupijskog suda prvoga stupnja. Ove dvije ustanove etabliraju mogućnost za jače prepoznavanje katoliciteta u ovom gradu u suvremenom periodu, te ostavljaju nadu da će biti iskorištene i za potrebe izvan sadašnjih službenih.

Navedene su ovdje samo neke mogućnosti, redovite i ustaljene. Ostale čekaju jasnije pastoralne planove za mlade (studente), jasnije profiliranje, a mnoge od njih željno čekaju redovite pastoralne mogućnosti, koje u većem dijelu godine koja je na izmaku nisu postojale.

21. prosinca

Sveti Petar Kanizije (Petrus Canisius Peter de Hondt)

* 8. svibnja 1521. † 21. prosinca 1597.

Sveti Petar Kanizije rođen je 8. svibnja 1521. godine u nizozemskom gradu Nijmegen, kao sin tamošnjeg gradonačelnika. Mati mu je rano umrla. Godine 1536. počeo je studij teologije u Kölnu. Tamo je bio okružen s kartuzijanskim bogoslovima, koji su se pripremali za obnovu Crkve. U Mainzu je sudjelovao na duhovnim vježbama kod sv. Petra Fabera, koji je bio jedan od prvih suradnika svetoga Ignacija. On je Petra Kanizija oduševio da se pridruži isusovcima. Petar je iz baštine, koju je baštiniio od oca, podigao prvi isusovački samostan u Kölnu. Godine 1546. je zaređen za svećenika. Širom Njemačke osnivao je isusovačke samostane, a sam je predavao u Kölnu, a kasnije i u Beču. U Bologni je doktorirao. Sveti Kanizije poslao ga je u Njemačku, gdje je organizirao protureformaciju. Kao propovjednik djelovao je u Njemačkoj, Austriji i Češkoj. Predavao je u Ingolstadt, propovijedao u Beču, gdje je jedno vrijeme bio upravitelj biskupije. Nije se prihvatio biskupske službe, da bi što više mogao propovijedati po Europi. Osnovao je isusovački samostan u Pragu, Ingolstadt, propovijedao je i u Augsbu.

MANJI KATEKIZAM PETRA KANIZIJA

Najglasovitije Kanizijevo djelo je bio *Manji katekizam*, koji se zove i njemački katekizam, a izdan je 1558. u Kölnu. Knjiga se pojavila u tri sveska: za djecu, učenike i studente. Slijedeći uzor Lutherovog katekizma i Kanizije piše katekizam u obliku kratkih pitanja i jezgrovitih odgovora. Premda su se katekizmi izdavali od VIII. stoljeća, pravi su procvat doživjeli u vrijeme protureformacije radi pobijanja reformističkih strujanja. Na glasu je bio i *Katekizam* Roberta Belarmina, koji je umro 1621. godine. Kanizijev katekizam je za 10 godina doživio 55 izdanja na devet jezika. Slijedilo je još 150 daljnjih izdanja. Godine 1555. u Beču je objavljeno djelo *Summa doctrinae christianae*, kojim je obuhvaćen kršćanski nauk. Naredne je godine Kanizije objavio

Veliki katekizam prema nauku Tridentinskog sabora. Važan je i *Najmanji katekizam* iz 1556. Godine. Petar Kanizije je 1580. godine premješten u Fribourg, gdje je ustanovio isusovački samostan i učilište, koje je kasnije preraslo u gradsko sveučilište. Propovijedao je i sastavio životopise svetaca, a pisao je i molitvenike. Pisao je i propovijedi. Pritisnut slabošću i bolestima povukao se iz javnosti 1590. godine. Sveti Petar Kanizije umro je u Fribourgu 21. prosinca 1597. godine.

PETAR KANIZIJE I VJERSKI ODGOJ DJECE

Sveti Petar je i sam bio pedagog, ali i kateheta. Jako je naglašavao važnost religioznog odgoja djece te piše da su neki u Crkvi jako zauzeti oko toga da se posvete svome radu, pa nastoje postići što više uloge kojima će Crkvi postići veći ugled. Zato na vjerski odgoj djece gledaju kao na nešto nevažno i prenaporno. Podcjenjuju rad s djecom. Njihov je izgovor ponekada i to da se oni ne žele baviti s djecom, jer bi tako i sami postali djeca. Takvo shvaćanje vjerskog odgoja djece jako odudara od primjera Gospodina Isusa. Krist, koji je sama mudrost Božja se nije ustručavao posvetiti djeci. Želimo li vjerovati Isusu i njegovom svetom evanđelju, onda je od velikog značenja posvetiti se malenima i potruditi se oko predavanja djeci, da se uvedu u pobožnost. To čine dokazani katehete. Oni svojim radom dokazuju da ne obavljaju samo jednu kršćansku dužnost, neko prije svega pravu anđeosku službu.

Godine 1864. Petar Kanizije je proglašen blaženim, a 1897. godine papa Lav XIII. ga je prozvao drugim apostolom Njemačke (prvi je sv. Bonifacije). Svetim i crkvenim naučiteljem proglašen je 1925. godine. Umjetnici ga prikazuju s raspelom, katekizmom, ili sa znakom IHS. Prikazuju ga i okruženog djecom. Zaštitnik je katoličkih školskih organizacija u Njemačkoj. Neka sveti Petar Kanizije zagovara svećenike, đakone, vjeroučiteljice i vjeroučitelje, da se nepodijeljena srca posvete radu s djecom.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveto pismo u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, OCD (8)

„Prije čitanja Svetoga pisma, propovijedi i razmatranja, budimo kao vosak, kao jaganjci; a na svršetku, kao čelični lavovi.

Na dobro se odlučimo, zato se borimo i stalni ostanimo! Ako nam se sve slomi, neka ostane barem želja”. (Theologia pastoralis, 003359)

Nastavljamo razmišljati o NZ biblijskim likovima i događajima vezanim uz Isusa, kako ih zapisuje sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić. Roditelji su Isusovi svake godine hodočastili u jeruzalemski hram, kako je propisivao Mojsijev Zakon. Isus je ne-rukotvoreni Hram koji hodočasti u rukotvoreni hram. Iz svoje meditacije ovoga otajstva Isusova života, o. Gerard zapisuje sljedeće...

HRAM: „Kada je Isusu bilo 12 godina, počeo je hodati u hram. Bio mu je sladak Božji zakon, hram, služba i volja nebeskog Oca. Ostao je u hramu, razmatrao i pokazao da je njegova hrana: vršiti volju nebeskoga Oca. Isus se odijelio od svojih zemaljskih roditelja, da ispuni volju nebeskoga Oca” (Theologia pastoralis, 003189). „Kada Božje darove upotrebljavam, najbolje poslove izvršavam i blaženstvo uživam” (Isto, 003217). Na početku svoga javnog djelovanja, Isus je učinio prvo čudo na svadbi u Kani Galilejskoj, na molbu svoje Majke koja je uočila nestašicu vina na svadbi i pritekla u pomoć mladencima.

KANA: „U Kani na svadbi nastala je oskudica, pomogla je Blažena Djevica. Ona je kazala: što Isus rekne, neka to učine. Tako je od vode dobro vino postalo. Tako će i nama od svake nevolje, vazda biti bolje i bolje. Pazimo što Isus govori, činimo što Isus govori” (Isto, 003160). „Gospa, Majka Božja, u sva-tovima je govorila o Isusu: „Što god vam rekne, učinite” (Iv 2, 5). Dakle, „to” što Isus govori u savjesti” (Isto, 003458). „Ta prvo je čudo Isus učinio na želju Majke. I moju će želju ispuniti, kada mu štogod milo javim. U naprijed moram znati, čime ću se zabavljati! Veće je čudo ovakve milosti dobiti, nego što je Isus od vode slatko vino učinio. Smilovanje najpotrebnije uživanje” (Isto, 003299). „Tko ne vjeruje u čudo, neka vjeruje u Božju moć. Jer, da ga ovo ne drži, ne čuva, propao bi u tjelesnom i čudorednom pogledu. Ta, ako tko god savlada napast, to je gotovo Božje čudo” (Isto, 002656). Isus je oko sebe okupljao učenike, koji će s njime biti najuže povezani i izbliza gledati

njegove božanske moći, to su apostoli.

ANDRIJA: „Tek što je Isus rekao sv. Petru i Andriji da ga slijede, odmah su ga slijedili, ne brinući se od čega će živjeti” (Isto, 003201). „Želim u tebi jedino slast imati, da svakom radosno mogu kazati, da sam te našao, kao što je sv. Andrija rekao sv. Petru svome bratu, da Te našao” (Isto, 002896).

APOSTOLI: „Sveti Petar je rekao Židovima da ne mogu šutjeti o tome što su vidjeli i čuli. Samo jednim govorom sv. Petar je obratio tri tisuće ljudi. Apostoli su čudesno bolesne liječili, propovijedali, kao Isus” (Isto, 003267).

PETAR: „Sveti Petar je dobio ime od Isusa, ali nije odmah postao kamen, stijena, nego slab je bio ispočetka. Ako sam i ja slab kao redovnik, kao odlučnik neka budem jak, kada na smrtnoj postelji stane napastovati pakleni napasnik” (Isto, 002896). „Riba živi u zdravoj vodi. Čovjek živi u slatkome jezeru u Petrovoj lađi. Ako se u ovu mrežu uvuče strašna paklena riba, može samo one uhvatiti zubima, kojima nisu slomljeni rogovi sebičnosti” (Isto, 002914). „Sveti Petar je temelj, ovaj temelj je postao neuništiv, kada je sv. Petar za vjeru umro, tj. tko hoće da se ne prevari, neka štuje sv. Petra. Na slabom sv. Petru Isus je sagradio Crkvu. Riba je lovio jer je poslušan bio. Nas će za nebo uloviti, ako ćemo poslušni biti” (Isto, 003065). „Prije nego je Isus sv. Petru zadao najdivniji posao, ljude loviti, pokazao mu je da bez Njega ne može ništa. Hoćemo li mi da nam dušu Isus ulovi? Budimo kao mreža kojom je sv. Petar, na zapovijed Isusovu, mnoge ribe ulovio. Sve što vidimo neka je za nas također mreža, po kojoj nas hvata Isus u svoju mrežu, lađu, u Nebo. Budimo i mi mreža, za svakoga oko, uho, ruka i svom dušom za Isusa druge ulovimo” (Isto, 003150). „Samo onaj lovi, tko Isusa voli. Petar je Isusa volio, zato je sve ostavio, kad ga je nakon sretnog ribolova lovcem ljudi učinio. To je učinio Jakov i Ivan. Isusa voli tko svagdje samo dobro vidi, to ulovi, pa se Isusu umili, sve žrtvuje” (Isto, 003195). „Sveti Petar nije razumio o muci Isusovoj jer je mislio ljudski, a ne na Božje. Koga Duha Sveti vodi taj duhovno živi” (Isto, 003281). „Svetog Petra je Isus ukorio što o muci Njegovoj niti čuti nije htio. Petar je razmišljao ljudski, biti bez muke, a Isus na božanski, trpjeti” (Isto, 003411). „Što je bila mreža sv. Petra, da je jednim govorom tri tisuće ljudi obratio? Stari kršćani su živjeli u tijelu, ali ne tjelesno, na zemlji, ali nebeski građani. Više su činili, nego što je propisivao zakon. To je sjeme vjere!” (Isto, 003392).
(nastavlja se)

Zagledani u ljubav Svete obitelji

Uvrijeme nastanka novog broja *Zvonika* razveselila nas je vijest da je papa Franjo 8. prosinca na blagdan Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije proglasio početak Godine svetog Josipa. Mnogi će se u godini pred nama utjecati ovom moćnom zagovorniku – bolesnici, radnici koji strepe nad svojim radnim mjestom, svi mi koji smo potrebni najprije duhovne okrepe i nade, obitelji u svi svojim potrebama...

Zaručnik Bogorodice, Glavar slavne obitelji, Brižni branitelj Kristov, Hranitelj Sina Božjega, Utjeha bijednih, Ljubitelj siromaštva, Strah zlih duhova... sve su to nazivi svetog Josipa u litanijama nad kojima možemo meditirati. Tako otajstven, tih, jednostavan, a tako dostojanstven otac pun autoriteta. U vremenu izražene krize obitelji, a osobito krize očinstva, Crkva nam pred oči stavlja svetog Josipa. Zašto baš sveti Josip?

Sveti Josip branitelj je braka i obitelji koji su danas osobito ugroženi. Mnogi su odrasli u narušenim

obiteljima i danas ne znaju kako održati svoju obitelj. Svijet nudi nove definicije braka i obitelji. Čini se kao da vlada potpuni nered na ovom području i očito je da je obitelj napadnuta. Tko bi mogao bolje obraniti naše obitelji od onoga kome se obraćamo kao glavaru slavne obitelji i strahu zlih duhova?

Sveti Josip činio je sve za Mariju i Isusa. Zastanimo na trenutak i razmislimo o toj ljubavi. Donosimo prikaz skulpture koja na tako jedinstven način prikazuje Svetu obitelj.

Sveti Josip prikazan je kao snažni muškarac u čijem se naručju Marija bezbrižno odmara, a na njenom srcu spava Isus. Odnos Marije i Josipa odražava povjerenje i sigurnost. Duboka bliskost otkriva dubinu njihove čiste ljubavi jedno prema drugom. Jedno drugom su bili pravi dar i pomogli da svatko od njih izvrši svoju zadaću koja im je bila povjerena. Marija koja je savršena žena, bez grijeha, ispunjena Duhom Svetim i Josipa je poticala na savršenost, da daje ono najbolje od sebe. U tome prepoznajemo uzor bračne ljubavi. U toj ljubavi oni su usmjereni na Isusa. Takva je svaka prava ljubav, vodi do Krista i u njemu nalazi izvor. Autentična ljubav daje slobodu, dopušta da se drugi odmori i osjeća sigurno, kao Isus u krilu Marije i zagrljaju svetog Josipa. Neka se ova slika utisne u naša srca i oživi u našim odnosima, u našim obiteljima.

Muževi, zagledajte se u sv. Josipa. Pogledajte kako on grli Mariju. Svu svoju snagu usmjerio je da zaštiti nju i Isusa. Zadiavljuje nas njegova čistoća i nesebičnost.

Žene, pogledajte kako je Marija ponizna u svom prepuštanju Josipu. Dopušta da je štiti njegova snaga. Prihvaća njegovu brižnu ljubav, a njena nježnost i ženstvenost još više dolazi do izražaja. Ponekad nam je baš tome opiremo – prepustiti se drugome da nas ljubi. Marija nas i tome uči.

Zaustavimo svoj pogled na Isusu. Spava obgrljen ljubavlju svoje Majke i zemaljskog oca. Možete li primijetiti taj mir? Njegovo je srce mirno i sigurno u okrilju svojih roditelja. Svi mi čeznemo za takvim mirom. Možemo li zamisliti sebe na Isusovu mjestu, u Marijinu naručju i u snažnom zagrljaju svetog Josipa? Zamolimo malog Isusa da nam da tu milost – naučimo dopustiti sebi biti ljubljani, primati ljubav za kojom čeznemo. Molimo ga za milost da budemo nježni i snažni, otvoreni jedni prema drugima. Da naša ljubav drugome dopušta da bude slobodan, da pronalazi ono najbolje u njemu što je Stvoritelj utkao. Molimo za milost da se znamo osloniti jedno na drugo, kao što to čine Marija i Josip. Molimo za obnovu ljubavi u našim srcima i obiteljima. Zamolimo malog Isusa da On bude središte našeg braka i naše obitelji. Zagledajmo se u ovaj prizor, odmorimo na njemu pogled i upijajmo sve ono za čim čeznu naša srca gladna prave ljubavi.

Kako odgojiti savršeno dijete?

U prošlim brojevima *Zvonika* mogli ste čitati o različitim vrlinama koje su poželjne i potrebne za kršćansko sazrijevanje. Vidjeli smo da je uvijek važno za svaku od njih prvo dati svoj primjer djeci, pa tek onda nastojati činiti određene korake koji bi djeci pomogli da razvijaju velikodušnost, poniznost, razboritost, jakost i dr. Kada uzmemo konkretne preporuke moglo bi se činiti da ćemo, ako ih sve primjenjujemo na svojoj djeci (i sebi), vrlo brzo dobiti savršenu djecu. Je li uvijek tako?

Mnogi roditelji sanjaju o tome da čuju pohvale o svom djetetu. Svatko ima svoju sliku idealnog djeteta. Ipak, jesmo li doista pozvani odgajati savršenu djecu

Pozvani smo odgojiti djecu da budu sposobna ljubiti i prihvaćati ljubav – od Boga i bližnjih. Najveći „uspjeh” odgoja odražava se u tome da dijete ili mlada osoba zna stvarati zdrave odnose s Bogom, s roditeljima, braćom i sestrama, prijateljima istog i suprotnog spola, s drugim odraslim osobama. To je naša roditeljska misija.

koja se uvijek lijepo ponašaju? Ili je u pitanju druga vrsta savršenstva?

Kao kršćanski roditelji nemamo misiju odgajati djecu koja naše živote čine lakšima jer su poslušna, pristojna i uspješna u svojim obvezama. Pozvani smo odgojiti djecu da budu sposobna ljubiti i prihvaćati ljubav – od Boga i bližnjih. Najveći „uspjeh” odgoja odražava se u tome da dijete ili mlada osoba zna stvarati zdrave odnose s Bogom, s roditeljima, braćom i sestrama, prijateljima istog i suprotnog spola, s drugim odraslim osobama. To je naša roditeljska misija.

Kako to ostvariti? Crkva nas poziva da djecu odgajamo u ozračju bliskosti, ljubavi koja oblikuje njihov karakter i osnažuje u njima identitet ljubljenog djeteta. Katolički psihoterapeut Gregory Popcak uspoređuje roditeljsku ulogu s Crkvom koja je također Majka. Kako

se Majka Crkva odnosi prema nama? Stavlja pred nas visoke zahtjeve, vjeruje da možemo nadići svoje slabosti i tome nas poučava. A kada padnemo i pogriješimo – oprašta velikodušno. Daje uvijek novu priliku. Kao roditelji trebamo se ugledati na Majku Crkvu. Iznova opraštati, ali imati visoka očekivanja i ne spuštati standard, ne popuštati grijehu. Kada iskusimo Božju dobrotu i velikodušnost prema nama kao prema rasipnom sinu, mi se trudimo da više ne napustimo njegov dom, želimo biti u njegovoj blizini i ne želimo ga uvrijediti grijehom. Tako i djeca koja imaju blizak odnos s roditeljima. Želi im činiti dobro, ne iz straha nego iz ljubavi. Kako to postići?

Govorite djetetu da ga volite, da vam je dragocjeno. Sjetite se što je nebeski Otac rekao na Isusovom krštenju na Jordanu: *Ovo je Sin moj, Ljubljeni! U njemu mi sva milina!* (Mt 1,17). Izrazite ljubav zagrljajima i poljupcima.

Održite svoja obećanja koja dajete djetetu. Tako gradite odnos povjerenja i poštovanja.

Igrajte se i provodite vrijeme. Budite prisutni i pokažite djetetu da vam je važno. Izdvojite vrijeme da se nasamo družite sa svakim svojim djetetom. Potrudite se bolje upoznati svoje dijete, dopustite mu da govori o sebi, svojim željama, poteškoćama, idejama...

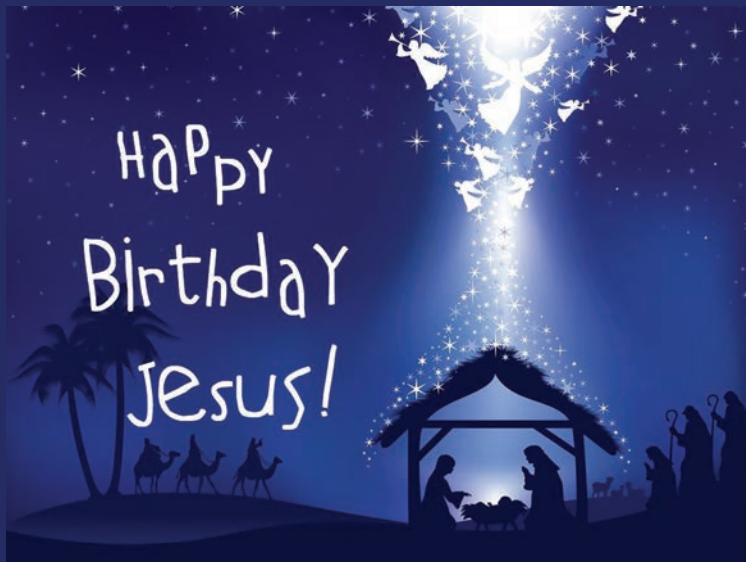
Radite skupa. Uključite djecu u kućanske poslove. To je izvrsna prilika za učenje raznih vještina, ali i da obitelj bude na okupu.

Molite skupa. Blagoslivljajte djecu svaku večer, a možete zamoliti i djecu da blagoslove vas. U obiteljskoj molitvi zahvaljujte na svakom članu obitelji, molite za vaše potrebe. Pokažite im da je Bog prisutan u vašoj obitelji.

Budite gostoljubivi. Učinite vaš dom mjestom gdje će se prijatelji vaše djece ugodno osjećati i rado dolaziti. Ako gradite s djecom odnos povjerenja i potičete ih da se njihovi prijatelji kod vas okupljaju, djeca će lakše zadržati obiteljske vrijednosti i u krugu prijatelja. Neka vaš dom bude zanimljivo i sigurno mjesto za druženje.

Radujte se

Djetešce koje se rodilo u skromnoj štalici ne traži skupe darove, niti lijepo okićeni bor, ni stol pun kolača,

ono traži samo naše čisto srce u koje će se ušuškati. To je Božić koji doživljavamo! Radujte se. Sve naše nedaće i problemi mogu biti izbrisani slavljenjem Isusovog rođendana. Svake godine pozvani smo na jedan rođendan, a skromni slavljenik nas rado očekuje. Ovaj slavljenik svoju proslavu proširuje na više tjedana prije i nakon samog slavlja. Priprave za njegov rođendan gotove su, zornice su iza nas, a uvjerena sam da nijedan slavljenik nema tako duge pripreme za rođendan. Njegova pozivnica vrijedi za više tjedana. Radujte se takvom rođendanu! Ne moraš kupiti skupi dan, a slavljenik će te bogato počastiti! Svakome od nas ponuđen je raj, ali pod uvjetom da se svake godine odazovemo njegovom rođendanu. Broj gostiju je također neograničen i bez obzira na to slavljenik će imati dovoljno vremena za svakog uzvanika. Pa što ćeš bolje? Želim vam da se radujete ovom rođendanu i da ga rado slavite svaki dan, svaki dan slavite Isusa i sve će biti dobro! Čestit Božić i blagoslovljena nova godina!

Larisa

Čudo Ljubavi

Još jedan Božić... Još jedan podsjetnik i dokaz Božje ljubavi prema nama. Čudo Njegove ljubavi čini da sve procvjeta. I u ovim teškim vremenima u kojima se nalazimo, možemo biti uvjereni da će sve biti u redu.

Svanut će dan kada ćemo opet moći slobodno izlaziti. Kada ćemo se opet susretati. Trenutci ispijanja kave u kafiću, zagrljaji, susretanje ljudi koji se drže za ruke i djeca koja trčkaraju okolo, vratit će se u naše živote. Ovo što se događa danas bit će samo sjećanje, a naš svakodnevni obični život činit će se poput dara – neočekivanog i predivnog. I zavoljet ćemo sve što nam se do sada činilo obično. I bit ćemo zahvalni za svaku sekundu. Kupanje u moru, izlazak i zalazak sunca, smijeh... Ponovno ćemo se smijati. A to sve zahvaljujući hrabrosti i snazi svakoga od nas.

Ova godina naučila nas je da mi planiramo, ali Bog odlučuje. On ima plan sa svima nama, za svakoga od nas. Zna što je najbolje za nas. Čvrsto pouzdanje u Njega daje nam hrabrost, jakost. I istom tom ljubavlju kojom On nas ljubi, i mi podržavamo jedni druge. I tom snagom Njegove ljubavi i mi ćemo snažno grliti jedni druge. Onako – baš snažno!

Božić je pobjeda života, ljubavi. Božić je radost, nada, svjetlost. Sve će otići i sve će proći, otići će sve brige i panika. Opet će putovi postati ravni i vrtovi će opet biti puni cvijeća.

Radujmo se za blagdanskim stolom Životu, i neka u ove dane Gospodin i maleni Isus pošalju komad sreće u svaki dom!

Jelena Pinter

Nikad teža godina, nikad veći rast

Svi znamo da je ova godina bila teška, no za nas u oratoriju ova godina bila je blagoslovljena. Počela je Zimskim oratorijem kada smo shvatili da se pomalo raspadamo i da ćemo se, ako nastavimo po starom, jako raspasti. Ovdlašnji svećenici i časne sestre uvijek su bili voljni za suradnju, međutim, praćenje salezijanske karizme i nasljedovanje Don Bosca često je bilo ostavljeno našim interpretacijama, ne nužno uvijek ispravnima. I tako smo se nakon Zimskog oratorija odlučili na nešto vrlo jednostavno i vrlo moćno – molitvu krunice, i to ne samo ponekad, prije sastanaka, nego svake nedjelje. Molitva Mariji trebala nam je biti nešto sasvim logično s obzirom na to da je Don Bosco oratorij svoje poslanje i svoj put k svetosti započeo jednom Zdravomarijom. Bogu hvala, Duh Sveti i Don Boscov zagovor dali su nam poticaj i ustrajnost da redovito molimo krunicu i plodove toga ćemo sigurno tek vidjeti, no neki su već ovdje. Možda smo prvi put svog napretka bili svjesni na Ljetnom oratoriju. Iako je održan u vrijeme pandemije, sama organizacija, odnosi između animatora i odnosi između animatora i djece bili su drugačiji. Nije da su prije bili loši, ali osjetila se promjena. Ljetni oratorij skratili smo zbog pogoršanja situacije s pandemijom, ali tri dana koja smo proveli skupa bila su blagoslovljena, ispunjena molitvom i spontanom radošću koja je i sama bila molitva. Tijekom ljeta uspjeli smo kao animatori otići i na duhovno ljetovanje u Kaštel Novi i tako se još bolje povezati i rasti u zajedništvu. Voljela bih reći da se nešto od našeg zajedništva i rasta vidjelo i izvana jer nam se na ljeto i jesen priključio veliki broj novih animatora. Na jesen smo održali po dva dana nastavka oratorija u tri dobne skupine. Kroz ta tri vikenda vidjeli smo prednost takvog rada jer je program bio prilagođen svakoj skupini i djeca su bolje mogla iskazati svoje talente, želje, sklonosti.

Za najmlađe smo imali vrlo zanimljive duhovne

radionice gdje su kroz igru mogli naučiti o svecima te kreativne radionice i igre. Program srednje skupine, koja je uključivala djecu od četvrtog do šestog razreda, bio je u znaku glume. Najprije su animatori pripremili prigodni igrokaz, a sljedeći dan su djeca mogla iskazati svoje talente kroz skečeve koji su varirali od spontanih preko smiješnih do ozbiljnih. Meni osobno najdojmljiviji bio je vikend u Đurđinu sa sedmašima i osmašima gdje smo veliki dio vremena proveli u razgovoru o njima aktualnim temama. To je osjetljiva dob koju često propustimo kroz prste nakon krizme, i posebni susreti sa sedmašima i osmašima važan je projekt oratorija kako bismo pronašli što je to što je njima važno, ali da im pokažemo i da njima Crkva može biti važna.

Kako se vječno prijeteca pandemija opet pogoršala, sezonu smo službeno zatvorili Kestenijadom na kojoj su djeca i mladi mogli kroz igre osvojiti kupone za različite slastice, uglavnom – kestene. Bilo je tu još puno subotnjih oratorija, pravljenje i prodaja kolača za misijsku nedjelju, a slijedi nam i izrada adventskih vijenaca čiji smo novac također namijenili za posebnu nakanu. Dok taksativno nabrajam sve naše ovogodišnje aktivnosti, želim istaknuti jedno: održati aktivnosti ove godine kao da nikad nije bilo teže uz stalno vaganje je li okupljanje na oratoriju dobra ideja ili ne, ali nama održati aktivnosti zapravo nikad nije bilo lakše. Neke stvari nikada nećemo moći izreći, ali se u svemu što smo ove godine radili osjetilo da smo radili ono što smo trebali uraditi. Krunica nam je dala novi polet i novi duh i obećanje da je još puno dobrih stvari pred nama. Ovaj tekst služi kao još jedno svjedočanstvo da je krunica zaista jedna od najsnažnijih pobožnosti i kao što je Don Bosco rekao: „Prvi stup salezijanske duhovnosti je Euharistija, a drugi stup je Marija”. Radujemo se svemu što je Bog za nas pripremio i zahvaljujemo mu za ovu, po svemu posebnu godinu. /Vedrana Cvijin/

Na salašu kod Betlema

Poštovani čitatelji, ljepota i mudrost našega naroda spjevala je ovu pjesmu i u nju utkala cijelo svoje biće. Kako prići Isusu i što donijeti? Znamo da Bog šire gleda i nikoga ne isključuje nego nas zove da dođemo i da se poklonimo. Tko se odazvao? Pastiri i mudraci. Oni koji ništa ne znaju i oni koji su svjesni da ne znaju sve na ovome svijetu. Potrebna je poniznost. Kada je Gospodar slave došao na zemlju, rođen je u špilji gdje su ljudi sklanjali svoje životinje. Špilja u crkvi Rođenja Gospodinova u Betlehemu ima jako lijepu simboliku u svojim vratima. Ona su niska i morate se sagnuti da bi ste ušli. Uistinu morate se nakloniti da bi ste ušli jer čovjek treba kleknuti kada dođe pred Boga.

„Gdje je novorođeni kralj židovski? Vidjesmo njegovu zvijezdu na istoku i dođosmo pokloniti mu se.”

Bog je poganima govorio preko prirode i mudraca; a Židovima po prorocima. Iako su došli iz zemlje u kojoj su se klanjali zvijezdama, oni su svoju vjeru ostavili kad su ničice pali i poklonili se onomu koji je stvorio zvijezde. Pogani su „došli s krajeva zemlje” i tako ispunili Izaijina i Jeremijina proroštva.

Kad vidješe zvijezdu, veoma se obradovalaše. Stupiše u kuću i vidješe dijete s Marijom, njegovom majkom. Padoše ničice i pokloniše mu se. Tada otvoriše svoje blago i prinesoše mu darove: zlato, tamjan i smirnu.

Još od ranih vremena ljudi su pridodavali značenje darovima koje su mudraci donijeli Isusu. Rimski pisac Seneka govori da je kod Parta, naroda koji je živio na području Irana, bio zakon da se pred kralja ne smije doći bez dara, a mudraci su bili iz tog kraja.

Zlato koji je kralj svih metala, donesen je pred kralja svih ljudi. Kralj koji vlada srcima ljudi, ne silom nego ljubavlju, ne s prijestolja nego s križa.

Tamjan je dar za svećenike. Latinska riječ za svećenika je *pontifex*, a znači graditelj mostova. Svećenik je čovjek koji gradi mostove između Boga i ljudi. A to je Isus i napravio otvorio nam je put povratka k Bogu.

Smirna je pomast koja se koristi za pomazivanje pokojnika pri ukopu. Isus se rodio da živi za nas i na kraju da umre za nas. Tako su donijeli tri dara: zlato u čast njegova kraljevskog dostojanstva, tamjan u čast njegova božanstva i smirnu u čast njegove smrti.

Smirna je bila upotrijebljena u njegovu ukopu. Jaslice i križ ponovno su bili povezani jer u oba slučaja postoji smirna.

Kad su Mudraci s Istoka došli s darovima za Dijete, Herod Veliki maglovito je naslutio iz pitanja pogana, da je došlo vrijeme da bude rođen Kralj koji je bio naviješten po prorocima.

No, kako je bio opsjednut čuvanjem vlasti, bio je siguran da će Dijete biti politički kralj. Raspitivao se gdje se Krist ima roditi. Veliki svećenici i učenjaci mu odgovoriše „U Betlehemu u Judeji, jer je tako zapisao prorok”. Herod je rekao da se i on želi pokloniti Djetetu. Ali njegova su djela pokazala što je zapravo mislio. „Ako je on Mesija, ja ga moram ubiti.”

Kad je Herod vidio da je prevaren od mudraca, vrlo se razgnevi. Dade u Betlehemu i svoj njegovoj okolini poubijati sve dječake od dvije godine naniže.

Herod će zauvijek ostati primjer onih koji istražuju vjeru, ali ne reagiraju ispravno prema spoznaji koju su primili. Kao na primjer oni koji najavljuju vlakove: oni znaju sve postaje, ali nikada ne putuju. Znanje u glavi je beskorisno ako ga ne prati podvrgavanje volje i ispravno djelovanje. Herod je to osjetio; prosudio je da je Krist njegov neprijatelj i prije nego su mu bile dvije godine. Zato su onda vojnici bili poslani protiv ovoga Dječaka. To je bio prvi pokušaj atentata na njegov život. Mač za Dijete; kamenje za Čovjeka; križ na kraju. Tako su ga njegovi primili. Betlehem je bila zora Kalvarije.

Često oni koji se klanjaju duhu ovoga svijeta, skrivaju mržnju i zavist prema Bogu koji vlada ljudskim srcima.

Iz svega rečenog zaključujem da se ljudi mogu zanimati za Krista zbog dvaju razloga: da mu se klanjaju iz ljubavi ili da mu naškode. Neki će se čak poslužiti i vjerom da ostvare svoje zle nakane, kao što se Herod poslužio Mudracima. Istraživanja o vjeri ne donosi jednake rezultate u svim srcima. Što ljude zanima o božanstvu, nikada nije onoliko važno koliko je zašto ih to zanima.

Zato se vratiše drugim putem u svoju zemlju.

Nitko se, tko je s dobrom voljom došao Kristu, ne vraća istim putem kojim je došao. Zašto? Zato što te Krist mijenja, čini te boljim, svetijim.

Razlučeni je tiranin zapovjedio da se bez razlike ubiju sva muška djeca mlađa od dvije godine.

Veliki gradovi smatraju se svojevrsnim centrima u kojima se nalazi sva mudrost, dok se na male gradove i sela gleda kao da su zaostali i primitivni. Krist je izabrao neznatni Betlehem za slavu svojega rođenja.

Pjesmom kroz božićno vrijeme

ili o knjizi *Svijeta Razveselitelj* – hrvatski Božić Bonaventure Duda

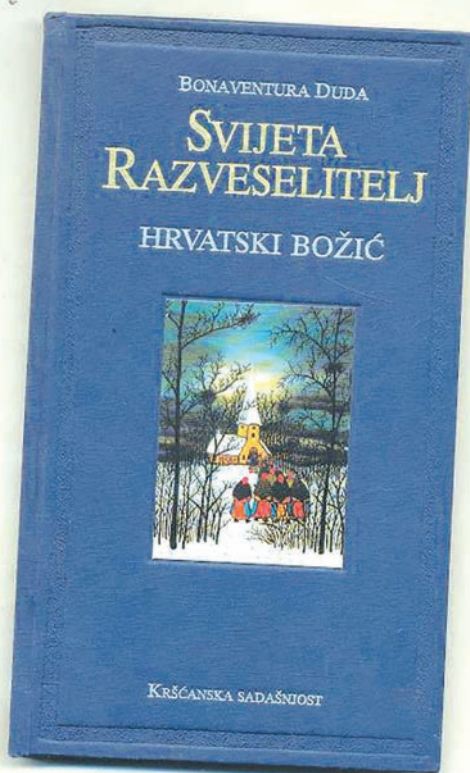

Božićno vrijeme najradosnije je vrijeme kako za mališane, tako i za one malo manje male ljude. Ove godine možda najtjeskobnije unatrag nekoliko desetljeća siju se i niču strah, nevjerica i nameće udaljenost među nama. Zapitala sam se hoćemo li smognuti snage za radost ovog Božića i kakvog će ona biti okusa. Svilene trake i šarene žarulje učinili su mi se kao trenutačni odah osjetila, dok je božićna pjesma kao vanjski znak porinula mnogo dublje, tamo gdje je dom – u dušu.

Znameniti hrvatski bibličar Bonaventura Duda u knjizi *Svijeta Razveselitelj* donosi tekstove najstarijih tradicionalnih hrvatskih pjesama koje su se pjevale i dan-danas se pjevaju za Božić. Uz kratke navode o regionalnom podrijetlu, starini zapisa i povijesnoj avanturi opstojnosti pjesama autor nas vodi kroz meditativno putovanje stihovima. Tumačeći retke pjesama ukazuje na utisnutost biblijskog sadržaja u dušu hrvatskoga naroda, njegova izričaja i vjernosti te na ljepotu misterija koji se proslavlja o najradosnijem kršćanskom blagdanu. Čitajući ovu knjigu i saznajući o bogatoj božićnoj duhovnosti našeg naroda kroz stoljeća koju tako živo osjećamo nemoguće je da se srce ne ohrabri, ne zapjeva glasnije, da se ne razveseli!

Najstarija među pjesmama koje autor navodi je *Bog se rodi u Vitlijadi* s kraja 14. stoljeća, potvrđena u brojnim inačicama na čakavskom i kajkavskom narječju. Dalmacija je darovala pjesmu *Va se vrime godišta*, Istra *Tri kralja jahahu*, a sjeverna Hrvatska niz pjesama među kojima je najpoznatija *Narodi nam se*. Bez ovih pjesama, kojima se pridružuju i *Kirie eleison*, *Svim na zemlji*, *O Betleme*, *Radujte se narodi*, teško se može zamisliti proslava Božića. Svoje

mjesto među pučkim božićnim pjesmama hrvatske duše svoje mjesto ima i osobito nam mila uspavanka iz Bačke *Spavaj, mali Božiću*. Autor je svoju pozornost poklonio svim navedenim, kao i pjesmama *Danas se čuje događaj novi*, *Dvorani neba*, *Oj pastiri*, *čudo novo i Veselje ti navješćujem*.

Želite li dobro proslaviti Božić? Nađite načina da nekome budete suputnikom i supatnikom i, ako je moguće, razveseliteljem. Možda će to biti baš i bespomoćnom šutnjom. Ali ako možete, pronađite načina da to bude – a da nikome ne smetate – djelom.

Razmatrajući stihove Duda tumači detalje, ali usporedo s njima i velike kršćanske istine, dogme i sveobuhvatnost božićnog misterija. Tako polazeći od pjesme, a prateći trag Svetog pisma saznajemo otkud su se u štalici našli vol i magarac. Zналаčki nam autor tumači stare slojeve značenja naziva *Mladog boga*, *Mladenca* i *Božića* dojmljivo ističući hrvatske naslove za Isusa pohranjene u pučkim pjesmama kao što su *Uzdisani*, *Obećani*, *Željni*, *Spasitelj*, *Razveselitelj*. Dotiče se sličnosti i razlika među riječima *čestit*, *čestitati*, *čest*, *čast*, *čist* pozivajući nas da se *mirbožujemo*, kako se nekada govorilo prilikom čestitanja Božića, i tako negujemo božićne vrijednosti. Božić je događaj koji se uvijek nanovo i jedinstveno događa noseći poruku skromnosti, darivanja, života, mira. To je blagdan *izvorne* i *uvirne* ljubavi naših života. Tumačenja božićnih pučkih pjesama autor završava osvrtom na stihove Dragutina Domjanića *Tama je svud*.

S Bonaventurom Dudom pozivam vas da posegnete za božićnicom *Kuća* Antuna Gustava Matoša. Naslov asocira na osnovni sadržaj božićnog misterija – da se Bog odomio na zemlji,

da je počeo graditi Božji grad, da smo mi hramovi Božji. Vođeni stihovima naših božićnih pjesama *pohitajmo*, *potecimo*, *krenimo* i okupimo se u našim domovima – dom je pokretačka snaga Božića. Neka nam naše divne božićne pjesme rasplamsaju duh i dadnu poleta!

Slavljenje Isusova rođenja otvara srca za slavljenje i prihvaćanje svakog novog života

Udruge „za život”

Blagdan Božića pristigao nam je i ove godine, blagdan koji željno iščekujemo i koji nas ispunja jednom tihom i dubokom radošću dok gledamo maleno dijete položeno u jaslice okruženo s dvoje prekrasnih ljudi koji odišu mirom, blaženstvom i posvećenošću tom djetetu. Ono što je posebno u ovom djetetu je to što znamo da je ono došlo na ovaj svijet radi nas, rodilo se u siromaštvu i jednostavnosti za nas i cijeli život toga djeteta bio je za naše posvećenje i spasenje. Kako se onda ne radovati tome Djetetu, kada znamo da smo od njega ljubljani i da se on upravo zato i rodio da bi nama, meni, život uljepšao i blagoslovio? Pred jaslicama se naše biće u svojim najdubljim dubinama klanja dobrom Bogu koji nas je na ovako čudesni način pohodio i objavio nam se. To je najljepša objava Boga koja postoji na ovome svijetu: utjelovljenje Sina Božjega da naš otkupi, spasi i blagoslovi.

S naklonom Stvoritelju utjelovljenom u maleno dijete budi se u nama stav dubokog poklona i pred svakim drugim novorođenčecom, pred onim koji će nas poput tog djeteta

Što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste. (Mt 25,45)

pohoditi, naše živote blagosloviti; onim koje će nas ljubiti i koji će i u dobru i u naporu biti nama poziv na posvećenje. Poznati indijski pjesnik Rabindranath Tagore jednom prigodom je rekao kako je svako dijete poruka da Bog nije odustao od čovjeka. U Starom zavjetu djeca su bili znakovi ispunjenja Božjeg obećanja. U rođenju svakog djeteta Bog pokazuje da nije odustao od ovoga svijeta, nego da mu daje novu nadu, novu priliku da ljubi i bude ljubljen, novu priliku da upozna svoga Stvoritelja. U konačnici, samo kršćani ispovijedaju da spas za ovaj svijet dolazi po djetetu rođenom u Betlehemu i u ime tog djeteta otvaraju svoja srca za svako drugo dijete.

Isus je svojim utjelovljenjem posvetio sve faze ljudskog života, boraveći u majčinoj utrobi posvetio je i na jedinstveni način sjedinio se sa svakim čovjekom odnosno svakom tek začetom bebom, posvetio je i ljudsko rođenje, prvi plač, rast, prve korake. Svaki trenutak

ljudskog života je jednom zauvijek na otajstveni način povezan s Utjelovljenim Bogom.

Vrijednost svakog novog života prepoznali su brojni vjernici i svećenici i započeli su tako u svojim sredinama, po cijelome svijetu, udruge za pomoć i prihvaćanje nerođene i tek rođene djece, pomoć majkama i obiteljima. Kroz te udruge i njihovo neumorno zalaganje, trud i rad koji ide protiv struje ovoga svijeta – prepoznamo ljubav i zalaganje prema samom Gospodinu. Jer, *što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće,*

meni učiniste (Mt 25,45). Zanimljivo je u tom kontekstu spomenuti poznatu udruhu „Svećenici za život” (*Priests for Life*) koja je osnovana 1991. godine u San Franciscu u SAD-u. Udruga je originalno bila usmjerena na povezivanje svećenika u radu za spas nerođene djece da bi kasnije prerasla u cijelu jednu obitelj različitih službi koje rade na područjima od izlječenja rana nakon pobačaja do političkog aktivizma. Primjer zalaganja za nerođenu i tek rođenu djecu vidimo također u radu udruge „Betlehem” i inicijative „40 dana za život”, za čije aktivnosti smo i sami mogli čuti ili još više u njima i sudjelovati posljednjih godina u našoj biskupiji. U sljedećem broju posvetit ćemo se detaljnijem prikazu ova dva crkvena pokreta.

Fotografija skinuta s internetske stranice www.betlehem.hr

Kongres Krista Kralja u Somboru

Godine 1925. godine, papa Pio XI. piše encikliku *Quas primas*, kojom u ime Crkve želi odgovoriti na već tada gorući problem sekularizma u

društvu, kao i stihiju nacionalizma koja je u Europi uzimala sve više maha. U toj enciklici, Papa je uspostavio i novu svetkovinu koja se imala uvrstiti u liturgijski kalendar Katoličke Crkve: svetkovinu Krista Kralja. Svršetak Prvog svjetskog rata obilježio je propast tisućljetnih kraljevstava u Europi, otvorivši vrata diktaturama, velikoj ekonomskoj i društvenoj krizi, ateizmu te porastu međunacionalnog nasilja. U kontrast tome, papa Pio XI. pažnju želi usmjeriti na Kraljevstvo kojem nikad neće biti kraja i na Isusa Krista kao Kralja čija vlast nadilazi svaku svjetovnost, svaki ovozemaljski autoritet i kvarljivu ljudsku narav.

Skoro petnaest godina poslije, tadašnji biskup Bačke apostolske administrature, mons. Lajčo Budanović, jednako uviđa veliki problem rasta sekularizma, nacionalne netrpeljivosti, kao i napuštanja kršćanskog kreposnog života među vjernicima Bačke. Stoga 15. studenog 1938. biskup Budanović saziva zbor savjetnika i okružnih dekana Bačke apostolske administrature kako bi ustanovili vjerničko stanje Crkve u Bačkoj, te ishodili odgovor na ovu problematiku. Ustanovljeno je kako su muškarci bili iznimno podložni zavođenjima svijeta, olako napuštaju kršćansku revnost te se *...lažnim naukama o sređivanju svjetskog poretka i o razlučenju naroda po krvi i porijeklu daju otuđiti od nauka Gospodina našega Isusa Krista*. Kao odgovor na ovu problematiku, biskup Budanović saziva Kongres Krista Kralja u Somboru, koji se ima održati 6. kolovoza 1939., a bio je namijenjen isključivo muškarcima i mladićima kako bi obnovili svoju vjeru i kršćansko poslanje, te dali duhovnu prisegu Kristu Kralju.

Za glavnog organizatora imenovan je preč. Antun Skenderović, somborski župnik i dekan, a tom prigodom su napisani i uglazbljeni novi himni Kristu Kralju. Također, odliveno je nekoliko tisuća spomen-znački ovog kongresa za sudionike. Svečana procesija središtem grada Sombora počela je ispred karmelićanske crkve i palače županije, a završavala na Trgu Presvetog Trojstva, pokraj župne crkve i ispred Gradske kuće. Balkon Gradske kuće je za tu prigodu bio uređen kao veliki vanjski oltar, a misu je služio sâm biskup Budanović. Kongres je toga dana pohodilo i u njemu sudjelovalo preko 30.000 muškaraca i mladića iz cijele Bačke, svih narodnosti i jezika. Spektakularne fotografije ovog događaja, koje vam ovom prilikom prilažemo, vjerujem da nas sve ostavljaju bez riječi i s osjećajem divljenja.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima...

Mali Isus pomaže siromašnoj djeci

Dragi stari, bolesni i nemoćni prijatelji, što više prolazimo kroz život i dublje ulazimo u godine, čini nam se da i vrijeme brže protječe. Godina iza nas kao da je prošla brzinom munje. I evo nas već u vremenu došašća kroz koje nam se smiješi i sam Božić. Kao da smo prošlogodišnji jučer slavili. A proslavili smo do sada lijepi broj *božića, novih godina, uskrsa* i drugih blagdana. Sjećamo se napose onih kada smo ih kao djeca radosno iščekivali. Činilo se da nikad neće doći, a onda su tako brzo prohujali, kao i godine. Bili smo siromašniji, ali i zadovoljniji. Mali darovi činili su nam veliku radost. A bilo je i onih koji su u suzama, zbog životnih okolnosti, dočekivali najljepše blagdane. Neki se toga nerado sjećaju, ali to je bio naš život. Ipak će mnogima ova pomalo tužna priča s veselim završetkom izmamiti suzu u oku i smiješak na licu.

„Prije ne toliko mnogo, ali dosta godina, u jednom selu u južnom Brazilu živio je sedmogodišnji dječak Josip. Vrlo je rano ostao bez majke i oca pa ga je usvojila škrtka teta koja, premda je imala brdo novaca, na Josipa nije trošila gotovo ništa. Josip, koji nije znao za ljubav, smatrao je život jednostavno takvim pa se uopće nije uznemiravao. Iako su živjeli okruženi bogatstvom i bogatašima, tetka je nagovorila ravnatelja mjesne škole da njenog nećaka upiše za samo desetinu mjesečne školarine. Kako ovaj nije imao izbora, primi Josipa. Međutim nagovori učitelje da Josipa ponižavaju kad god im se za to pruži prilika. Nadao se da će ga tako natjerati na neposluš kako bi imao savršeni razlog izbaciti ga iz škole. Ali Josip, koji nije znao za ljubav, smatrao je da je život jednostavno takav i stoga se uopće nije uznemiravao.

Odbacivan od svih dočekao je i Badnju večer. Kako je župnik otišao na zamjenu bolesnom kolegi učenici su, zbog njihove manje župe, morali ići na misu izvan sela. Putem su razgovarali o darovima koje će sutra ujutro zateći pod okićenim jelkama: o modernoj odjeći, o skupim igračkama, čokoladama, o skateboardima i biciklima. S obzirom na to da je to bio poseban dan, svi su bili lijepo odjeveni, svi..., osim Josipa koji je nosio svoju poderanu odjeću i nekoliko brojeva manje i pohabane sandale. Dala mu ih je teta kada mu je bilo četiri godine, uz riječi da će dobiti nove kada napuni deset. Poneko dijete ga je zapitkivalo zbog čega je tako siromašan i bijedan? Govorili su mu da bi njih bilo sram imati za prijatelja nekoga tko nosi takve dronjke. Ali Josipa, koji nije znao za ljubav, njihova pitanja i komentari nisu uopće smetali.

Kada uđoše u crkvu začuje zvuk orgulja i vidje sjaj

mnoštva svijeća i božićnih ukrasa. Ugledavši obitelji stisnute zajedno, majke i očeve kako grle svoju djecu, Josip se osjeti najbjeđenijim od svih stvorenja. Poslije pričesti, namjesto da s ostalima krene kući, sjede na prag crkve i zaplaka gorko. Iako Josip nije upoznao ljubav, u taj čas spozna što znači biti sam i od svih odbačen. Tada pored sebe ugleda malog bosonogog dječaka, očito jednako siromašnog. Nije ga do sada bio nikada susreo stoga zaključi da je dječak morao prepješčiti dalek put da stigne ovamo. Mislio je: „Noge mu moraju biti zaista izranjene. Dat ću mu jednu svoju sandalu, to će barem prepoloviti njegovu bol.“ Kako Josip nije znao za ljubav, znao je što je patnja, nije želio da je i drugi trpe. Ostavivši jednu sandalu dječaku, krene natrag u selo. Obuvao je preostalu sandalu naizmjenice, čas na lijevu čas na desnu nogu, da što manje izrani stopala o kamenje na cesti.

Došavši kući, teta odmah vidje da mu je na nogama samo jedna sandala. Reče mu da će biti kažnjen ne nađe li sandalu do jutra. Josip je već doživio na vlastitoj koži tetine kazne, stoga drhteći ode u krevet. Cijele je noći ležao prestravljen. Jedva je mogao sklopiti oči. I tada, tren prije nego je utonuo u san, začu viku u prednjoj sobi. Nato se otvore vrata i teta žurno uđe tražeći da joj objasni što se događa. Josip, još smućen od straha i nesanice, izađe i vidje u prednjoj sobi mnogo gnjevnih ljudi, a u sredini sobe vidje sandalu. Bila je ista onoj koju je dao nepoznatom dječaku. Sandala je bila okružena svakovrsnim igračkama, biciklima, skateboardima, odjećom. Susjedi su bješnjeli i urlali. Tvrdili su da su im djeca opljačkana, jer nakon što su se probudila ne nadoše ništa pored svojih čizmica. Baš u taj tren, sav zadihan, u sobu utrči svećenik, isti onaj koji je jučer slavio misu. Jedva je uspio reći:

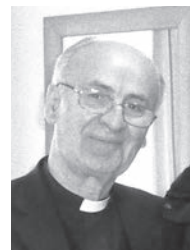
– Na pragu crkve, sav u zlatu, pojavio se kip Djeteta Isusa noseći samo jednu sandalu. Ista je kao ova nasred sobe... Josipova...

Nasta muk, svi počеше hvaliti Boga i njegova čudesa, a teta poče plakati i moliti za oprostjenje. Josipovo pak srce snažno proključa i on upozna ljubav jer Isus i najvećim sirotanima donosi radost.”

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji... Mnogi su prošli kao Josip. Mnogi su ostali bez božićnog dara i bez ičije ljubavi. I danas je mnoštvo takve djece. Možda bismo mi mogli koje dijete razveseliti svojom ljubavlju. Osušiti suzu, izmamiti osmijeh. Ljubav je domišljata... Učinimo to za Isusa.

Svima želim čestit Božić i Mlado lito. Bog vas blagoslovio!

Bezgrešni Božić

Božić! Tako jednostavna riječ, a tako tajanstvena! Čim je čujemo, budi u nama različite asocijacije. Najčešće se sjetimo malog Djeteta koga drži njegova Majka. Sjetimo se i štalica koje se prave po našim crkvama i obiteljima. Sjetimo se i okićenog bora kojeg nastojimo za Božić ukrasiti. Sjetimo se da samo na Božić veliki broj ljudi ustaje noću i odlazi na svetu misu polnoću...

Uza sve asocijacije, možda nam i ova može biti motiv radosti, koja se krije u svim tim asocijacijama. Tu asocijaciju prepoznavamo u svetkovini koja prethodi Božiću, Bezgrešnom začeću Blažene Djevice Marije! U Marijinu bezgrešnom začeću krije se ono što Gospodin nosi, a to

onda je bezgrešna. To je značilo da je Marija našla milost kod Boga! Njezina bezgrešnost bila je bitna za nas jer Bog želi stvarati našu „bezgrešnost“, a Marija je „klica“ toga. Istina, naša „bezgrešnost“ nije kao njezina jer mi nismo „puni milosti“ kao ona, ali smo i „našli milost kod Boga“ jer smo po njezinoj bezgrešnosti dobili nadu. To je Božji potez za naše dobro. Protiv naše grešnosti, on kreće Marijinom bezgrešnošću.

Bog je mogao puno drugačije spasiti nas grešne ljude, ali ovaj nam je način bliži. Dobili smo natrag Boga za Oca. Dobili smo Sina Božjega kao Dijete. Dobili smo bezgrešnu Ženu kao Majku. Dobili smo Svetu obitelj kao uzor našim obiteljima. Dobili smo sebe prožete Marijinom bezgrešnošću, što nam je trebalo da nas čisti.

Na Božić možemo vidjeti što smo izgubili i što smo ponovno dobili.

U Marijinu bezgrešnom začeću krije se ono što Gospodin nosi, a to je naša „bezgrešnost“. Skoro neprimjetno Gospodin Bog kreće prema nama, da „izraste“ novi čovjek. U tom je začeću početak boljeg svijeta, ili kako narod kaže, „prvo čelo Božića!“.

je naša „bezgrešnost“. Poput sjemena koje krije u sebi tajanstveni život jednog ogromnog hrasta i tolikih većih ili manjih stabala i biljaka. Skoro neprimjetno Gospodin Bog kreće prema nama, da „izraste“ novi čovjek. Skoro da ne primjećujemo kako je Bog kod začeca Marijina, po njezinim roditeljima Ani i Joakimu, stavio „klicu“ našeg novog života. U utrobi svete Ane začeta je bezgrešna Marija.

U tom je začeću početak boljeg svijeta, ili kako narod kaže, „prvo čelo Božića!“. Tu počinje Božić, premda Joakim i Ana nisu toga bili svjesni. Počinje naša „bezgrešnost“. Od tog trenutka provlači se nit između staroga i novoga. Grešno počinje biti pobijeđeno bezgrešnošću. Čak je i Mariju iznenadio anđelov pozdrav: *Zdravo, milosti puna!* A to je to! Kad je puna milosti,

Ujedno vidimo koga Gospodin Bog stavlja u središte naše obnove: obitelj. Kroz obitelj nam želi pokazati put obnove. To čime je svijet pao i čime će se opet obnoviti. Grijehom jedne obitelji čovjek je pao, bezgrešnošću Svete obitelji će ustati.

Braća i sestre! Ovog Božića stanimo pred štalicu i učimo! Božić je Božja škola našega življenja. Povjerovali smo svojem Neprijatelju i ostali bez „bezgrešnih“ očeva i majki, a onda i bez djece. Bog nas ovog Božića poziva da se vratimo jer sve imamo, a nemamo živog i dobro odgojenog, odnosno spašenog čovjeka, za koga se Bog rađa. Upravo nam to nedostaje! Nedostaje nam budućnost koja je na Božić počela! Kad roditelji prime djecu, primaju Isusa, da po njima mijenja svijet! Takav Božić želim svim našim sadašnjim i budućim roditeljima! Uistinu, to je sretan Božić!

Stari blagoslovi kuća

Kada je Marija Terezija 1. srpnja 1745. godine raspustila Vojnu krajinu, Srbi su pokazali veliko protivljenje. U Subotici, kao i u Somboru nezadovoljni graničari odlučili su napustiti svoje gradove. Nisu bili spremni predati oružje. Tako su se subotički i somborski krajišnici – mahom Srbi odselili i nastanili u Srijemu i u šajkaškom kraju. Šajkaš je danas selo od 4.500 stanovnika, a nalazi se u južnobačkoj općini Titel. Osim toga nezadovoljni subotički i somborski Srbi nastanili su se i u okolnim selima: Lok, Mošorin, Gardinovci, Gospođinci. Samo je iz Sombora 546 nezadovoljnih seoskih obitelji napustilo svoj grad. Subotički Hrvati, plemići, koji se nisu htjeli odreći vojničke službe su se 1748. godine nastanili u pustari Lemeš (Nemesmilitics – Svetozar Miletić), koja je tada nosila ime Telečka. Mnogi su se nezadovoljni Srbi kasnije ipak vratili u Suboticu. O tome piše Sekulić na 143. stranici svoje knjige *Narodni život i običaji bačkih Bunjevaca* iz 1986. godine i Petar Pekić na 91. do 96. stranice svoje knjige *Povijest Hrvata u Vojvodini* iz 1930. godine.

KAKO SU NASTAJALI SALAŠI

Godine 1746. stručno županijsko povjerenstvo obavilo je popis stanovništva i procjenu imovine. Oko Sombora se nizalo devet pustara, odnosno devet skupina salaša. Od tada spomenutih devet pustara i danas pod istim imenom postoji: Bukovac, Nenadić, Gradina, Čičovi, Rančevo, Bilić i Šaponje. Spominje se još i Ivanovo Selo. U tih osam skupina salaša postojale su tada ruševine srednjovjekovnih crkvice. To znači da su se Hrvati i Srbi nastanjivali i podizali svoje kuće oko crkvišta. Jedino u pustari Piperos nije bilo crkvišta. O tome piše Muhi na 110–112. stranici svoje knjige.

BLAGOSLOV KUĆA

Fra Bono Mihalović zapisao je 6. siječnja 1780. godine, da je na Bogojavljenje u Somboru bio običaj da otac gvardijan, koji je ujedno bio i upravitelj župe, služi svečanu svetu misu uz asistenciju dvojice svećenika, a poslije svete mise bi se zaputio u gradsku kuću, da je blagoslovi. Popodne i narednih dana su se patri – redovnici razmisljeli po gradu, da blagoslivljaju kuće ostalih građana. Po završetku blagoslova u gradu nastavili bi blagoslov kuća po salašima.

BLAGOSLOV USJEVA

Fra Bono Mihalović na Markovo je vodio procesiju iz grada do njiva da tamo blagoslovi usjeve. U to je vrijeme fra Bono bio nedjeljni hrvatski propovjednik.

STARO SOMBORSKO PROŠTENJE

U nedjelju, 21. svibnja 1780. godine, na blagdan Presvetog Trojstva došli su vjernici iz susjednih sela

procesijama na somborsko proštenje. Običaj da župnici sa svojim župljanima hodočaste na proštenje u susjedna sela zadržao se do danas u Bačkom dekanatu. Fra Bono spominje da su na somborsko proštenje dolazile procesije iz Doroslova, Krnjaje (Kljajićevo), Čonoplje, Lemeša (Svetozar Miletić), Monoštora, Sentivana (Prigrevica) i Santova (Hercegszántó u Mađarskoj). Svečanu svetu misu je 21. svibnja 1780. godine služio kanonik i dekan, Antun Bajalić, bezdanski župnik. Poslije svete mise bila je propovijed na njemačkom, hrvatskom i mađarskom jeziku. U samostanu je priređen ručak, na kojem su gosti bili i župnici iz deset susjednih seoskih župa.

KAMEN TEMELJAC ZA KAPELU SNJEŽNE GOSPE

Na brežuljku pokraj Sončanskog puta 11. srpnja 1780. godine položen je kamen temeljac za kapelu Snježne Gospe. Antun Bajalić, kalački kanonik, dekan i bezdanski župnik postavio je kamen temeljac za kapelu Blažene Djevice Marije zvane Snježne u ime Presvetoga Trojstva Oca i Sina i Duha Svetoga. U kamen temeljac ugrađene su moći svetih mučenika Teodora i Fortunata. Fra Bono je zapisao da je kapelu dao podići „presvijetli gospodin Josip Marković, senator i bivši gradonačelnik grada Sombora”. Bilo je to u vrijeme, dok je općom crkvom upravljao papa Pio VI. i dok je krunu carstva nosio Josip II. s caricom udovicom Marijom Terezijom, mađarskom apostolskom kraljicom. Primas mađarskoga kraljevstva je bio grof József Batthyány, a nadbiskup kalački Adam od slobodnih baruna Patačićevih od Zajezde, dok je somborsku župu vodio fra Antun Josić gvardijan samostana Presvetog Trojstva i generalni propovjednik opservantske provincije Ivana Kapistrana, i dok je grof András Hadik bio predsjednik Ratnoga vijeća i veliki župan slavne ove Bačke županije. Njegov je namjesnik bio Zsigmond (Sigismund) Lipkay. Svečanost polaganja kamena temeljca svojom nazočnošću uveličali su upravitelj i savjetnik Dvorskih posjeda u Bačkoj i Srijemu Mihály Űrményi s dvorskim uglednicima. Na svečanosti su bili i gradonačelnik slobodnog kraljevskog grada Sombora, „presvijetli gospodin Bazilije Damjanović”, gradski senatori i mnogi dužnosnici iz vojnog i građanskog staleža. Nazočan je bio i gvardijan bajskog franjevačkog samostana fra Franjo Čamin od Požege, te generalni nedjeljni propovjednik Bono Mihalović. On je na gradilištu narodu objavio nadbiskupovo dopuštenje za gradnju kapele i tekst povelje iz kamena temeljca. Po završetku blagoslova i polaganja kamena čula se limena glazba s trubama i bubnjevima, a krajem se razlijevala i pucnjava iz oružja. Istoga je dana presvijetli gospodin Josip Marković sa svojom suprugom Elizabetom na svome salašu priredio svečani objed za sve dužnosnike i svećenike franjevce, koji su bili na spomenutoj svečanosti.

Božićna slika u Apatinu

Ime Apatin potječe od mađarskog imena Apáti. To potvrđuju srednjovjekovne karte Južne Ugarske, na kojima možemo vidjeti naselje na lijevoj obali Dunava pod imenom Apaty. Koliko je crkava bilo izgrađeno prije današnje crkve na teritoriju Apatina, ne može se točno odrediti. Samo ime Apatin daje pretpostaviti da se tu nalazila opatija jer ime Apati na mađarskom bi značilo posjed opata. I na samim kartama već od srednjeg vijeka ucrtano je mjesto, utvrda s crkvom. Današnja crkva koja je posvećena Uznesenju BDM sagrađena je između 1795. i 1798. godine. Sagrađena je u barokno-klasicističkom stilu. Trobrodna je građevina s korovima iznad predvorja i iznad bočnih lađa.

Današnje slike na stropu crkve oslikao je Rudolf Udvary 1939. godine na temelju crteža i akvarela koje je iste godine napravio kao skice za obnovu crkve Richard Holzner iz Münchena. Richard Holzner 1939. radio je freske na stropu crkve Presvetog Trojstva u Somboru. Istodobno je odradio skice za apatinsku crkvu koje je Udvary realizirao. U Somboru su Holznerovi originali u freskotehnici izvedeni, u Apatinu su naslikani uljem ili pigmentima na neku tada korištenu podlogu (1939.). Somborske freske su u dobrom stanju, ali u Apatinu se već pokazuje potrošenost slika. Holznerove skice (akvareli i crteži) čuvane su u Župi u Apatinu ali su, nažalost, nestale.

Slika koja predstavlja Isusovo rođenje na sebi nosi karakteristike baroknog slikarstva. Iako nisu u potpunosti slične, prepoznatljiv je Holznerov stil kojega je apatinski slikar Udvary vrlo vješto izveo.

Rudolf Udvary rođen je u Štenbergu (Moravska) 1898. godine. Po završetku Prvog svjetskog rata dolazi u Apatin, gdje se trajno nastanio i radio kao trgovački pomoćnik. Udvari je slikarski talent brzo je bio zapažen (bavio se izradom plakata i scenografijom

za apatinske amaterske kazališne skupine), te se na sugestiju apatinskog slikara Karla Greinera ozbiljnije posvećuje slikarstvu. U cilju stjecanja neophodnog likovnog obrazovanja odlazi u Köln gdje pohađa slikarsku školu. Po povratku u Apatin angažiran je na oslikavanju enterijera većeg broja katoličkih sakralnih objekata (većinom crkve) širom Bačke. Serija uspješno realiziranih projekata započela je oslikavanjem župne

crkve u Kupusini (svod i zid), i bila nastavljena u Sonti (1934.), Svilojevu (1934.), Čonoplji, Kljajićevo (1937.), Kolutu (1937.), Adi, Gakovu i Filipovu (samostanska kapela). U ovom razdoblju, tematski raspon njegovog slikarstva kreće se od dominantno religioznog (osim oslikavanja sakralnih objekata radio je i slike tehnikom ulja s ovom tematikom), do portretnog (ostvario je u istoj tehnici brojne portrete svojih sugrađana koji su ostavili značajni trag u gospodarskom i političkom području Apatina), a radove je realizirao, skoro isključivo, po narudžbi. Posljednji veliki angažman u vezi sakralnih objekata imao je u Apatinu 1939. godine, kada je oslikao svod crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije. Umro je u Apatinu 1960. godine.

Božić

Draga djeco, evo nam Božića! Kakav god on bio, s mjerama ili ne, slavimo rođendan našeg malog Isusa. Pripravite svoja srca, spremite mu i u vašem domu topli kutak da se rodi u vašim srcima jer nitko nam ne može

zabraniti da se radujemo i vjerujemo. Neka nam maleni Isus donese vesele dane, ozdravljenje svima i nestanak koronavirusa! Isus jedini to može pa ga od sveg srca molimo! Uživajte izrađujući papirnatu štalicu, trebaju vam samo škare, ljepilo, možda malo kartona i puuuno strpljenja. A svoje znanje možete provjeriti u kvizu. Sretan Božić svima!

1. KADA POČINJE ADVENT (DOŠAŠĆE)?

- ☐ 4 tjedna prije Božića
- ☐ 3 tjedna prije Božića
- ☐ 2 tjedna prije Božića
- ☐ 1 tjedan prije Božića

2. KADA SE SADI BOŽIĆNA PŠENICA?

- ☐ 25. studenog na Svetu Katarinu
- ☐ 04. prosinca na Svetu Barbaru
- ☐ 06. prosinca na Svetog Nikolu
- ☐ 13. prosinca na Svetu Luciju

3. TKO JE MARIJI NAVIJESTIO ISUSOVO ROĐENJE?

- ☐ Anđeo Rafael
- ☐ Anđeo Mihael
- ☐ Anđeo Gabrijel
- ☐ Anđeo Uriel

4. ISUS SE RODIO U:

- ☐ Nazaretu
- ☐ Betlehemu
- ☐ Jeruzalemu
- ☐ Kani Galilejskoj?

5. MALO DIJETE ISUS JE LEŽALO NA:

- ☐ tkanini
- ☐ piljevini
- ☐ slami
- ☐ jastuku?

6. KAKO SE NAZIVA SVETA MISA U VRIJEME IZMEĐU BADNJAKA I BOŽIĆA?

- ☐ zornica
- ☐ svetkovina
- ☐ polnočka
- ☐ korizma

7. ŠTO JE DOVELO SVETA TRI KRALJA DO MJESTA ISUSOVA ROĐENJA?

- ☐ zvijezda Repatica
- ☐ domaće životinje
- ☐ bijeli golub
- ☐ zvijezda Sjevernjača

8. MALOG ISUSA SU POHODILI KRALJEVI:

- ☐ Baltazar, David i Melkior
- ☐ Melkior, Baltazar i Salomon
- ☐ Gašpar, David i August
- ☐ Baltazar, Melkior i Gašpar?

9. JEDNA OD NAJPOZNATIJIH BOŽIĆNIH PJESAMA JE...?

- ☐ Čudesna noć
- ☐ Sveta noć
- ☐ Tiha noć
- ☐ Blaga noć

10. JEDNA OD NAJPOZNATIJIH HRVATSKIH BOŽIĆNIH PJESAMA JE...?

- ☐ Malo dijete se rodilo
- ☐ Mali Isus se rodio
- ☐ Djetešce malo se rodilo
- ☐ Djetešce nam se rodilo

Sadržaj 313

4

Božić

Božićna poruka
subotičkog biskupa
mons. Slavka Večerina

14

Katolička crkva u regiji
Novi izgled grba
Srijemske biskupije

23

Intervju Papa Franjo:
Sukobi se ne rješavaju
zaboravom već dijalogom

6

Tema

Doživljaj Božića
u našim obiteljima

21

Biblijski osvrti

Evangeoske pripovijesti o
Isusovu rođenju

34

Obitelj

Zagledani u ljubav
Svete obitelji

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXVII., broj 313
Prosinac (decembar) 2020.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524
Dario Marton, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Ana Gaković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegerić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM“
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994) - . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Naslovnica: Zoran Vukmanov Šimokov
* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.zupasvrokasubotica.com
* www.pixabay.com

Prijatelji Zvonika

RADIO MARIJA

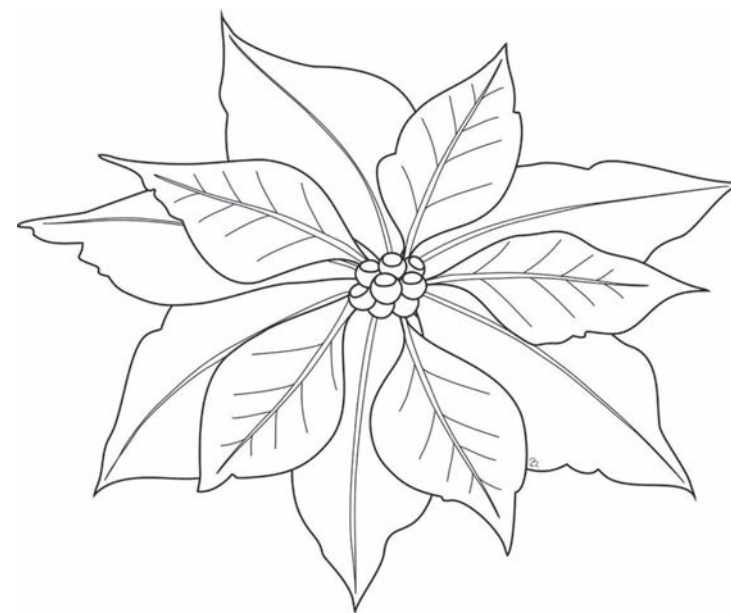
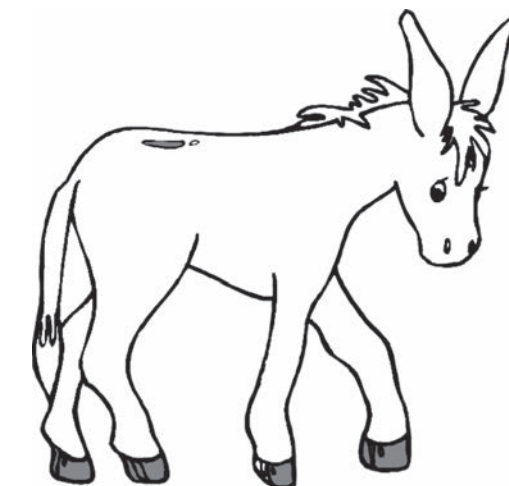
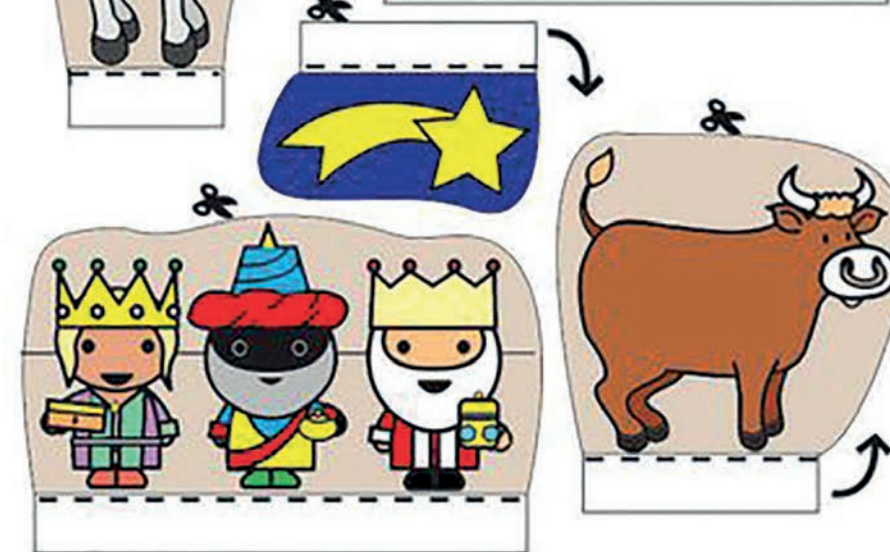

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekoceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294

www.coloring-pages.info